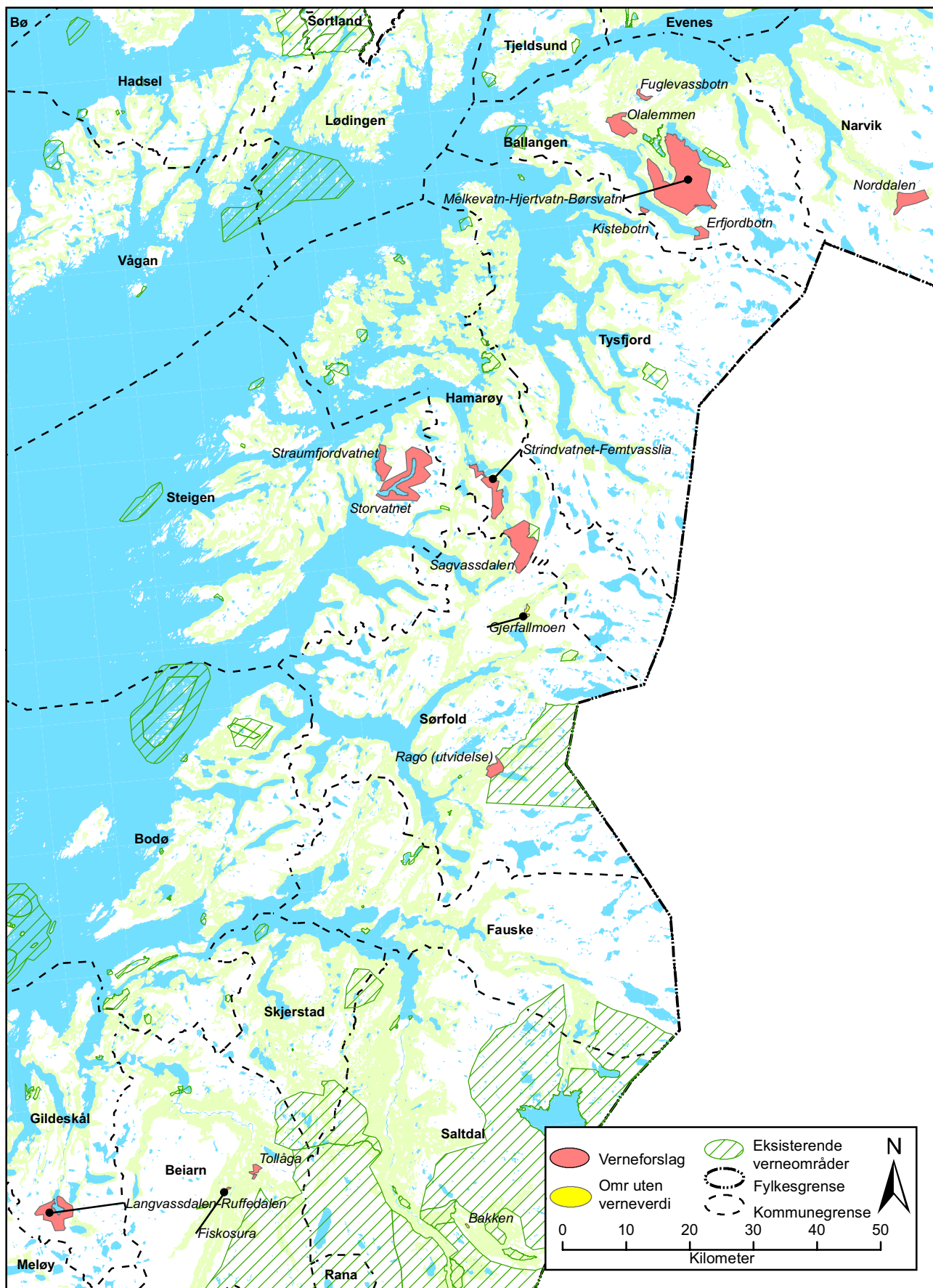

Nordland nord

Erfjordbotn*

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Ballangen
Kartblad: 1331 II, 1331 III
UTM: Ø:575933, N:7561154
H.o.h.: 0-662moh
Areal: 3172 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: DSV, DSV
Dato feltreg.: 03.07.2006-08.07.2006,
Areal: 3172 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Lokaliteten ligger avsides helt innerst ved enden av den lange Efjorden i Ballangen kommune.

Berggrunnen i området utgjøres av hard og tungt nedbrytbar granitt og granodioritt og fjellsidene ovenfor skoggrensa preges av mye nakent, blankskurt fjell. Lisidene utover langs fjorden er relativt fattige på løsmasser mens liene helt innerst i fjordbotnen preges av dype elveavsatte løsmasser som er gjennomskåret av en rekke ravinedaler langs elve- og bekkedragene.

Liområdene preges av relativt tett og homogen bjørkeskog som i hovedsak utgjøres av veksling mellom blåbær-skrubbær-, småbregne- og storbregneskog avhengig bl.a. av jordvannsig og næringsstatus. Kreklingbjørkeskog finnes som mindre arealer i opplendte, tørrere deler av terrenget og det finnes også fragmenter med skrinn furuskog, hovedsakelig knausfurusog i enkelte deler av lia på nordsiden av fjorden. Dette er vegetasjonstyper som finnes meget vanlig i regionen, og området kan derfor ikke ansees å ha noen viktig funksjon for bevaring av artsmangfold og vurderes til tross for klare landskapsmessige kvaliteter kun å ha lokal verneverdi (*)

Feltarbeid

Det ble brukt en hel arbeidsdag til registrering av området inkludert reisetid. Det er ca 1 mils båtreise langs fjorden fra parkeringsplassen ved Kistbotnen ved rv.827 mellom E6 og Kjølsvik. En periode med kraftig styrtregn midt på dagen forsinket arbeidet vesentlig.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger vegløst og avsides innerst ved enden av Efjorden. Fjorddalen innover langs Efjorden har utpreget U-form og ender her som en bratt og jevnt traufomet dalende med steile og blankskurte fjellsider ovenfor skoggrensa som her er edafisk bestemt og ligger i nivået i overkant av 200 meter. De øvre deler av bjørkeskogen preges til dels av grov blokkmark som helt øverst går over i vegetasjonsløs ur og rasmark.

Naturgrunnlag

Topografi

Store deler av dalbotnen preges av dype løsmasseavsetninger som trolig er elveavsatt materiale fra tiden før landhevnin-gen like etter istiden. Løsmassene er senere gjennomskåret av en rekke dype ravinedaler gravd ut av elver og bekker i ti-den etterpå og i et bestemt høydenivå kan en se rester av den tidligere terrasseflaten som flate topp-partier mellom ravine-dalene. Dalsidene videre utover langs begge sider av fjorden er derimot stort sett mer grunnlendt og fattig på løsmasser.

Geologi

Berggrunnen i dette området utgjøres av harde og motstandsdyktige dypbergarter som granitt og granodioritt (Sigmond et.al.1984)

Vegetasjon og treslagsfordeling

En stor del av de flate partiene nærmest sjøen er gammel eng i forbindelse med det nedlagte småbruket her.

Skogvegetasjonen i området domineres i hovedsak av en veksling mellom blåbærskrubbær-, småbregne- og storbregne-bjørkeskog avhengig av næringsstatus og jordvannsig. De bratte skråningene langs ravinedalene preges for eksempel av jevn og homogen småbregneskog med overgang til blåbærskrubbærskog helt øverst. Storbregne-bjørkeskog dominert av skogburkne finnes bl.a. som en bord nederst langs elve- og bekkefar og ellers i brattere deler av liområdene hvor det er rikelig jordvann-sig.

Krekling-bjørkeskog finnes som mindre arealer i opplendte partier og på toppflatene mellom ravinedalene.

Som avvikende fra den kompakte bjørkeskogen finnes det enkelte innslag med fattig og glissen furuskog i grunnlendte partier i lia på nordsiden av fjorden. Det er hovedsakelig knausfurusog dominert av gråmose og lys og grå reinlav. I overgangen mot andre fastmarkstyper finnes også fragmenter med røsslyng-blokkebærfurusog. Furu inngår også helt lokalt som få og spredte trær i blåbærbjørkeskog og på fattig bakkemyr.

Langs enkelte partier hvor det jevnlig går snøras og det derfor mangler tresjikt, er det stedvis en velutviklet eng-preget stau-devegetasjon som gjerne er dominert bl.a. av vendelrot, turt, skogstorkenebb og høyvokste grasarter som skogørkvein og myskegras. Firblad, teiebær og fjellfiol inngår også.

Langs ravedalene er det sett rikelig med lungenever på rogn et par steder.

De begrensede myrrealene i området finnes stort sett som innskutte små fattige bakkemyrer med bl.a. torvull, bjønnskjegg, tepperot, flekkmarihånd og molte.

På flatlandet i overgangen mellom den gamle slåtte-enga og liene ovenfor er det også registrert noen mindre sumpskogs-partier med gråor og bjørk. I feltsjiktet inngår det her mye skogsnelle, duskull, myrhatt, stjernestarr og myrfiol.

Langs sjøkanten i nivået like ovenfor øvre flomål er det frodige strandrør-enger med innslag av strandrug og ellers mye vendelrot, mjørdurt, gåsemure, bekkeblom og storengkall.

Skogstruktur og påvirkning

Lokaliteten preges i stor grad av homogen og jevnt sluttet bjørkeskog, stort sett bare avbrutt av enkelte småmyrer og snørasutsatte partier hvor skog ikke har greid å etablere seg. Unntaket er de mer begrensede innslagene med krekling-bjørkeskog hvor skogen er mer kortvokst og glissen. Av ukjent årsak har det stedvis helt lokalt oppstått åpne luker i den ellers tette bjørkeskogen hvor alle trærne ligger slått i bakken (lokale fallvinder, snøtyngde?) I tillegg til bjørk inngår det en del rogn og selje i tresjiktet spesielt i de rikeste skogtypene og ellers er gråor vanlig spesielt langs elve- og bekefar. Hegg forekommer også spredt.

Vanlig brysthøydiameter i bjørkeskogen ligger omkring 13-18 cm og trær med dbh. opptil 20 - 25cm forekommer. Trehøyden ligger stort sett omkring 9 - 12 meter, stedvis opp mot 14 - 15 meter.

De begrensede arealene med furuskog er glissent tresatt og uensaldret med kortvokste og kraftig forgrenede trær. Enkelte av de største og antatt eldste trærne er målt med dbh opptil 35 cm men de fleste er atskillig mindre og det er i det hele tatt overvekt av yngre trær. Trehøyder er målt fra 5 - 6 meter opptil 14 meter.

Det ble ikke registrert noen betydelig grad av virkesuttak fra nyere tid men i perioden da det var bosetting ble det selvsagt tatt ut en del virke til ved.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Erfjordbotn. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Ravinedaler

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg - Bekkekløft
BMVERDI: C
Areal: 91,4daa

UTM: Ø, N:
Hoh: 5-60 moh

Trange bekkedaler dypt nedskåret i dype løsmasseavsetninger. Homogen og tett bjørkeskog med innslag av gråor, rogn og selje. Vegetasjon som typisk sonering opp de bratte skråningene avhengig av næringsstatus: Helt nederst storbregnebjørkeskog med bl.a. skogburkne, sauetelg, hengeving og litt mjørdurt, dernest småbregneskog dominert av hengeving og fugletelg med innslag av bl.a. guilris, småmari-mjelle og gjøksyre. I øvre deler av skråningene er det blåbærskrubber-bjørkeskog og på toppflatene mellom ravinene er det kreklingbjørkeskog. På enkelte grove seljetrær langs bunnen av ravinene er det registrert rikelig med lungenever.

Artsmangfold

Vegetasjonen og floraen i området er generelt nokså triviell og relativt ensartet og med arter som en kan forvente å finne i denne typen skog. Det ble ikke registrert noen rødlistearter i området. Det kan nevnes at det ble observert uvanlig mye elg i området og det ble dessuten sett mår..

Ingen arter er registrert under feltarbeidet.

Vurdering og verdsetting

Lokaliteten utgjøres i hovedsak av en nokså homogen og ensartet bjørkeskog av middels rik type som finnes meget vanlig i regionen. Dette innebærer at de skogtypene/elementene som anses vernemessig viktige i regionen i svært liten grad dekkes inn her. Lokaliteten har klart landskapsmessige kvaliteter og har også visse kvartærgeologisk interessante/illustrative innslag som ikke kan vektlegges i noen særlig grad i denne sammenhengen.

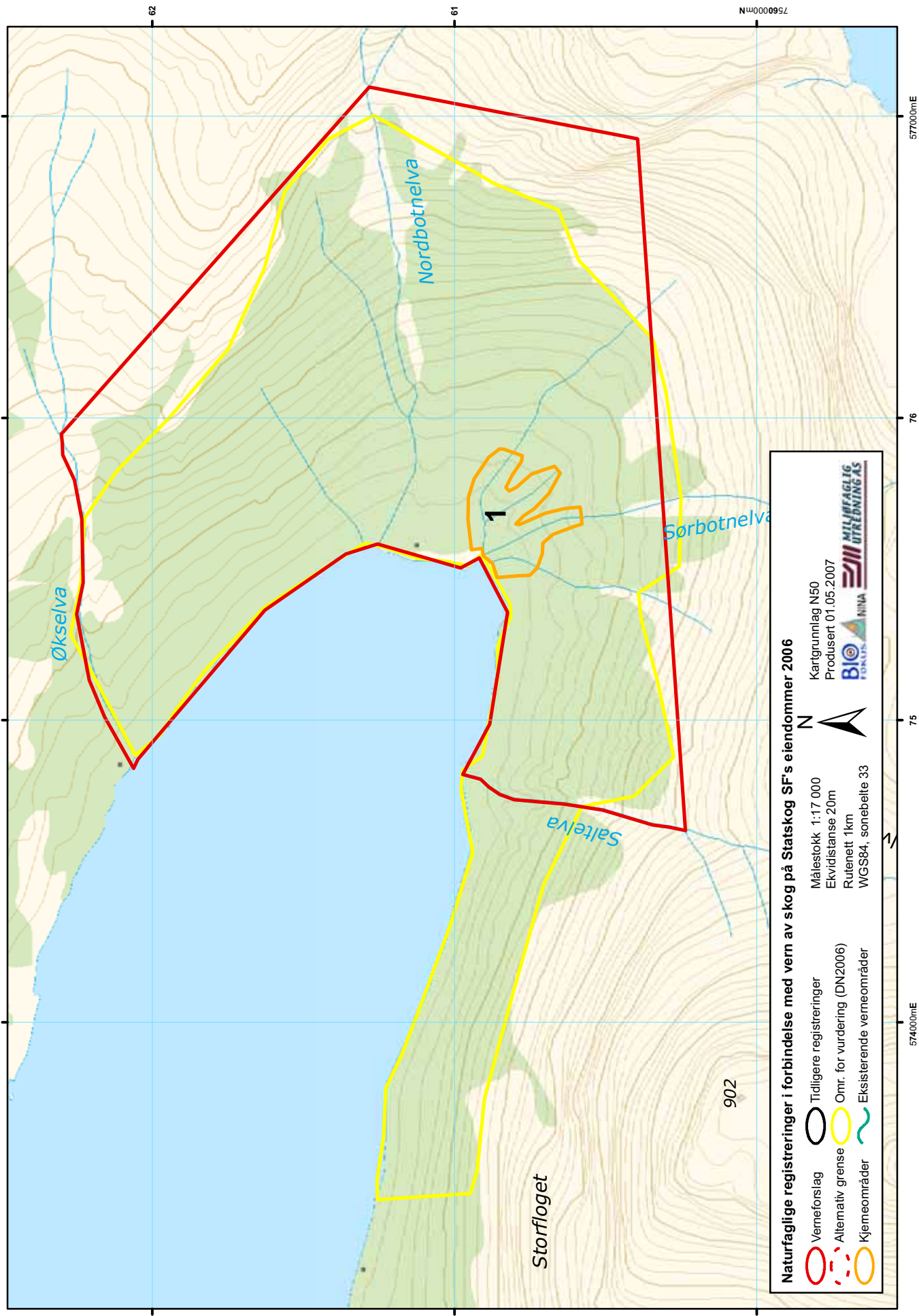
Området ansees ikke å ha viktig funksjon for bevaring av arts- og mangfold og vurderes som lokalt verneverdig (*)

Tabell: Kriterier og verdsetting for kjerneområder og totalt for Erfjordbotn. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdsetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bar-trær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslags-fordeling	Varia-sjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Ravinedaler	**	**	*	-	**	-	**	*	**		-	-	*
Totalt for Erfjordbotn	***	*	*	*	*	-	**	**	*	*	*	***	*

Efjordbotn (Ballangen, Nordland).

Areal 3.172daa, verdi *

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

Verneforslag Tidligere registreringer

Alternativ grense Omr. for vurdering (DN2006)

Kjemeområder Eksisterende verneområder

Målestokk 1:17 000
Ekvidistanse 20m
Rutenett 1km
WGS84, sonebelle 33

Kartgrunnlag N50
Produsert 01.05.2007

Bilder fra området Erfjordbotn

Nordvendt li med småbregne/storbregne-bjørkeskog Foto: Dag Svalastog

Ravinedal med småbregnebjørkeskog, kjerneområde 1 Foto: Dag Svalastog

Fuglevassbotn**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Ballangen
Kartblad: 1331 IV
UTM: Ø:568853, N:7583526
H.o.h.: 340-522moh
Areal: 1504 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: AST, AST
Dato feltreg.: 29.08.2006
Areal: 1504 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Det undersøkte området ligger i Ballangen kommune, ca 5 km vest for Ballangen sentrum og ca 5 km sør for Kjeldebotn, oppe på fjellpartiet Håfjell-Linken. Det dekker i hovedsak en skogkledd, sørvestvendt lise nedenfor Håfjellet, og går fra ca 340 moh. til 500 moh. Området inkluderer også "amfiet" nederst i Håfjeldalen, kalt Fuglevassbotn.

Området består av en kombinasjon av granat-kvarts glimmerskifer og kalkspatmarmor. Det meste av arealet innenfor undersøkelsesområdet utgjøres av engbjørkeskog, der høye urter, bregner og gress utgjør feltsjiktet. Dette er en høyproduktiv og artsrik bjørkeskogstype. Taggbregne og kranskonvall forekommer stedvis. Stedvis finnes partier med selje. Vegetasjonen i undersøkelsesområdet følger tydelig skillene mellom bergartene. De øverste delene av området, opp mot Håfjellet, domineres av fattigere heisamfunn i veksling med rike fjellengsamfunn. Partier av lia, særlig de nederste delene, har sannsynligvis hatt et betydelig beitetrykk og har et stort innslag av en beitetolerant art som sølvbunke. Det ble ikke observert hogstspor i området. Det forekommer et jevnt innslag av død ved av bjørk, både i form av gadd og læger. Et par steder forekommer også gamle seljer og gamle bjørk med skrubbenever.

Det er en del hytter innenfor undersøkelsesområdet, flest nær veien og parkeringsplassen i nord, men også i nederste del av lia innover. Flere av hyttene er helt nybygde eller er under bygging.

Området inneholder to kjerneområder, som avgrensner de rikeste eng-bjørkeskogene. I forhold til naturverdiene er det problematisk med stor hyttebyggings-aktivitet i området. Nedbygging og mye tråkk kan påvirke karplantefloraen, og økt ferdsel forstyrrer fuglelivet i Fuglevatn, som har flere hekkende rødlistearter. Best arrondering ville man få dersom området avgrenses slik at hele den nordvestlige delen inkluderes, men på grunn av et betydelig antall hytter i denne delen har vi også skissert en alternativ avgrensning som ekskluderer de fleste hyttene og samtidig ivaretar den mest verdifulle delen av den frodige, artsrike bjørkeskogen. Hvis dette alternativet velges, bør kjerneområde 2 settes av som nøkkelbiotop/naturty-pelokalitet og naturverdiene der ivaretas.

Samlet sett vurderes området som regionalt verdifullt (**).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført 29. august 2006 av AS-T. Det ble brukt ett langt dagsverk i området.

Tidspunkt og værets betydning

Været var godt under feltarbeidet. Det var fremdeles bra forhold for å registrere karplanter, men på grunn av lite nedbør var ikke soppsesongen spesielt god.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensner for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF.

Tidligere undersøkelser

NIJOS har gjennomført vegetasjonskartlegging i området (Bryn et al. 2006). Det er tidligere registrert en naturty-pelokalitet med kalkskog, utforming kalkbjørkeskog ("Fuglevasslia", se DNS naturbase), som ligger omtrent midt i det avgrensede området. Denne er registrert av Mats Nettelblad i 1989. NINA har utført viltregistreringer i Ballangen kommune (Strann et al. 2005) og Fuglevatn er verdsatt som B - viktig viltområde med flere hekkende rødlistearter.

Beliggenhet

Det undersøkte området ligger i Ballangen kommune, ca 5 km vest for Ballangen sentrum og ca 5 km sør for Kjeldebotn, oppe på fjellpartiet Håfjell-Linken. Området ligger som et grønt belte mellom Fuglevatnet i sør og Håfjellet i nord.

Naturgrunnlag

Topografi

Det undersøkte området dekker i hovedsak en skogkledd, sørvestvendt lise nedenfor Håfjellet, og går fra ca 340 moh. til 500 moh. Området inkluderer også "amfiet" nederst i Håfjeldalen, kalt Fuglevassbotn.

Geologi

Området består av en kombinasjon av granat-kvarts glimmerskifer og kalkspatmarmor. Den østre delen av lokaliteten, selve Fuglevassbotn, er dominert av glimmerskifer. I skråningen Fuglevasslia, altså mellom hovedvannet og Håfjellet, kommer det inn brede bånd av marmor, som blir dominerende bergart i denne delen. Den nordligste snippen, mellom veien og Håfjellet, består for det meste av glimmerskifer, med unntak av et felt med marmor og blandet kalkglimmerskifer og granat-biotittskifer helt i nord.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: nordboreal 70% (ca 1050daa) alpin 30% (ca 450daa) .

Området ligger hovedsaklig innen nordboreal (NB) vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon (O1) langs kontinentalitets-oseanitetsgradienten (Moen 1998).

Økologisk variasjon

Undersøkelsesområdet inneholder middels økologisk variasjon både innefor rik-fattig- og fuktig-tørt gradienten.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Det meste av arealet innenfor undersøkelsesområdet utgjøres av engbjørkeskog, der høye urter, bregner og gress utgjør feltsjiktet. Dette er en høyproduktiv og artsrik bjørkeskogstype, med arter som ballblom, skogstorkenebb, skogsvinerot, turt, tyrihjel, skogstjerneblom, kvitbladtistel og fjelltistel. Taggbregene og kranskonvall forekommer stedvis. Langs bekkene og i friske dråg kommer arter som gulsildre, kvann og mjøduert inn. Stedvis finnes partier med selje. Vegetasjonen i undersøkelsesområdet følger tydelig skillene mellom bergartene. I den sørøstre delen (selve Fuglevassbotn), der det er lite innslag av marmor, dominerer fattigere bjørkeskogstyper som blåbærbjørkeskog og lav-lyngrik bjørkeskog. Her finnes også noen åpne, treløse områder med mye berg i dagen langs bekkene som kommer ned Håfjelldalen. Denne delen er ikke inkludert i områdeforslaget. Tilsvarende følges berggrunnens vekslinger i den nordlige delen av området, der det kommer inn et parti med blåbær- og smyledominans på glimmerskiferen.

De øverste delene av området, opp mot Håfjellet, domineres av fattigere heisamfunn i veksling med rike fjellengsamfunn. Her finnes berghyller og småskrenter med krevende arter som rødsildre, fjellbakkestjerne og vanlig marinøkkel.

Partier av lia, særlig de nederste delene, har sannsynligvis hatt et betydelig beitetrykk og har et stort innslag av en beite-tolerant art som sølvbunke.

Det forekommer også noen mindre intermedieære grasmyrer innenfor området, spesielt i østre og nordre del.

Skogstruktur og påvirkning

Lokaliteten domineres av engbjørkeskog med et varierende beitetrykk. Det ble ikke observert hogstspor i området. Det forekommer et jevnt innslag av død ved av bjørk, både i form av gadd og læger. Et par steder forekommer også gamle seljer og gamle bjørk med skrubbenever.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Fuglevassbotn. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Fuglevasslia

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder - Nordlig frodig bjørkeskog
BMVERDI: A
Areal: 204,73daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: moh

Kjerneområdet inneholder en høyproduktiv og artsrik bjørkeskog, med arter som ballblom, skogstorkenebb, skogsvinerot, turt, tyrihjel, skogstjerneblom, kvitbladtistel og fjelltistel. Taggbregene og kranskonvall forekommer stedvis. Langs bekkene og i friske dråg kommer arter som gulsildre, kvann og mjøduert inn. Øverst mot fjellet finnes rike alpine engsamfunn på marmoren. Det er noe død ved i området.

2 Holmvatnet øst

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder - Nordlig frodig bjørkeskog
BMVERDI: B
Areal: 95,66daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: moh

Kjerneområdet ligger lengst nordvest i undersøkelsesområdet. Berggrunnen er marmor og grønnsten, og vegetasjonen gjenspeiler gode næringsforhold med frodige engsamfunn med ballblom og mjøduert, særlig litt ned i lia. Det er lite død ved i kjerneområdet.

Artsmangfold

Området har først og fremst en rik karplanteflora, både i form av artsrike høystaudeenger med arter som taggbregne, kranskonvall, ballblom, kvann, mjøduert, skogsvinerot, turt, tyrihjel, skogstjerneblom, kvitbladtistel og fjelltistel og i form av fjelleng-vegetasjon på marmor med rødsildre, vanlig marinøkkel og fjellbakkestjerne. På noen av de eldste seljene vokser skrubbenever.

Tabell: Artsfunn i Fuglevassbotn. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		5	1 ₅

Avgrensning og arrondering

Det undersøkte området har en ganske god arrondering der det ligger med Fuglevatnet i sør/sørvest og fjell mot øst og nord (Håfjellet). Vi foreslår å trekke yttergrensene slik at noe mer av de rike engsamfunnene i overkant av bjørkeskogen kommer med opp mot Håfjellet. Helst burde området avgrenses slik at hele den nordvestlige delen inkluderes, men på grunn av et betydelig antall hytter i denne delen har vi også skissert en alternativ avgrensning som ekskluderer de fleste hyttene og samtidig ivaretar den mest verdifulle delen av den frodige, artsrike bjørkeskogen. Hvis dette alternativet velges, bør kjerneområde 2 settes av som nøkkelbiotop/naturtypelokalitet og naturverdiene der ivaretas. Vi har valgt å ikke inkludere den østre delen av undersøkt område, da denne delen utgjøres av ordinær, fattig bjørkeskog uten spesielle verdier.

Andre inngrep

Det er en del hytter innenfor undersøkelsesområdet, flest nær veien og parkeringsplassen i nord, men også i nederste del av lia innover. Flere av hyttene er helt nybygd eller er under bygging. Inne i Kjeldebotn ligger en nybygd åpen kåte. Adkomst til hyttene er enten via båt på Fuglevatnet eller langs stiene som går langs vannet. Ferdsløse i forbindelse med hyttene kan være forstyrrende for hekkende rødlistearter av fugl.

Vurdering og verdisetting

Områdets verdi ligger primært i de rike engpregede bjørkeskogene, med innslag av en rekke krevende karplanter.

Området er relativt godt arrondert, fra snaufjellet og ned til Fuglevatnet. I forhold til naturverdiene er det imidlertid problematisk med stor hyttebyggings-aktivitet. Nedbygging og mye tråkk kan påvirke karplantefloraen, og økt ferdsel forstyrrer fuglelivet i Fuglevatn, som har flere hekkende rødlistearter. Helst burde området avgrenses slik at hele den nordvestlige delen inkluderes, men på grunn av et betydelig antall hytter i denne delen har vi også skissert en alternativ avgrensning som ekskluderer de fleste hyttene og samtidig ivaretar den mest verdifulle delen av den frodige, artsrike bjørkeskogen. Hvis dette alternativet velges, bør kjerneområde 2 settes av som nøkkelbiotop/naturtypelokalitet og naturverdiene der ivaretas.

Samlet sett vurderes området som regionalt verdifullt (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Fuglevassbotn. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødvemengde	Dødvemkont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Fuglevasslia	**	*	*	-	**	-	**	**	***	**	-	-	***
2 Holmvatnet øst	*	*	*	0	*	-	*	*	**	**	-	-	**
Totalt for Fuglevassbotn	*	*	*	-	*	-	*	**	***	*	*	**	**

Referanser

Direktoratet for naturforvaltning - Naturbase 2006: <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

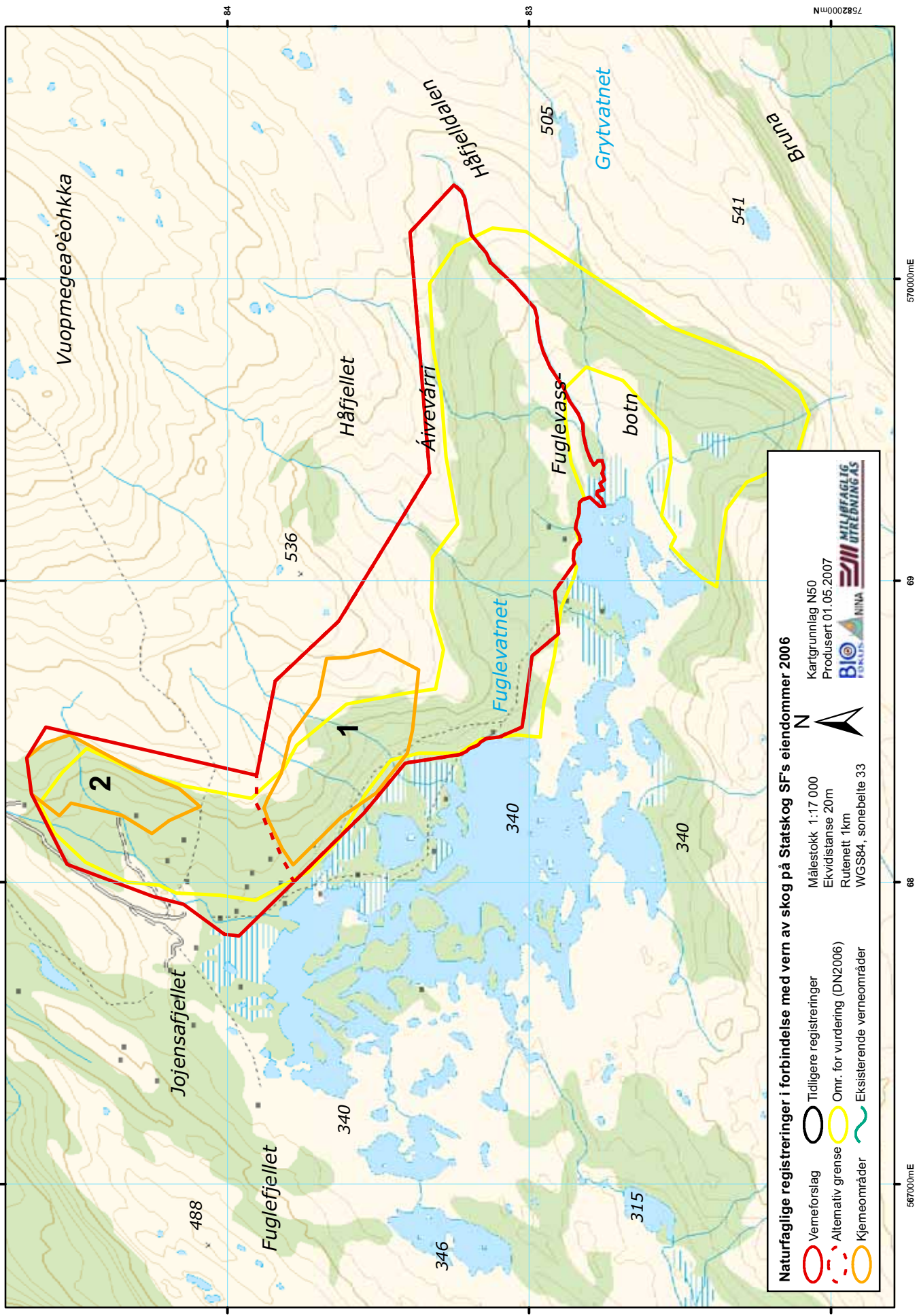
NGU 2004. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250

Vegetasjon, skog og biologisk mangfold i Ballangen. NIJOS rapport 02/2006: 1-76.

Viltkartlegging Ballangen kommune. NINA Rapport 65. 31 s.

Fuglevassbotn (Ballangen, Nordland).

Areal 1.504daa, verdi **

567000mE

68

69

570000mE

782000mN

Brna

541

Grytvatnet

505

Håfjellalen

Håfjellet

Åivevårr

Fuglevass-

botn

Fuglevatnet

340

340

Fuglefjellet

340

Jojensafjellet

488

536

2

1

346

315

Bilder fra området Fuglevassbotn

*Utsikt fra ytterkanten av Kjerneområde 1 og ut over Fuglevatn
Foto: Anne Sverdrup-Thygeson*

*Utsikt over Fuglevatn over mot de rike bjørkeskogene i vestsiden
av Fuglevassbotten. Håfjelltuva ses helt til høyre i bildet. Foto:
Anne Sverdrup-Thygeson*

*Urterik engbjørkeskog i Kjerneområde 1 Foto: Anne Sverdrup-
Thygeson*

*Utsikt fra bjørkeskogene i vestsiden av Fuglevassbotten, over
mot den fattige østre delen som ikke er tatt med i
områdeforslaget. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson*

Kistebotn*

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Ballangen
Kartblad: 1331 III
UTM: Ø:567299, N:7565640
H.o.h.: 0-382moh
Areal: 761 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: AST, AST
Dato feltreg.: 01-09-2006
Areal: 761 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

I nord avgrenses undersøkelsesområdet av Efjorden, i sør av Kistbotnfjellet. I vest følger grensa Kistbotnelva og i øst avgrenses området av sva som går fra fjellet og helt ned til fjorden. Riksveg 827 forsvinner inn i Efjordtunnelen helt i "hjørnet" av lokaliteten.

Lokaliteten er preget av glissen bjørkeskog, men også med betydelig innslag av furu. Samtidig finnes lommer av frodigere, storbregnedominert lauskog, med betydelig innslag av rogn og selje. Det er disse som utgjør kjerneområdene i lokaliteten. Lokalt forekommer også høgstaudeutforminger med turt, vendelrot og skogstorkenebb. I de østre delene av området går det flere grunnlendte rygger fra fjellet og ned til sjøen, her vokser tørrere, mer lavdominerte furuskogstyper.

Området er mest påvirket nær veien. Vest for tunnelåpningen finnes et relativt ferskt hogstfelt, og øst for tunnelåpningen finnes et parti med mye plantet gran. Grana er tydeligvis i spredning på lokaliteten og bør fjernes for ikke å true de artsrike, frodige lauskogslommene.

Skogen er generelt fattig på død ved. Kun enkelte gadd av furu og noen få spredte læger av furu og bjørk finnes. Det ble observert noen gamle stubber, sannsynligvis etter hogst, i de furudominerte delene av området. Furuskogen er heller ikke særlig gammel, så det er sannsynlig at det har vært tatt ut furu tidligere.

Området som vi ble bedt om å undersøke inneholder to kjerneområder, begge med Lobarion-samfunn på rogn og selje. Kjerneområdene er i liten grad knyttet sammen, siden skogen i mellom dem består av skrinn, glissen bjørke- og furuskog uten spesielle verdier. Etter fullført registrering har det kommet for en dag at området vi ble bedt om å undersøke går ut over grensen for Statskogs arealer. Kjerneområde 1, som er det mest artsrike og velutviklede kjerneområdet, faller nesten i sin helhet utenfor Statskogsgrensen, og dette gjør at verdien på området reduseres kraftig. Uten dette kjerneområdet reduseres verdien på området fra en god ** til å vippe mellom * og **. En samlet vurdering gir området slik vi nå har avgrenset det på kart, en stjerne (*). Dersom begge kjerneområdene kan inkluderes, vil verdien øke til **.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført 1. september 2006 av AS-T. Det ble brukt et langt dagsverk i området.

Tidspunkt og værrets betydning

Været var godt under feltarbeidet.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrenser for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF.

Tidligere undersøkelser

Det foreligger ingen registreringer av området i Naturbase og heller ingen artsfunn i Norsk LavDatabase eller Norsk Sopp-Database.

Beliggenhet

Området ligger i Ballangen kommune, rett nord for grensen mot Tysfjord kommune. Området ligger på sørsiden av Efjorden, akkurat der Efjordtunnelen starter fra nord.

Naturgrunnlag

Topografi

Området er en relativt bratt skråning, fra 300 moh. (Kistbotnfjellet) til 0 moh.(Efjorden), vendt mot nordøst.

Geologi

Berggrunnen består av granitt og granodioritt, grovkornig til middelskornig.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vektasjonsone: mellomboreal 100% (760 daa) .

Området ligger innen mellomboreal (MB) vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (O1) langs kontinentalitets-oseanitetsgradienten (Moen 1998).

Økologisk variasjon

Det er betydelig variasjon i både treslagssammensetning, fuktighet og rikhet innenfor området.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Lokaliteten er preget av glissen bjørkeskog, men også med betydelig innslag av furu. Bjørkeskogen domineres av småbregne- og blåbærtypen, med stort innslag av skrubbær og til dels smyle. Samtidig finnes lommer av frodigere, storbregne-dominert lauvskog, med betydelig innslag av rogn og selje. Det er disse som utgjør kjerneområdene på lokaliteten. Lokalt forekommer også høgstaudeutforminger med turt, vendelrot og skogstorkenebb. Knerot ble funnet ett sted. I forsøkninger forekommer en fuktig, sumppreget utforming dominert av sneller og med innslag av gråor. Også hegg ble observert.

I furuskogen dominerer krekling og blokkebær. I de østre delene av området går det flere grunnlendte rygger fra fjellet og ned til sjøen. Her er det tørrere, mer lavdominerte furuskogstyper. Også langs kysten er det stort furuinnslag.

I vest inkluderer avgrensingen et stort sva med kun klynger av bjørk. I de midtre delene av lokaliteten, rett øst for tunnelåpningen, er det et betydelig innslag av gran i ulike aldre og dimensjoner, fra småbusker til trær på 6 m.

Skogstruktur og påvirkning

Riksveg 827 forsvinner inn i Efjordtunnelen helt i "hjørnet" av lokaliteten. Området er mest påvirket nær veien. Vest for tunnelåpningen finnes et relativt ferskt hogstfelt, og på østsida finnes et parti med mye gran. Grana er tydeligvis i spredning på lokaliteten og bør fjernes for ikke å true de artsrike, frodige lauvskogslommene.

Skogen er generelt fattig på død ved. Kun noen enkelte gadd av furu og noen få spredte læger av furu og bjørk finnes. Det ble observert noen gamle stubber, sannsynligvis etter hogst, i de furudominerte delene av området. Furuskogen er heller ikke særlig gammel, så det er sannsynlig at det har vært tatt ut furu tidligere. I områdene med granplanting finnes også hogststubber av bjørk.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Kistebotn. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Efortunnelen

Naturtype: Gammel lauvskog - Fuktig kystskog
BMVERDI: B
Areal: 27,37daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 80-120 moh

Kjerneområdet ligger rett over og vest for tunnelåpningen. Den best utviklede delen er rett over tunnelen og består av et lite område dominert av bjørk, men med et stort innslag av rogn. Her har omtrent hver eneste rogn velutviklede Lobarion-samfunn med lungenever, skrubbenever, skrukkelav, flere filltav og blåfilltav. Rett nedenfor dette finnes et holt med gran i spredning, som på sikt vil true artmangfoldet i kjerneområdet. Grana her bør fjernes. I den vestre delen av kjerneområdet er det også en konsentrasjon av rogn med lungenever, skrubbenever, skrukkelav og filltaver.

2 Borddiskan

Naturtype: Gammel lauvskog - Fuktig kystskog
BMVERDI: B
Areal: 90,92daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 20-100 moh

Dette kjerneområdet ligger aller innerst i det undersøkte området og er skilt fra kjerneområdet Efjordtunnelen med skrinne furuheier fra fjord til fjell. Kjerneområdet har et noe mer spredt innslag av rogn med Lobarion-arter enn kjerneområde nr. 1. Her står også en gammel seljekall dekket av lungenever og med teglkjuke (*Daedaleopsis confragosa*).

Artsmangfold

Lokaliteten inneholder 2 kjerneområder med lungenever-samfunn på rikbarkstrær (rogn og selje). Disse er til dels godt utviklet, spesielt i kj. område. 1 med signalarter som lungenever, skrubbenever, diverse filltaver, blåfilltav, skrukkelav. Det ble ikke funnet rødlistede lavarter i området.

Det øvrige arts mangfoldet representerer ikke noe spesielt. Det er ikke observert krevende eller sjeldne arter av sopp eller karplanter.

Tabell: Artsfunn i Kistebotn. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	Collema fasciculare	Puteglye		1	1 ₁
	Degelia plumbea	Vanlig blåfittlav		4	1 ₄
	Lobaria pulmonaria	Lungenever		14	1 ₁₀ 2 ₄
	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		16	1 ₁₂ 2 ₄
	Pannaria conoplea	Grynfittlav		6	1 ₆
	Pannaria pezizoides	Skålfittlav		2	1 ₂
	Pannaria rubiginosa	Kystfittlav		3	1 ₃
	Parmeliella triptophylla	Stiffittlav		5	1 ₅
	Platismatia norvegica	Skrukkelav		3	1 ₃

Avgrensning og arrondering

I nord avgrenses undersøkelsesområdet av Efjorden, i sør av Kistbotnfjellet. I vest følger grensa Kistbotnelva og i øst avgrenses området av sva som går fra fjellet og helt ned til fjorden.

Kjerneområdene innenfor undersøkelsesområdet er i liten grad knyttet sammen, siden skogen mellom dem består av skrinn, glissen bjørke- og furuskog uten spesielle verdier. Begge kjerneområdene har verdier som konsentrasjoner av rogn og selje med Lobarion-samfunn. En alternativ avgrensning for hele undersøkelsesområdet kunne være å trekke grensen rett øst for kjerneområde 1, og så ivareta kjerneområde 2 som nøkkelbiotop, men dette kommer muligens i konflikt med grensen for Statskogs eiendom som vi har fått noe ulike signaler på hvor går. Dersom Statskog-grensa ikke inkluderer kj.omr. 1, vil området reduseres i verdi og andre alternativer kan være like aktuelle (se Vurdering/verdisetting).

Vurdering og verdisetting

Verdien av denne lokaliteten er knyttet til lommer med godt innslag av oseaniske lavarter som anses å ha en viss signalverdi. Det ble ikke funnet rødlistede arter i området. Etter fullført registrering har det kommet fram at området vi ble bedt om å undersøke går ut over grensen for Statskogs arealer. Kjerneområde 1, som er det mest artsrike og velutviklede kjerneområdet, faller nesten i sin helhet utenfor Statskoggrensen, og dette gjør at verdien på området reduseres kraftig. Uten dette kjerneområdet reduseres verdien på området fra en god ** til å vippe mellom * og **.

Begge kjerneområdene har verdier som konsentrasjoner av rogn og selje med Lobarion-samfunn, mens skogen mellom de to kjerneområdene består av skrinn, glissen bjørke- og furuskog uten spesielle verdier. Dersom bare Kj. 2 kan inkluderes i et evt. verneområde vil et alternativ være å ivareta begge kjerneområdene som naturtypelokaliteter i stedet.

Med avgrensning uten kj.område 1 vil verdien ligge på *, mens den vil øke til ** dersom begge kjerneområdene kan inkluderes.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Kistebotn. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Efortunnelen	**	*	*	0	**	-	**	**	**	*	-	-	**
2 Borddiskan	**	*	**	0	**	-	**	*	**	*	-	-	**
Totalt for Kistebotn	**	*	*	*	*	-	**	**	*	*	*	*	*

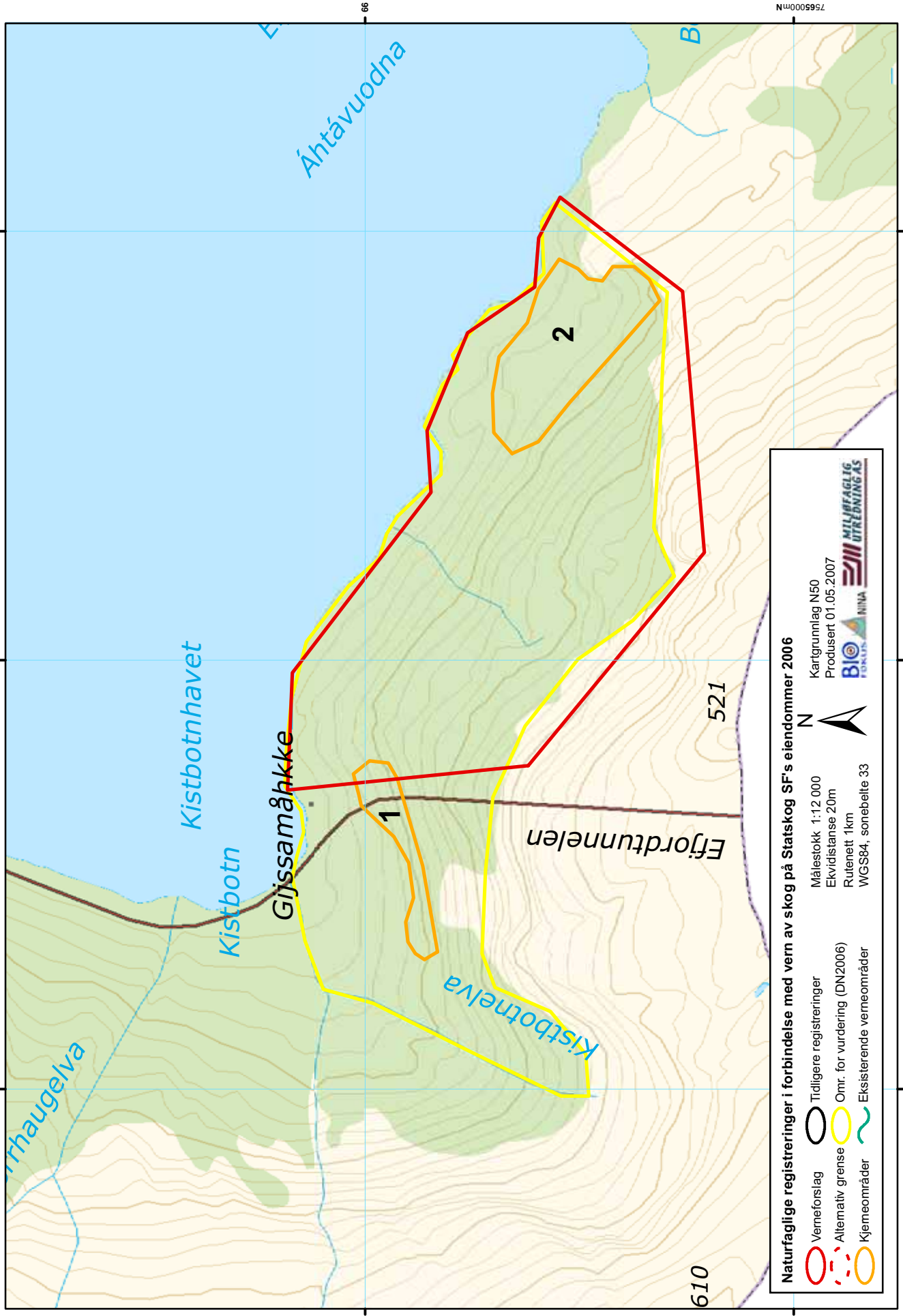
Referanser

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

NGU 2004. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250

Kistebotn (Ballangen, Nordland).

Areal 761 daa, verdi *

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

- Verneforslag
- Tidligere registreringer
- Alternativ grense
- Kjemeområder

Målestokk 1:12 000
Ekvidistanse 20m
Rutenett 1km
WGS84, sonebelle 33

Kartgrunnlag N50
Produisert 01.05.2007
BIO FORKUT NINA MILJØFAGLIG UTREDDING AS

56600mE

67

56800mE

7565000mN

66

Bilder fra området Kistebotn

Oversiktsfoto over hele området. Tunnelåpningen sees ca midt i bildet. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

De midtre delene av undersøkelsesområdet er heier med glissen bjørkeskog, brutt av furudominerte grunnlendte rygger som går fra fjell til fjord. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Den best utviklede delen av kjerneområde 1 ligger rett over tunnelåpningen, og sees som et parti med varierte lauvtrær rett til høyre for svaet og rett over grantrærne. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

I kjerneområdene er de fleste rogn og seljetrærne dekket med Lobarion-arter. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn***

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Ballangen
Kartblad: 1331 I, II, III, IV
UTM: Ø:573684, N:7569966
H.o.h.: 55-752moh
Areal: 71765 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: EBE, AST
Dato feltreg.: 30.08.2006
Areal: 71765 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Området ligger i Nordland, Ballangen kommune, sør og sørøst for Ballangen sentrum, mellom Efjorden og Børsvatnet. Det er preget av store høydeforskjeller der de store innsjøene Melkevatnet, Hjertvatnet, Skårvatnet og grensevannet Børsvatnet i nord danner dype botner mellom høyere fjell- og åsrområder omkring. Berggrunnen består av næringsrike, omdannede sedimentære og vulkanske bergarter, som i store deler av området gir svært gunstig vekstsubstrat for næringskrevende plantearter.

Med sitt store areal, betydelige topografiske variasjon med ulike eksposisjoner og ulike geologiske formasjoner er det også stor variasjon i flora og vegetasjonstyper innenfor området. Selv om berggrunnen varierer en del, er spennet i næringsrikdom for mesteparten av området moderat, fra middels til rikt. Dette medfører at det de fleste steder er en ganske arts- og næringskrevende vegetasjon i jevne lisider og forsenkninger, samt på svakt hellende myrer med sigeffekt. Fattige typer begrenser seg til mer opplendte arealer, som imidlertid også utgjør en relativt stor andel.

Det er en god del fattig furuskog i de lavere deler, særlig i et belte omkring de store vannene og dalbunner for øvrig. Plantet granskog dekker helt ubetydelig areal. Det finnes også en del blåbær- og småbregnebjørkeskog. Via lågurtbjørkeskog, som ofte framstår som en overgangstype med relativt begrenset areal, kommer man i de vidstrakte lipartiene snart over i høgstaudeskogen, som veksler mellom en mesotrof (høgstaudeskogsmark) og en eutrof (kalkhøgstaudeskogsmark) utforming, spesielt sistnevnte artsrik og svært frodig. Lokal variasjon inntreffer som følge av vekslingen mellom nord- og sørvendte lisider, der de siste kan ha større arts mangfold og innslag av mer varmekrevende arter. Dessuten er det en veksling mellom åpne rasmarker og mer stabile partier med sluttet tresjikt. Typisk for de sørlig eksponerte liene er større partier eller enkelttrær med dels selje og rogn, dels osp, alle rikelig bevoskt med epifyttiske Lobarion-arter. I forsenkninger og langs konsentrerte sig er det grønne belter med gråor, som også er observert i form av en spesielt fuktig utforming dominert av strutseving langs bekkesig i slakt terreng nær utløp i vann eller større elv i dalbunn. Ofte har liene et betydelig innslag av storbregner, med skogburkne som viktigste dominant. Ren storbregnebjørkeskog er også observert der det er noe fattigere berggrunn.

Myrene spenner over hele næringsgradienten og inkluderer flere rikmyrer og noe kildevegetasjon. Den alpine vegetasjonen i Skjåfjell er dominert av fattige typer, som spenner over hele rabbe-snøleiegradienten fra ekstremrabber til musøresnøleie.

Tidligere hogstinggrep og mangel på dødved og svært gamle trær preger furuskogsarealene. Melkevassidet utgjør imidlertid et unntak. Skogen her er svært skrinn, men har et eldre preg og relativt mye dødved. Bjørkeskogen er mest dødvedrik i områder med store bjørkemålerangrep. Størst inngrep forøvrig er at Hjertvatnet er regulert i forbindelse med kraftutbygging.

Det er funnet 2 rødlistede sopparter. Særlig de sørvendte liarealene har kvantitetsmessig rikelig med epifyttiske lav innen Lobarion-samfunnet.

Området vurderes til verdi ***. Med sin betydelige størrelse og sin store andel rike vegetasjonstyper tilfredsstillende det to viktige kriterier i mangellista med hensyn til verneområder for skog. Foruten fjellbjørkeskog er også representert mellomboreal bjørkeskog utenfor granas utbredelsesområde. Spesielt skal fremheves de mange sør- sørvestvendte kjerneområdene med store ansamlinger av selje, rogn og stedvis også osp eller gråor, alle med stor frodighet og stor artsrikdom og velutviklede Lobarion-samfunn. I tillegg til verdi knyttet til disse kvalitetene kan området innta en typeområdefunksjon. Ballangenområdet er spesielt med hensyn til kombinasjonen svært rike bergarter og oseanisk klima. En del alpint areal er inkludert av arronderingsmessige grunner.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført over 5 dager i månedskiftet august-september. Området er stort og veiløst, og den sørøstligste delen med Skårvatnet og kjerneområder 11 og 12 er vurdert med kikkert. Det samme gjelder kjerneområder 9 og 10.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var fint vær under hele feltarbeidet og fortsatt god sesong for registrering av karplanter. På grunn av tørr sommer og lite regn også de siste ukene var soppsesongen relativt dårlig.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF.

Yttergrensene for området slik det er behandlet her, er tilnærmet identiske med tilbudsområdet (kun justert topografisk med

innlegging av noe alpint areal for å samkjøre med nedbørfeltgrensa) og synes i stor grad å være bestemt av eiendoms-grenser mot naboeiendommer.

Tidligere undersøkelser

Det er utført naturtypekartlegging i området av NIJOS (jf Bryn et al. 2006 og DNs naturdatabase).

Beliggenhet

Området ligger i Nordland, Ballangen kommune, sør og sørøst for Ballangen sentrum, mellom Efjorden og Børsvatnet.

Naturgrunnlag

Topografi

Området er preget av store høydeforskjeller der de store innsjøene Melkevatnet, Hjertvatnet, Skårvatnet og grensevannet Børsvatnet i nord danner dype botner mellom høyere fjell- og åsområder omkring. Botanisk slår spesielt de bratte sør- til sørvestvendte liene nord for vannene ut i mer frodige og varmekjære vegetasjonsutforminger som følge av mer innstråling av varme, og i kombinasjon med næringsrik berggrunn.

Geologi

Berggrunnen består av omdannede sedimentære og vulkanske bergarter (senprekambrisk - kambro-silurisk)(NGU 2005). Størst areal dekkes av glimmergneis/ glimmerskifer, med metasandstein og amfibolitt. Kalkglimmerskifer/ silikatgneis finnes i en sone sør for Melkevatnet og med fortsettelse tversover innsjøen, over Hjerthaugene og med kryssing over nordlige del av Hjertvatnet og videre i bred sone over til Børsvatnet. Denne gir seg delvis utslag i en mer næringskrevende vegetasjon og inkluderer blant annet det rike kjerneområde 8 og rike myrområder innenfor. Parallelt og litt nord for sistnevnte sone kommer et smalt bånd med granitt. Grønnstein og amfibolitt dekker et mindre areal, inkl. bl.a en sone østover fra Melkevatnets indre ende, med bl. a det rike kjerneområde 6.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vektasjonsone: mellomboreal 20% (ca 14350daa) nordboreal 50% (ca 35880daa) alpin 30% (ca 21530daa) .

Mellomboreal - nordboreal og lavalpin

Økologisk variasjon

Stor mht å inkludere tre høydesoner og en lang næringsgradient, se ellers øvrige kapitler

Vegetasjon og treslagsfordeling

Med sitt store areal, betydelige topografiske variasjon med ulike eksposisjoner og ulike geologiske formasjoner er det også stor variasjon i flora og vegetasjonstyper innenfor området. De lavestliggende delene av dalene omkring de store vannene og de bratte sør- til sørvestvendte liene tilhører mellomboreal sone, mens Skjåfjellet er lavalpint. Alt det mellomliggende tilhører nordboreal sone. Både Skjåfjellet og lavalpine randområder er inkludert som følge av arronderingsmessige årsaker, se arronderingskapittel.

Selv om berggrunnen varierer en del, er spennet i næringsrikdom for mesteparten av området moderat fra middels til rikt. Dette medfører at det de fleste steder er en ganske arts- og næringskrevende vegetasjon, særlig i jevne lisider og forsenkninger, samt svakt hellende myrer med sigeffekt. Fattige typer begrenser seg til mer opplendte arealer, som imidlertid også utgjør en relativt stor andel.

Det er en god del fattig furuskog i de lavere deler. Det gjelder særlig Melkevassidet (beskrevet under K1) og med fortsettelse i de østvendte liene i områdets nordvestlige arm mot Somarsetfjellet, videre sør- og østsida av Melkevatnet, vestsida av Hjertvatnet og langs sørsida av Børsvatnet. mesteparten består av middels tørr, lyngrik furuskog iblandet bjørk og ofte som mindre øyer i myrrike landskap. Ofte finnes større overgangspartier med furumyrskog, hvor særlig molte, skrubbeær og torvmosearter gjør seg gjeldende. Ekstremtørre rabber dominert av heigråmose (*Racomtrium lanuginosum*) finnes bare mer lokalt. Med høyden overtar bjørka som dominant, men spredt furu kan sees ganske langt opp mot tregrensa. Plantet granskog dekker helt ubetydelig areal (se kap. skogstruktur).

Det finnes også en del blåbærbjørkeskog med foruten blåbær; skrubbeær, krekling, tyttebær og smyle, og med ofte etasje-mose (*Hylocomium splendens*) som dominant i bunnsjiktet. Med litt sigeffekt tar snart småbregnetypen over. Via lågurt-bjørkeskog, som ofte framstår som en overgangstype med relativt begrenset areal, kommer man i de vidstrakte lipartiene snart over i høgstaude-skogen, som er artsrik og svært frodig. Lokal variasjon inntreffer som følge av vekslingen mellom nord- og sørvendte lisider, der de siste kan ha større artsmangfold og innslag av mer varmekrevende arter, som skogsvinerot. Dessuten er det en veksling mellom åpne rasmarker og mer stabile partier med sluttet tresjikt. Typisk for de sørlig eksponerte liene er større partier eller enkelttrær med dels selje og rogn, dels osp, alle rikelig bevokst med epifytter, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), men også lungenever (*L. pulmonaria*) og filthinnelav (*Leptogium saturninum*), samt flere mosearter (K 2, 5-12). I forsenkninger og langs konsentrerte sig er det grønne belter med gråor, som også er observert i form av en spesielt fuktig utforming dominert av strutseving langs bekkesig i slakt terreng nær utløp i vann eller større elv i dalbunn (K 3, 4). Arter og variasjon i høgstaude-typen er beskrevet under kjerneområdene. Ofte har liene et betydelig innslag av storbregner, med skogburkne som viktigste dominant. Ren storbregnebjørkeskog (med ofte stort

innslag av småbregner) er også observert (jf K8) der det er noe fattigere berggrunn. Frodig høgstaudevegetasjon har vid utbredelse langt utover kjerneområdene, som her (bortsett fra K2) er definert til de sørvendte arealene med større innslag av selje, rogn og osp med Lobarion-samfunn, samt gråor. For eksempel er det store arealer med denne type vegetasjon i de øst- og nordøstvendte liene på vest-/sørsida av Melkelva og Melkevatnet og også øst for Melkevatnets østende. I sistnevnte område finnes en mer skyggefull utforming med kildeinnslag og arter som sløke, sumphaukeskjegg, skogmarihand, fjellfrøstjerne, stjernesildre, gulsildre (store forekomster), slirestarr og bekkeblom.

Myrene spenner over hele fattig-rikgradienten. Fattigmyrer (med ombrotrofe innslag) er særlig vanlige på flatene i dalbunnen nær de store vannene. Tuevegetasjon har dominans av røsslyng og krekling, dels molte og torvull og med torvmoser, særlig rusttorvmose (*Sphagnum fuscum*), men også reinlaver i bunnen. Fastmattene er dominert av bjønnskjegg og torvull og med torvmoser, særlig broddtorvmose (*S. fallax* coll.). På lavere fastmatte og mykmatte overtar flaskestarr, samt arter som duskull og myrhatt. I den vestligste delen av området, vest for Furuhaug, synes det lokalklimatisk å være mer oseaniske forhold (mer oseanisk preget røsslyng-blokkebærfuruskog) og med innslag av smale bakkemyrer med innslag av rome. Det er også middelfattige myrpartier med blåtopp og tepperot.

Rikmyrer er særlig observert i bunnen av rike høgstaudelier og ellers i de sonene der berggrunnen er mest næringsrik. Typen er særlig observert under brattliene på nordsida av Melkevatnet, i skogpartiene øst for Melkevatnet og på sørøstsida av Skjåfjellet øst for liene ned mot Hjertvatnet. Nord for Melkevatnet er det flere mindre myrer med dominans av klubbstarr og gulstarr og ellers et stort arts mangfold av blant annet jåblom, fjellfiol, bekkeblom, mjødurt, vendelrot og i bunnsjikt myrstjernemose (*Campylium stellatum*), rødmakkmose (*Scorpidium revolvens*) og rosetorvmose (*Sphagnum warnstorffii*).

På myrer øst for Melkevatnet er funnet dominans dels av klubbstarr, dels tranestarr og dessuten gulstarr. Videre ble registrert blant annet jåblom, fjellfiol, breiull, fjelltistel, kvitbladtistel, svarttopp, fjellfrøstjerne, mjødurt, sløke, bekkeblom, sumphaukeskjegg og ballblom og i bunnsjikt dominans av rødmakkmose (*Scorpidium revolvens*) og myrstjernemose (*Campylium stellatum*).

I tilknytning til liknende rikmyrer sørøst for Skjåfjell ble også observert kildevegetasjon med harerug, åkersnelle, fjelltistel, fjellkvann, sølvbunke, tvebladmose (*Scapania* sp.), rundmose (*Rhizomnium* sp.) m.fl.

Den alpine vegetasjonen i Skjåfjell er helt dominert av trivielle, fattige typer, som spenner over hele rabbe-snøleiegradienten fra ekstremrabber med rypebær og krekling (samt fjellpyrd) via blåbær-blålynghei (inkl. fjelljamne og skrubbær) til musøresnøleie med bunnsjiktsdominans av blant annet snøfrostmose (*Kiaeria starkei*). Det er også observert grassnøleie med finnskjegg og småmyrer dominert av duskull. Det er et brått vegetasjonsskille over mot kalkglimmerskiferen mot sørøst der det på riksida helt øverst i bjørkeskogen og omkring skoggrensa er rike høgstaudeenger med ballblom, kvann, kvitbladtistel, setergråurt og *Salix*-kratt med blant annet ullvier. På det svært begrensede alpine arealet som sammenfaller med den næringsrike geologiske sonen, er det også rikere indikatorer også i den ikke sigpåvirkede rabbevegetasjonen, dominert av krekling, røsslyng, lys reinlav (*Cladonia arbuscula*) og heigråmose (*Racomitrium lanuginosum*). Her inngår arter som fjellsmelle, blåklokke, kattefot, tiriltunge og fjelltistel.

Skogstruktur og påvirkning

Furuskogsarealene bærer stort sett preg av å være utnyttet, med minimalt av læger og bare unntaksvis trær av antatt svært høy alder. Unntaket er K1, kjerneområde beskrevet fra Melkevassidet, hvor skogstruktur er beskrevet som følger:

Området har mye gadd og også en del gaddlæger, til dels ganske grove. Eventuelt sidestilt med et mindre område øst for Melkevatnet er det utvilsomt det mest dødvedrike furuskogområdet i hele undersøkelsesområdet. Det er likevel spor etter hogst i form av stubber både fra yngre og eldre tid. En eldre generasjon består av mosegrodde stubber av til dels store dimensjoner, noe som vitner om at det kan være potensial for kraftigere dimensjoner enn det som kjennetegner dagens trær. I tillegg er det stubber fra anslagsvis 40-50 år tilbake. Trolig har denne bergfuruskogen med kortvokste og ofte litt krokete trær hatt mindre økonomisk interesse i nyere tid. Det synes som det fuktige klimaet her gir en relativt sett hurtigere nedbrytning også av furu, og alle nedbrytningsstadier er representert. Området framstår som det rikeste på kjuker i hele undersøkelsesområdet, med særlig mange forekomster av *Skeletocutis lenis*, men også med funn av bl.a brun hvitkjuke (*Antrodia albobrunnea*) og rutetømmersopp (*A. xantha*).

Det finnes et par unntak med mer intermediære forhold. Det første er området nord for Skårvassella, nord til sti mellom Melkevatnet og Skårvatnet. Her er det stor mengde av til dels store lægre fra trolig to forskjellige stormsituasjoner. Det er dels gamle og mosegrodde, dels temmelig friske lægre. Trærne har falt mot vest, og det er tydelig at det har vært en stormpassasje gjennom dalføret fra Skårvatnet. Normal tetthet med stubber tyder ikke på at området har vært mer skånet mot hogst enn andre områder. Det ble i dette området funnet 4 stokker med *Skeletocutis lenis*.

Også liområdene lengst vest i området, vest for Furuhaug, har skogen, til tross for svært synlig hogstpåvirkning, noe spredt læger, hvor det ble gjort noen enkeltfunn av blant annet *Skeletocutis lenis*.

Det synes å være kun et lite felt med plantet granskog i hele området (UTM WR 703 691). Det er i den østvendte lia vest for Melkevassidet. Skogen er relativt gammel og av småbregnetype (fugletelg, gaukesyre), dels storbregnetype med skogburkne. Med grana har det også kommet med noen mer typiske granmykorrhizasopper; lillastilket slørsopp (*Cortinarius evernius*), mørkbrun slørsopp (*C. brunneus*) og svartrød kremle (*Russula atrorubens*), samt grannållarten barnållsopp (*Micromphale perforans*).

I bjørkeskogene er det stort sett beskjedne til moderate mengder dødved, men særlig i områdene omkring Skjåfjell ble det observert større arealer med bjørkemålerangrep, der dødvedmengden er høy, skogbunnen får mye lys og det blir et sterkt oppslag av smyle.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn. Nummerringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Melkevasseidet

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: A
Areal: 763,59daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 80-154 moh

Området er et grunnlendt og flerkollet ryggparti mellom Melkelva i vest og et bredt myrparti omkring Botnelva i øst. Til sammen utgjør dette partiet en bred dalbunn mellom Melkevatnet (94 m o.h. og Sjurvatnet (55 m o.h.). Høyeste topp i kjerneområdet er på 154 m o.h.

Området har et åpent og berglendt preg, med glissen bevoksning av relativt småvokste, men trolig gamle furutrær og dessuten en del bjørk. Vegetasjonen har et klart oseanisk preg, og varierer fra ekstremtørre rabber til middels tørre, opplendte arealer, som er arealmessig viktigst, til små myr- og sumppartier i bunnpartiene mellom kollene. De ekstremtørre rabbene er oftest helt dominert av heigråmose (*Racomitrium lanuginosum*) og ellers med spredt krekling og blokkebær og av og til skrubbebær. Den middels tørre furuskogstypen har oftest et forsumpet preg. Krekling, tyttebær og skrubbebær og i mindre grad blåbær danner feltsjikt, men vanlig er også molte. Grå og lys reinlav (*Cladonia rangiferina*, *arbuscula*) kan ha en viss dekning i bunnsjiktet, men ofte dominerer furutorvmose (*Sphagnum capillifolium*). Myrpartiene er dels fastmattepreget og dominert av bjønnskjegg og torvull. Dels er det tuevegetasjon som glir jevnt over i fastmarksvegetasjonen og som iallfall i en overgangssone har preg av terrengdekkende myr. Lokalt finnes også bløtere myr med mykmatte- og løsbunnpartier, dominert av flaskestarr, bjørnetorvmose (*Sphagnum lindbergii*) og lurvtorvmose (*S. majus*).

Området har mye gadd og også en del gaddlæger, til dels ganske grove. Eventuelt sidestilt med et mindre område øst for Melkevatnet er det utvilsomt det mest dødvedrike furuskogsarealet i hele undersøkelsesområdet. Det er likevel spor etter hogst i form av stubber både fra yngre og eldre tid. En eldre generasjon består av mosegrodde stubber av til dels store dimensjoner, noe som vitner om at det kan være potensial for kraftigere dimensjoner enn det som kjennetegner dagens trær. I tillegg er det stubber fra anslagsvis 40-50 år tilbake. Trolig har denne bergfuruskogen med kortvokste og ofte litt krokete trær hatt mindre økonomisk interesse i nyere tid.

Det synes som det fuktige klimaet her gir en relativt sett hurtig nedbrytning også av furu, og alle nedbrytningsstadier er representert. Området var det rikeste på kjuke i hele undersøkelsesområdet, med særlig mange forekomster av *Skeletocutis lenis* (NT), men også med funn av bl.a brun hvitkjuke (*Antrodia albobrunnea*, NT) og rutetømmersopp (*A. xantha*).

2 Melkelva V

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: B
Areal: 600,54daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 100-300 moh

Dette er et Ø-ØNØ-vendt, bratt liparti hvor det beskrevne kjerneområdet er det største og mest konsentrerte arealet i lia med storvokst storbregne- og høgstaudevegetasjon. Samme type vegetasjon finnes som større eller mindre partier i hele lisa sør for Melkelva-Melkevatnet, mellom Skårvasselve i sørøst og koordinat 71 i nordvest. Vegetasjonstypen opptrer i mosaikk med tørrere vegetasjonstyper.

Berggrunnen i mesteparten av det aktuelle liarealet er kalkglimmerskifer og kalksilikatgneis, som gir god næringstilgang. Eksposisjonen fører imidlertid til at sørlige og spesielt næringskrevende arter mangler, og denne mesotrofe utforming svarer i NNN (Ny norsk naturtypeinndeling) til høgstaudeskogsmark (i motsetning til kalkhøgstaudeskogsmark, som svarer til den mest artsrike høgstaudeutformingen). Sterkeste dominant og som først og fremst preger vegetasjonsbildet er skogburkne, men det er også partier preget av skogrørkvein. Andre vanlige arter er særlig turt, skogstjerneblom, matsyre og hengeving. Her finnes også blant annet myskegras og bringebær og i muligens noe rikere parti, mjødukt, vendelrot og kvitblattistel. Bunnsjikt er ofte manglende, men det finnes også partier dominert av storkransemose (*Rhytidiadelphus triquetrus*). Tresjiktet av bjørk er delvis glissent, delvis er det store, helt åpne lipartier. Det synes uklart om dette skyldes forhold som snøskred eller om det kan ha vært uttak av trevirke tidligere. Iallfall har bjørka ikke regenerert i konkurranse med den frodige vegetasjonen.

Det inngår grupper av enkelttrær av store selje og mest mindre rogn, og både lungenever og skrubbenever (*Lobaria pulmonaria*, *scrobiculata*) ble observert. I de åpne liene er det også flekkvise kratt av gråor.

Flere bekker drenerer gjennom lia. Langs den nordligste (omkring WR 700 688) ble observert dels kildepreget vegetasjon med blant annet gulsildre, fjellfrøstjerne, jåblom, hestehov, marikåpe, sløke, fjellfiol, engsoleie, #*Dicranella squarrosa*, myrstjernemose (*Campyllum stellularum*), dessuten rødsildre og fjellmarikåpe.

3 Melkevatnet V

Naturtype: Gråor-heggeskog - Flommarksskog
BMVERDI: A
Areal: 93,7daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 90-120 moh

Lokaliteten er sammensatt av ulike typer vegetasjon omkring nedre del av rasskar og bekkesøkk i bratt li og oreskog omkring bekkens fortsettelse på sletteparti i bunnen før utløp i øverste del av Melkelva. Av særlig biologisk interesse er sistnevnte parti med lavvokst gråorskog og svært frodig og tett strutsevingvegetasjon og en rik oreskogssoppflora. Bekken har gravd seg ned i det dype jordsmonnet som jevnlig får tilført løsmateriale fra lia, særlig ved flomsituasjoner. Bekkeløpet endres over tid. Bekkekantene er preget av grus og sand. Ofte litt fjernere fra bekken kommer partier med andre høgstauder; mjødukt, kvitblattistel, bekkeblom, enghumleblom, vendelrot, skogburkne og med partier dominert av dels skogrørkvein, dels sølvbunke. Av soppene er særlig funnet av orefluesopp (*Amanita friabilis*, VU) interessant. Vanligste arter er lys orebrunnhatt (*Naucoria echarioides*), oliven oreriske (*Lactarius obscuratus*), lillariske (*L. lilacinus*), bregnehette (*Mycena pterigena*) og dvergglakssopp (*Laccaria tortilis*).

I tresjiktet inngår også spredt hegg og delvis bjørk, den siste med stedvis store mengder gadd. Det er også lokalt sølvvier i busksjikt. På to oretrær ble observert skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*).

Rasskaret ovenfor består for en stor del av naken grus og sand og med spredt bevoksning av blant annet gulsildre, stjernesildre, tirltunge, gulstarr, musøre og aksfrytle.

Nede på sletta er det et myrparti sterkt dominert av snøull umiddelbart før oreskogen begynner.

4 Melkevatnet S

Naturtype: Gråor-heggeskog - Flommarksskog
BMVERDI: A
Areal: 27,2daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 94-140 moh

Område har mye til felles med oreskogen i kjerneområde 3, men utgjør et mindre fragment enn denne. Også her dominerer strutseving, men det er også kantpartier med dominans av mjøduert, skogrørkvein eller hengeving og med blant annet skogstorkenebb, kvitbladtistel, kvann og ballblom. Kranskonvall, tyrihjel, skogstjerneblom og gulsildre er også observert.

Også her inngår en interessant oreskogsoppflora med blant annet flere rødskivesopparter (Entoloma subg. Leptonia).

5 Hjerthaugenes sørvendte lier

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 997,48daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 100-450 moh

Lokaliteten omfatter en stor del av Melkevatnets nordside, dvs de bratte, sørvendte liene i Store og Litle Hjerthaugen. Området kombinerer rik berggrunn og gunstig eksposisjon med stor solinnstråling, med opphav til en ytterst frodig høgstaudevegetasjon. Arealet er svært mosaikkpreget, med mye bjørk, men stort innslag av både selje, rogn, gråor og osp med rike lavsamfunn, dessuten store, åpne områder med rasmarkspreg. I lavere partier finnes også slakere daldrag og noe rikmyr.

Osp finnes særlig som et konsentrert felt i vestre del (WR 722 682) med dominans av bregner i feltsjikt, særlig skogburkne, dels strutseving og hengeving. En del gadd inngår. Lavfloraen på stammene utmerker seg særlig ved store mengder filthinnelav (*Leptogium saturninum*) og dessuten rikelig med skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*).

Selje og rogn opptre rikelig, dels i grupper eller rekker langs rasmarkkantene. Mange av trærne er grove og flerstammete og med rikelig lavbevakning, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), men også lungenever (*L. pulmonaria*). Bjørkeskogen er delvis ganske grovkost.

Feltskyt er særlig velutviklet i store og helt åpne lipartier, som strekker seg helt opp til berggrotta og skoggrensa mot toppen av Hjerthaugene. Grunnen er grovsteinet rasmark; årsaken til at disse områdene mangler tresjikt. Her er i stor grad dominans av store bregner, dels strutseving, dels skogburkne. Delvis er også vendelrot dominant, mens andre vanlige arter er turt og tyrihjel, skogrørkvein, mjøduert og fuglevikke. Lokalt er det store partier med ren strandørvegetasjon. Av andre arter i høgstaudetypen skal nevnes fjellforglemmegei, trollbær, rød jonsokblom, rips, sløke, hundekjeks og skogstjerneblom.

Orekrattene opptre langs bekkesig i forsenkningene, med blant annet sølvbunke og bekkeblom. I lokalt tørrere deler knyttet til rasmarkene finnes blant annet hegg, geitrams, rosenrot, hundekveke, taggbregne, skogsvinerot og legeveronika.

6 Melkevatnet Ø

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 109,97daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 94-225 moh

Lokaliteten er kun observert på avstand, inkludert med kikkert og beskrivelse basert på kunnskap om kjerneområdene 5, 8 og 10.

Høgstaudekog der det i tillegg til bjørk også er konsentrasjoner med holt og enkelttrær av selje, rogn og gråor; de to førstnevnte også i form av gamle, storvokste individer med antatt rikelig epifyttflora, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) og i noe mindre grad lungenever (*L. pulmonaria*). Urtesjiktet er frodig og artsrikt (se kjerneomr. 5, 8, 10) og begunstiget av næringsrik grunn og bratt, vest- til sørvestvendt beliggenhet.

Spesielt for K6 er det observert mye osp.

7 Hjertvatnet SØ

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 94,95daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 280-400 moh

Dette er sørligste av flere konsentrasjoner av høgstaudebjørkeskog i lipartiene øst for Hjertvatnet. Området utgjør ei jevn lisdie særlig preget av skogburkne og dessuten småbregnene fugletelg og hengeving, men også med delvis dominans av turt og skogrørkvein og innslag av blant annet skogstorkenebb, teiebær, ballblom og vendelrot. Bunnsjiktet er dels dominert av storkransmose (*Rhytidiadelphus triquetrus*), men det er også mye nakent strø. Området har mange høye seljetrær og noe osp. Skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) er svært vanlig, mens lungenever (*Lobaria pulmonaria*) ikke ble observert.

8 Hjertvatnet NØ

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 339,68daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 255-420 moh

Store deler av den sørvestvendte lia øst for Hjertvatnet er merket som biologisk verdifull i forbindelse med NIJOS' naturtypekartlegging, men under kommentaren: "sørvestvendte lier på kalkglimmerskifer, delvis bratte. Etter alt å dømme finnes her rike skogtyper som bør undersøkes."

Vi har snevret inn avgrensingen til områder som har konsentrasjoner av selje/rogn/gråor i den ellers bjørkedominerte skogen, observert og kartlagt fra vestsida av vannet. Noe av det mellomliggende arealet synes å være mer opplendte, fattige bjørkeskogspartier. Dette nordligste området er nærmere undersøkt, ei bratt li med svært rik og frodig høgstaudevegetasjon, spesielt i bunnen av forsenkninger og langs bekkesig. I det fuktigste beltet av gråor dominerer turt, fulgt av skogstjerneblom, og matsyre, mens viktige arter omkring er skogstorkenebb, ballblom, sumphaukeskjegg, kvitbladtistel, kranskonvall, fjelltistel, hengeving og fugletelg.

I bekkkant vokser dessuten gulsildre, kvann og marikåpe. Noe mindre sigpåvirkete partier har mer lågurt- og småbregnepreg. Området har flere seljetrær, inkludert noen svært kraftige individer. Det er også noen høye rogn, men de fleste individer av denne arten er småvokste. Lunge- og skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*, *pulmonaria*) er vanlige. Den nordligste delen av området er fattigere, med dominans

av skogburkne.

9 Hjertvatnet Ø 1

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 81,21daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 255-350 moh

Lokaliteten er kun observert på avstand, inkludert med kikkert og beskrivelse basert på kunnskap om kjerneområdene 5, 8 og 10.

Høgstaudeskog der det i tillegg til bjørk også er konsentrasjoner med holt og enkelttrær av selje, rogn og gråor; de to førstnevnte også i form av gamle, storvokste individer med antatt rikelig epifyttflora, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) og i noe mindre grad lungenever (*L. pulmonaria*). Urtesjiktet er frodig og artsrikt (se kjerneomr. 5, 8, 10) og begunstiget av næringsrik grunn og bratt, vest- til sørvestvendt beliggenhet.

10 Hjertvatnet Ø2

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 109,69daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 255-400 moh

Lokaliteten er kun observert på avstand, inkludert med kikkert og beskrivelse basert på kunnskap om kjerneområdene 5, 8 og 10.

Høgstaudeskog der det i tillegg til bjørk også er konsentrasjoner med holt og enkelttrær av selje, rogn og gråor; de to førstnevnte også i form av gamle, storvokste individer med antatt rikelig epifyttflora, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) og i noe mindre grad lungenever (*L. pulmonaria*). Urtesjiktet er frodig og artsrikt (se kjerneomr. 5, 8, 10) og begunstiget av næringsrik grunn og bratt, vest- til sørvestvendt beliggenhet.

11 Skårvatnet N1

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 129,39daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 200-340 moh

Lokaliteten er kun observert på avstand, inkludert med kikkert og beskrivelse basert på kunnskap om kjerneområdene 5, 8 og 10.

Høgstaudeskog der det i tillegg til bjørk også er konsentrasjoner med holt og enkelttrær av selje, rogn og gråor; de to førstnevnte også i form av gamle, storvokste individer med antatt rikelig epifyttflora, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) og i noe mindre grad lungenever (*L. pulmonaria*). Urtesjiktet er frodig og artsrikt (se kjerneomr. 5, 8, 10) og begunstiget av næringsrik grunn og bratt, vest- til sørvestvendt beliggenhet.

12 Skårvatnet N2

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 405,41daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 180-500 moh

Lokaliteten er kun observert på avstand, inkludert med kikkert og beskrivelse basert på kunnskap om kjerneområdene 5, 8 og 10.

Høgstaudeskog der det i tillegg til bjørk også er konsentrasjoner med holt og enkelttrær av selje, rogn og gråor; de to førstnevnte også i form av gamle, storvokste individer med antatt rikelig epifyttflora, særlig skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) og i noe mindre grad lungenever (*L. pulmonaria*). Urtesjiktet er frodig og artsrikt (se kjerneomr. 5, 8, 10) og begunstiget av næringsrik grunn og bratt, vest- til sørvestvendt beliggenhet.

13 Kvannvikdalen

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder - Ren høgstaudeutforming
BMVERDI: B
Areal: 420,32daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 20-300 moh

Høgstaude-bjørkeskog som følger en marmorstripe i berggrunnen, og som tydelig skiller seg fra omgivelsene, som har fattigere berggrunn. Vegetasjonen er frodig i hele kjerneområdet, men med noe varierende storbregneinnslag. De rikeste områdene har innslag av mannshøy turt, strutseving, mjørdurt, ballblom, taggbregne, kranskonvall, trollbær osv. Stedvis et betydelig innslag av rogn, selje og osp. I den nordlige delen finnes et parti med døde 10 cm-diameter rognetrær med Lobarion-arter. Mange av rikkarkstrærne er skadet eller døde som følge av gnag av hjortedyr.

Artsmangfold

Det er registrert 2 rødlistearter i området; orefluesopp (*Amanita friabilis*) (VU), en oremykorrhizaart funnet i K3 vest for Melkevatnet, og kjukearten *Skeletocutis lenis* (NT) med 2 funn i Melkevassidet, K1, 2 nord for Skårvasselve og 1 i liene vest for Furuhaug. Det antas at det kan være flere rødlistearter blant en større mengde innsamlede saprotrofiske sopparter fra K3 og 4, de to lokalitetene med fuktig oreskog nær bekkeutløp i hhv Melkelva og Melkevatnet.

Til tross for klare biologiske kvaliteter knyttet til Melkevassidet, K1, er kontinuitetselementet for vedboende sopp på furu uttynnet, og foruten den registrerte rødlistearten ble det bare funnet vanlige arter; rutetømmersopp (*Antrodia xantha*) og hvit tømmersopp (*A. sinuosa*).

Lobarion-elementet er velutviklet kvantitetsmessig, men i antall allerede sterkt uttynnet sammenliknet med lavereliggende lokaliteter nær havnivå i samme område (Ballangen, Kistebotn). Av indikatorartene er det skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), lungenever (*L. pulmonaria*) og filthinnelav (*Leptogium saturninum*) som er helt dominerende. Skrubbenever er mye hyppigere enn lungenever; de to artene er på undersøkte lokaliteter telt til hhv 93 og 27 trær, noe som opplagt bare utgjør en liten andel av totalen i området, men som gir et interessant forholdstall. Alle er funnet på selje og rogn unntatt 2 skrub-

benever som ble funnet på gråor. Filthinnelav ble funnet på 28 trær. I tillegg er det store mengder av Nephroma spp. og en del epifyttiske moser.

Karplanten oppviser stort mangfold i høgstaudeliev og på rikmyr.

Tabell: Artsfunn i Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Soleiefamilien	Actaea spicata	Trollbær		1	5 ₁
Starrfamilien	Carex buxbaumii	Klubbestarr		2	1 1
Busk- og bladlav	Collema flaccidum	Skjellglye		1	8 ₁
	Leptogium saturninum	Filthinnelav		28	5 ₂ 21 ₁ 7 ₁ 8 ₁
	Lobaria pulmonaria	Lungenever		27	3 ₂ 2 ₅ 17 ₈ 5 ₅
	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		88	6 ₂ 2 ₃ 2 ₅ 48 ₇ 21 ₈ 11
Sopp markboende	Amanita friabilis	Orefluesopp	VU	1	3 ₁
Sopp vedboende	Pholiota heteroclita	Bjørkeskjellsopp		1	1
	Skeletocutis lenis		NT	5	2 1 1 ₂

Avgrensning og arrondering

Det opprinnelige tilbud inkluderer bare skogsareal. Dette er justert og utvidet også til å inkludere en del alpine områder av arronderingsmessige grunner.

Andre inngrep

Hjertvatnet er regulert med overføring av vann (innenfor verneforslaget via tunell) til Sjurvatnet i vest, hvor kraftverket er plassert. (Sværd 2005). Kraftverket kom i drift i 1957, og den første nedtapping av magasinet startet i 1959. Hjertvatnet har en regulerings høyde på 15 m. Bruttofallet er på 193 m. Ballangen Energi AS ønsker en utvidelse ved at vannet fra utløpselva like nedstrøms Røvatnet overføres til Hjertvatnets felt via tunell til et eksisterende elveløp ned mot magasinet og eventuelt bygging av et kraftverk på denne strekningen. Et lite felt ved myrområdet i nordenden av Hjertvatnet vurderes kanalisert inn mot Hjertvatnet, noe som vil medføre total tørrlegging av elva ned mot Sjurvatnet. Både Skårvatnet og Melkevatnet (begge nedstrøms Røvatnet) vil følgelig få reduserte vannstander (Melkevatnet er berørt også fra før, som følge av drenering fra Hjertvatnet, men er nå stabilisert på nytt nivå). Terskler i de to innsjøene for å holde på nåværende vannstand er diskutert som avbøtende tiltak.

Hjertvatnet var under feltarbeidet betydelig senket og med mange tilfeldige arter som opptrådte som pionerarter, bla. fjell-syre, gulsildre, aksfrytle og linbendel.

Det er et mindre antall enkle hytter i området, i tilknytning til de store vannene, flest vest for nordenden av Hjertvatnet. Merket sti går fra Sjurvatnet til toppen av Skjåfjellet, og fra denne går også en stigrein over til hyttene ved Hjertvatnet. Det er også en større sti fra Rognstad inn til Melkevatnet.

Utmarksarbeide har i hele området vært trappet kraftig ned de siste åra, blant annet på grunn av rovdyr. Under feltarbeidet ble det kun observert sau i liene og på flatene vest for Furuhaug helt vest i området. Fra gammelt av har området vært i bruk av samene, men ingen samer utnytter området per idag.

Bortsett fra Hjertvatnmagasinet framstår inngrepene totalt sett beskjedne.

Vurdering og verdisetting

Området vurderes til verdi ***. Med sin betydelige størrelse og sin store andel rike vegetasjonstyper tilfredsstillende det to viktige kriterier i mangellista med hensyn til verneområder for skog. Foruten fjellbjørkeskog er også representert mellom-boreal bjørkeskog utenfor granas utbredelsesområde. Spesielt skal fremheves de mange sør- sørvestvendte kjerneområdene med store ansamlinger av selje, rogn og stedvis også osp, alle med stor frodighet og stor artsrikdom og velutviklede Lobarion-samfunn. Videre finnes rike gråorforekomster. I tillegg til områdets egenverdi gitt av disse kvalitetene kan området innta en typeområdefunksjon. Ballangenområdet er spesielt med hensyn til kombinasjonen svært rike bergarter og oseanisk klima.

Foruten foreslått grensejustering med innlemming av noen alpine randområder for at grensene i større grad kan følge vannskiller, foreslås også inkludert Skjåfjellet samt den åpne fjell- og myrkorridoren sørover til Store Hjerthaugen. Selv om dette området i seg selv er relativt trivielt, vil det gi en mye bedre arrondering, og det blir også en sammenhengende korridor av fjellbjørkeskog på vestsida av dette området.

Rett over på nordsida av Børsvatnet ligger Børsvatnet naturreservat, 4129 daa, opprettet i 2000. Det er karakterisert som en svært frodig gråor-bjørkeskog, helt dominert av storbregner og høgstauder (DNs naturdatabase). Lia er svært bratt og

omtales som helt urørt. Betraktet med kikkert framstår den med samme type preg som mange av kjerneområdene i undersøkelsesområdet. Det mangler et belte på ca 3 x 1 km langs Børsvatnets indre ende (myrer, bjørkeskog, spredt osp, selje) for at det kunne gjøres sammenhengende, men dette er privat areal.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

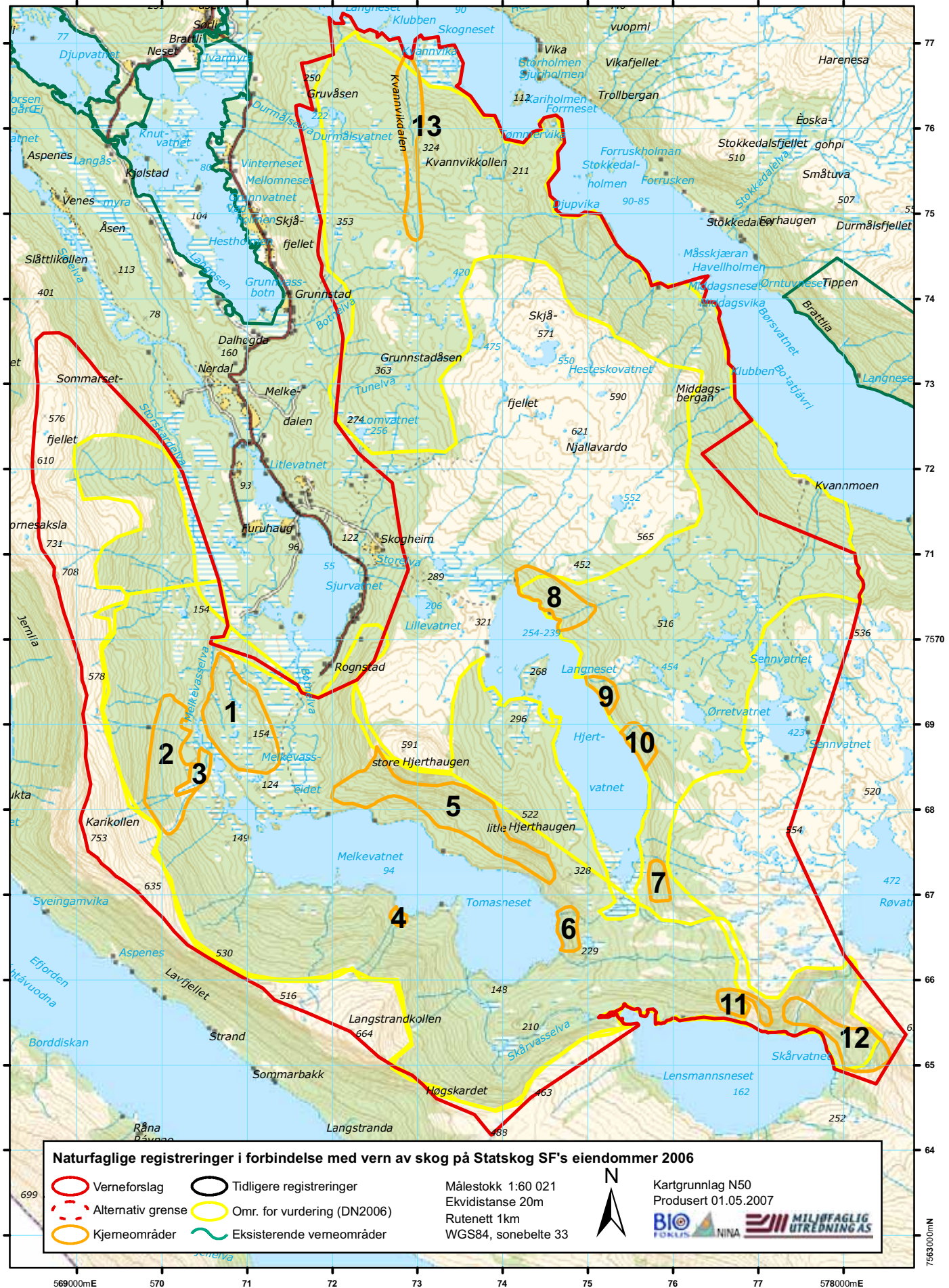
Kjerneområde	Urørthet	Dødvemengde	Dødvemkont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Melkevasseidet	***	***	**	***	*	-	**	**	*	**	-	-	***
2 Melkelva V	***	*	*	0	**	-	**	**	***	*	-	-	**
3 Melkevatnet V	***	**	*	0	**	-	**	***	***	**	-	-	***
4 Melkevatnet S	***	*	*	-	*	-	**	**	***	**	-	-	***
5 Hjerthaugenes sørvendte lier	***	**	**	-	***	-	***	***	***	*	-	-	***
6 Melkevatnet Ø	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
7 Hjertvatnet SØ	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
8 Hjertvatnet NØ	***	**	**	-	***	-	***	***	***	*	-	-	***
9 Hjertvatnet Ø 1	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
10 Hjertvatnet Ø2	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
11 Skårvatnet N1	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
12 Skårvatnet N2	***	**	**	-	***	-	**	**	***	*	-	-	***
13 Kvannvikdalen	**	*	**	0	**	-	**	**	***	*	-	-	**
13 Kvannvikdalen	**	*	**	0	**	-	**	**	***	*	-	-	**
Totalt for Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn	**	**	**	*	**	-	**	***	***	*	***	***	***

Referanser

Vegetasjon, skog og biologisk mangfold i Ballangen. NIJOS rapport 02/2006: 1-76.

Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn (Steigen, Nordland).

Areal 71.765daa, verdi ***

7663000mN

Bilder fra området Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn

Kjerneområde 13 Kvannvikdalen følger en stripe av marmor som går gjennom fattigere berggrunn. Vegetasjonen skiller seg markert fra omgivelsene - se stripen med høyvokste lauvtrær fra midten av bildet på venstre side, ned i forsenkningen og opp i

Gammel furuskog, kjerneområde 1 Melkevasseidet. Foto: Egil Bendiksen

Et parti med små, døde rognetrær med Lobarion-arter, fra kjerneområde 13 Kvannvikdalen. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Gammel furuskog, kjerneområde 1 Melkevasseidet. Foto: Egil Bendiksen

Olallemmen**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Ballangen
Kartblad: 1331 IV, Evenes
UTM: Ø:564884, N:7579256
H.o.h.: 87-647moh
Areal: 9894 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: AST, EBE
Dato feltreg.: 28-08-2006-29-08-2006,
Areal: 9894 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Området ligger i Ballangen kommune, med østligste punkt 8 km sørvest for Ballangen sentrum. Arealet dekker dalbunn og lisdier mellom fjellpartiet Håfjellet/Linken i nord og Kufjellet i sør. E6 danner grense i øst. En relativt ny vei mellom E6 ved Djupdalsåsen og Kjeldebotn går gjennom området.

Arealet dekker et ganske bredt hoveddalføre der flere parallelle NV-SØ-gående rygger danner opphav til flere parallelle bekkesystemer og med spredte, stort sett mindre, langsgående myrer. Lisdienene mot fjellområdene i nord og sør er bratte, men med sammenhengende skog.

Berggrunnen består av omdannede sedimentære og vulkanske bergarter (senprekambrisk - kambro-silurisk); i sørlige/vestlige del omtrent nord til veien dominert av glimmergneis og glimmerskifer, med metasandstein og amfibolitt; nord for veien kalkspat- og dolomittmarmor.

Området domineres av rike vegetasjonstyper og er helt dominert av bjørkeskog. Arealmessig tilhører mesteparten nordboreal sone, men de lavere deler i øst samt den bratte, sørvendte lia mot Linken må karakteriseres som mellomboreal.

Det finnes små grunnlendte arealer med furuskog, og i flatere partier er gran plantet inn. Bjørkeskogen spenner over hele fattig - rikgradienten, men er sjelden fattigere enn småbregneskog. Både blåbær- og småbregnetype har et tydelig oseanisk preg med stor dekning av skrubbær. Storbregnebjørkeskog dominert av skogburkne finnes også lokalt i nordhelling. Store arealer er dekket av rike skogtyper; noe lågurt-, men mest høgstaudetype. Denne er artsrik og varierer i frodighet fra mer lavvokst utforming på glimmergneis/glimmerskifer til mannsøye enger på marmor i de sørvendte liene i nordre del. Rik sumpskog er begrenset til et par mindre arealer. Kildevegetasjon finnes spredt som lokale framspring i lisdier eller i tilknytning til rikmyrkanter. Rikmyr er registrert flere steder. I sør er noe av fattigmyrvegetasjonen utviklet som strengmyr. Rik bergveggvegetasjon er funnet lokalt.

Bjørkeskogen er jevnt over ganske dødvedfattig, men med noen lokale unntak særlig i de nordvendte liene i søndre del. Bortsett fra et areal helt i sørøst (Statskog) er granplantefeltene i dalføret konsentrert til de midtre deler, sør og nord for veien innenfor der bebyggelsen slutter innover dalen. Bare en liten del ligger innenfor Statskog, men også plantasjene på privat grunn kan influere på det aktuelle Statskogområdet, særlig gjennom lokal frøspredning.

Interessante arter er først og fremst knyttet til de rike, sørvendte liene med Lobarion-arter på gamle rogn og seljer. Det er også interessante arter knyttet til rikmyr-/kildevegetasjon.

Olallemmen utgjør et i hovedsak rikt bjørkeskogsområde og inkluderer foruten fjellbjørkeskog også mellomboreal bjørkeskog utenfor granas utbredelsesområde. Spesielt skal fremheves den rike og sørvendte Sinklia med svært frodig høgstaudvegetasjon på marmor. Mens denne lisdien skiller seg ut ved sin frodighet og artsrikdom, kan resten av området vegetasjonsmessig mer karakteriseres som standard type og som et mulig typeområde på noe rikere grunn. Det er grunn til å tro at det avgrensede området bare representerer et begrenset geografisk utsnitt av vegetasjon og naturtyper som fortsetter med liknende utforminger videre innover dalen mot vannskillet over mot Kjeldebotn, og dessuten for Sinklia videre østover og nordover mot Ballangen sentrum.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført 1) ettermiddag og kveld 28. august (EBE, AST) for nordsida av den offentlige veien og 2) hel-dagsfeltarbeid 29. august (EBE) for resten av området.

På grunn av feil avgrensning på tildelte kart, hvor undersøkelsesområdet går langt utenfor Statskogs areal, ble første dags feltarbeid foretatt på privat område, som imidlertid er avgrenset og beskrevet som biologisk viktig område i naturbasen. Den vestligste delen av denne nøkkelbiotopen (inkl. Statskogdelen) er ikke befart, men antas ut fra observasjon med kikkert å ha de samme kvalitetene som det som er beskrevet med utgangspunkt i den østlige delen. Også storparten av kjerneområde 2 (utvidet Mis-område) viste seg å være utenfor Statskogs areal.

Granskogsarealene nevnt under, viser seg også for det aller meste å være innenfor det private området.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var fint vær under hele feltarbeidet og fortsatt god sesong for registrering av karplanter. På grunn av tørr sommer og lite regn også de siste ukene var soppsesongen relativt dårlig.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF.

Det viste seg etter at feltarbeidet var gjort at undersøkelsesområdet særlig på nordsida av veien gikk langt utenfor Stat-skogs grunn (men det private som var tatt med var stort sett det et stort parti av det store naturtypeområdet i Sinklia (K1), mesteparten av mis-biotop i Grindhaugkollen (K2), samt biologisk uinteressante granplantefelter relativt nær og på begge sider av veien.

Tidligere undersøkelser

Det er utført naturtypekartlegging i området av NIJOS, jf Bryn et al. (2006) og DN's naturbase. Dessuten er en rekke små mis-biotoper inntegnet på kart.

Beliggenhet

Området ligger i Ballangen kommune, med østligste punkt 8 km sørvest for Ballangen sentrum. Arealet dekker dalbunn og lisdier mellom fjellpartiet Håfjellet/Linken i nord og Kufjellet i sør. E6 danner grense i øst. En relativt ny vei mellom E6 ved Djupdalsåsen og Kjeldebotn går gjennom området.

Naturgrunnlag

Topografi

Arealet dekker et ganske bredt hoveddalføre der flere parallelle NV-SØ-gående rygger danner opphav til flere parallelle bekkesystemer og med spredte, stort sett mindre, langsgående myrer. Lisdierene mot fjellområdene i nord og sør er bratte, men med sammenhengende skog.

Geologi

Berggrunnen består av omdannede sedimentære og vulkanske bergarter (senprekambrisk - kambro-silurisk); i sørlige/vestlige del omtrent nord til veien dominert av glimmergneis og glimmerskifer, med metasandstein og amfibolitt; nord for veien kalkspat- og dolomittmarmor. Den ene bergarten er også lokalt eksponert som striper der den andre bergarten dominerer.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: nordboreal 70% (ca 6930daa) mellomboreal 30% (ca 2970daa) . Sørvendte lier under Linken i nord samt områdets laveliggende, østlige deler er klassifisert som mellomboreal (ca 30 %), resten av området tilhører nordboreal sone (ca 70 %).

Økologisk variasjon

Det er relativt stor økologisk variasjon i området både langs tørr-fuktig og fattig-rikgradienten, skjønt både de tørreste og fattigste skogtypene er svakt representert. Som skogdannende treslag er bjørka helt dominerende, mens furu inngår svært sparsomt. Gran vokser ikke naturlig i regionen, men noen granplantefelt inngår. I de sørvendte liene i nordre del av området er det frodige partier med dominans av henholdsvis selje og gråor. Det er også en del myr i området, men få store myrer. Både fattige, intermedieære og rike myrer er representert.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Området er helt dominert av bjørkeskog. Arealmessig tilhører mesteparten nordboreal sone (jf Dahl et al. 1986), men de lavere deler i øst samt den bratte, sørvendte lia mot Linken må karakteriseres som mellomboreal, indikert både av arts-sammensetningen og trærnes dimensjoner.

Det finnes mer grunnlente partier med furuskog, og i flater partier er gran plantet inn. Ekstremtørr type, dominert av heigråmose (*Racomitrium lanuginosum*) og med en del reinlaver (*Cladina* spp.), tyttebær og furumose (*Pleurozium schreberi*) ble registrert i øst. Ellers utgjøres furuskogspartiene av middelstørr type, vekselvis dominert av krekling og blokkebær. Bjørkeskogen spenner over hele fattig - rikgradienten, men er sjelden fattigere enn småbregneskog. Både blåbær- og småbregnetype har et tydelig oseanisk preg med høy dekning av skrubbær, mens blåbær oftest vokser mer spredt, sammen med smyle og tyttebær. Bunnsjiktet har domunans av furumose (*Pleurozium schreberi*) på tørrere, etasjemose (*Hylocomium splendens*) på fuktigere lokaliteter. I småbregnebjørkeskogen veksler fugletelg og hengeving som viktigste dominanter, og det finnes også sauetelg og gullris. Det er videre observert utforminger med dominans av blålyng. Einer inngår spredt i busksjiktet. Storbregnebjørkeskog dominert av skogburkne finnes også lokalt i nordhelling.

Store arealer er dekket av rike skogtyper; noe lågurt-, men mest høgstaude-type, eller iallfall med elementer av den siste. Lågurttypen er typisk karakterisert ved skogstorkenebb og teiebær. Høgstaude-typen er artsrik og varierer i frodighet fra mer lavvokst utforming på glimmergneis/glimmerskifer til mannsøyve enger på marmor i de sørvendte liene i nordre del. Vanlige arter er blant annet mjørdurt, kvitbladtistel, vendelrot, enghumbleblom, skogrørkvein, skogburkne, kranskonvall, marikåpe og sølvbunke. På litt mer sumpig grunn kommer arter som sumphaukeskjegg, fjelltistel, bekkeblom og jåblom. I den grad det er utviklet noe bunnsjikt opptrer storkransmose (*Rhytidadelphus triquetrus*) og engkransmose (*R. squarrosus* coll.) som vanlige arter, samt i overgangstyper mot sumpskog også rundmoser (*Rhizomnium* spp.). I de rike liene under Kvitbergan er spesielt de gråordominerte bestandene ofte dominert av strutseving som danner frodige enger. Skogstjerneblom er også vanlig her. Ellers er høgstaudevegetasjonen ofte temmelig lik, uavhengig av dominerende treslag. Her finnes også rikelig med turt og tyrihjel. Den sørlige arten skogsvinerot er vanlig, mens av andre innslag kan nevnes taggbregne, myskegras, hundekveke, sløke, hundekjeks, bringebær, ballblom, matsyre, grønnkurle og fagerklokke.

Øverst i de nordvendte liene sør i området er det store partier med høgstaudevegetasjon uten tresjikt, som strekker seg som lommer nedover fra det som normalt er tregrensenivået. Her er det et velutviklet busksjikt av sølv- og lappvier, i noen grad også ullvier. Noen steder (jf WR 650 778) er det tette ballblomenger, mens småbregnene dominerer andre partier. Spesielt i øvre del inngår en rekke fjellplanter/nordlige arter; fjellsyre, gulsildre, fjellfiol, fjellburkne, fjellmarikåpe, setergråurt, rosenrot, trefingerurt og svarttopp.

Rik sumpskog er utfigurert på vegetasjonskart Ballangen (NIJOS) for to mindre arealer Det største ligger langs kraftledning og grensa til undersøkelsesområdet like vest for E6. Det er et frodig bekkkantparti med bjørk og en del sølv- og lappvier samt noe gråor og selje, dominert av mjøddurt i urtesjiktet. Vanlige er også enghumbleblom, sølvbunke og skogørkvein.

Kildevvegetasjon finnes spredt som lokale framspring i lier eller i tilknytning til rikmyrkanter. Den mest velutviklede lokaliteten observert under feltarbeidet har UTM-koord. WR 6465 7865, og det ble registrert dominans av kildemose (*Philonotis* sp.), rundmose (*Rhizomnium* sp.), samt ellers bl.a tuffmose (*Palustriella* sp.). I feltsjikt ble notert bl.a setermjølke, stjernesildre, enghumbleblom, harerug, myrsnelle, matsyre, bekkeblom og sølvbunke.

Største myrer finnes vest i området på begge sider av veien nær Musken. Flatmyra på nordsida av veien ble registrert som fattigmyr med store mykmattepartier dominert av trådstarr og med flaskestarr, duskull og blåtopp som vanlige arter. I særlig fuktige partier ble imidlertid også registrert rikelementer med store forekomster av arter som kroktorvmose (*Sphagnum subsecundum* coll.), blodnøkkemose (*Warnstorfia sarmentosa*) og messingmose (*Loeskyrium badium*). Øst i området er registrert typisk middelfattig myr, på fastmattene særlig karakterisert ved blåtopp, bjønnskjegg, torvull, vortetormose (*Sphagnum papillosum*) og broddtormose (*S. fallax* coll.), mens det i mykmattene vokser bl.a duskull, bukkeblad og bjørnetormose (*Sphagnum lindbergii*). På rikmyrer, registrert flere steder i området, kommer i tillegg som mengdearter sveltull, klubbestarr og som dominerer særlig myrstjernemose (*Campylium stellatum*) og rødmakkmose (*Scorpidium revolvens*). Ellers er registrert bl.a dvergjamne, jåblom, harerug, sløke, myrsauløk og piperensermose (*Paludella squarrosa*). I sør er noe av fattigmyrvegetasjonen utviklet som strengmyr, med fastmattevegetasjon (blåtopp, bjønnskjegg, stjernestarr etc.) på strengene og mykmattevegetasjon med duskulldominans i flarkene.

Rik bergveggvegetasjon er funnet lokalt. Av det som ble observert var særlig et kløftparti på sørsida (WR 646 785) velutviklet, med arter som skjørlok, snøsilde, dvergjamne, harerug, blåklokke m.m. samt en velutviklet moseflora. Det er ellers registrert bergvegger med bl.a putevrimose (*Tortella tortuosa*) og skjøtmose (*Preissia quadrata*).

Skogstruktur og påvirkning

Bjørkeskogen er jevnt over ganske dødvedfattig, men med noen lokale unntak særlig i de nordvendte liene i søndre del. Særlig i de lavereliggende delene samt i Sinklia under Kvitbergan og Aksla antas mye av skogen å være i gjenvoksningsfase etter tidligere beiting, Beitinga har i de senere åra har gått ned i Ballangen, jf diskusjon hos Bryn et al. (2006), som blant annet nevner nettopp hele hyllepartiet i Sinklia vestover til Aksla. Spor etter tidligere åpne beiter sees blant annet ved at grasarter har stor dekning, f.eks. halvåpne områder med dominans av sølvbunke i de østlige delene. Yngre preg og gjenvoksningsfase kan også skyldes bjørkemålerangrep.

I de lavere deler kunne man ut fra de lokale økologiske forhold forventet at furuskogen var noe mer utbredt (jf mye større arealer med furuskog i Melkevatnområdet). Muligens kan dette skyldes tidligere selektiv hogst og manglende fornyelse (beite, elg?).

Bortsett fra et areal helt i sørøst er granplantefeltene konsentrert til de midtre deler av undersøkelsesområdet, sør og nord for veien innenfor der bebyggelsen slutter innover dalen. Storparten er hogstklasse 2, noen mindre felt hogstklasse 3. Noen av feltene er helt unge. Foruten større avgrensede felt har plantingene også mange steder blitt utført som etablering av små grupper med bjørkeskog omkring. I høyere deler ble det også observert granplanting under en høyere bjørkeskjerm. Det finnes også åpne lågurtenger der det er relativt ferske stubber etter at bjørka er hogd, muligens som forberedelse til mer granplanting, eventuelt for uttak av ved. Jf tidligere nevnte feilopptrukne grenser, viste det seg imidlertid at mesteparten av disse granplantefeltene er på privat grunn.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Olalemmen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Sinklia

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder - Nordlig frodig bjørkeskog
BMVERDI: A
Areal: 1607,37daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 240-440 moh

Området består av hele det bratte, sørvendte liområdet under Kvitbergan, som utgjør vestlige del av område 4 Sinklia hos Bryn et al. (2006). Arealet kombinerer gunstig lokalklimatisk beliggenhet og berggrunn av lettforvitrelig marmor, og vegetasjonen er usedvanlig frodig; hovedpartiene med dominans av høgstaudebjørkeskog, men også med felter som domineres av henholdsvis selje og gråor, de siste som en sone omkring mer konsentrerte sigpartier. Gråorskogen, som framtrer som sterkt grønne bånd, har delvis en undervegetasjon sterkt dominert av strutseving og delvis også skogstjerneblom. Ellers gjelder for hele høgstaudearealet et artsrikt og mannshøyt vegetasjonsdekke, med blant annet tyrihjel, turt, fjelltistel, vendelrot, mjøddurt, bringebær, skogørkvein, matsyre, kranskonvall og dessuten taggbregne og den sørlige skogsvinerot som vanlige arter. Registrert ble også bl.a sløke, hundekveke, myskegras, hundekjeks, ballblom, fuglevikke, skogburkne, grønnkurle og fagerklokke.

Høyt oppe i lia er det dels et søkk, dels et platå hvor det også er inkludert mindre partier med småbregnebjørkeskog i lokal nordhelling av søkket. Overgangen mot lia er av lågurttype med skogstorkenebb og teiebær.

Seljeholtene består av til dels grove, gamle trær hvor det bel funnet både lungenever og skrubbenever.

2 Grindhaugkollen S

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: A
Areal: 48,71daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 220-270 moh

Området er et bratt, lite liparti i Grindhaugkollen, rett på nordsida av veien og like øst for Dalvatnet. På nordsida grenser lokaliteten mot granplanting og bjørkehogstflate på toppflata av kollen. Lia har mye til felles med de fineste partiene av Sinklia.

Hele lia består av høgstaudekog. Bjørk dominerer, men det inngår også mange seljer, inkludert flere store, gamle trær samt en stor rogn og spredt gråor. Urtesjiktet består av arter som turt, tyrihjel, skogsvinerot, sløke, hundekjeks, rød jonsokblom, strutseving, taggbregne, hundekveke, skogstjerneblom, hestehov, mjødurt og vendelrot.

Seljene og rogn har rikelig med lunge- og skrubbenever.

Artsmangfold

Interessante arter er først og fremst knyttet til de rike sørvendte liene med Lobarion-arter (lunge- og skrubbenever, *Lobaria pulmonaria*, *scrobiculata*) på gamle rogn og seljer. Det er også interessante arter knyttet til rikmyr-/kildevegetasjon, jf klubbestarr.

*Tabell: Artsfunn i Olalemmen. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Sildrefamilien	<i>Saxifraga nivalis</i>	Snøsilde		1	1
Starrfamilien	<i>Carex buxbaumii</i>	Klubbestarr		2	1 1
Busk- og bladlav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever		9	1 2 ₈
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever		3	1 ₃

Avgrensning og arrondering

Arealet dekker dalbunn og liser mellom fjellpartiet Håfjellet/Linken i nord og Kufjellet i sør. E6 danner grense i øst. Bortsett fra nevnte fjellområder er avgrensningen styrt av grensene mellom Statskog og privat areal omkring. Tidligere definerte naturtypeområde/mis-område, som for det meste ligger innenfor privat grunn, viser at de biologisk mest verdifulle spesialområdene i dalføret blir liggende utenfor Statskogs areal (men se verdikapittel).

Rent arronderingsmessig har området begrenset til Statskoggrunn en relativt gunstig form, selv om det blir en innflik fra øst langs veien, som for øvrig også skjærer området i to.

Andre inngrep

Mange spor etter tidligere utmarksbeite (muligens er det noe utmarksbeite fortsatt?) og treslagsskifte til gran på noe av arealet er diskutert under kap. skogstruktur og påvirkning. To kraftlinjer skjærer gjennom området i søndre og midtre deler. Det mest markerte moderne inngrepet i området er veien over til Kjeldebotn, som er av relativt ny dato. Dype grøfter, særlig i de vestligste deler, vil utvilsomt påvirke myr og andre fuktighetskrevede vegetasjonstyper som veien skjærer igjennom.

Vurdering og verdisetting

Olalemmen utgjør et i hovedsak rikt bjørkeskogsområde og inkluderer foruten fjellbjørkeskog også mellomboreal bjørkeskog utenfor granas naturlige utbredelsesområde. Spesielt skal fremheves den rike og sørvendte Sinklia med svært frodig høgstaudevegetasjon på marmor. Mens denne lisa skiller seg ut ved sin frodighet og artsrikdom, kan resten av området vegetasjonsmessig mer karakteriseres som standard type og som et mulig typeområde på noe rikere grunn. Det er grunn til å tro at det avgrensede området bare representerer et utsnitt av vegetasjon og naturtyper, som fortsetter videre innover dalen mot vannskillet over mot Kjeldebotn og dessuten for Sinklia videre østover og nordover mot Ballangen sentrum. Sistnevnte lise er også klassifisert som naturtypelokalitet av NIJOS, men kun den vestlige delen av denne er inkludert i vårt undersøkelsesområde. Dette antas å skyldes eiendomsforhold og at tilgrensene arealer er privateid.

Elementer som trekker ned verdien er særlig veien, som nærmest deler området i to, og granplantingene. Ved eventuelt vern bør grana fjernes og arealene naturlig regenereres med bjørk.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Olalemmen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

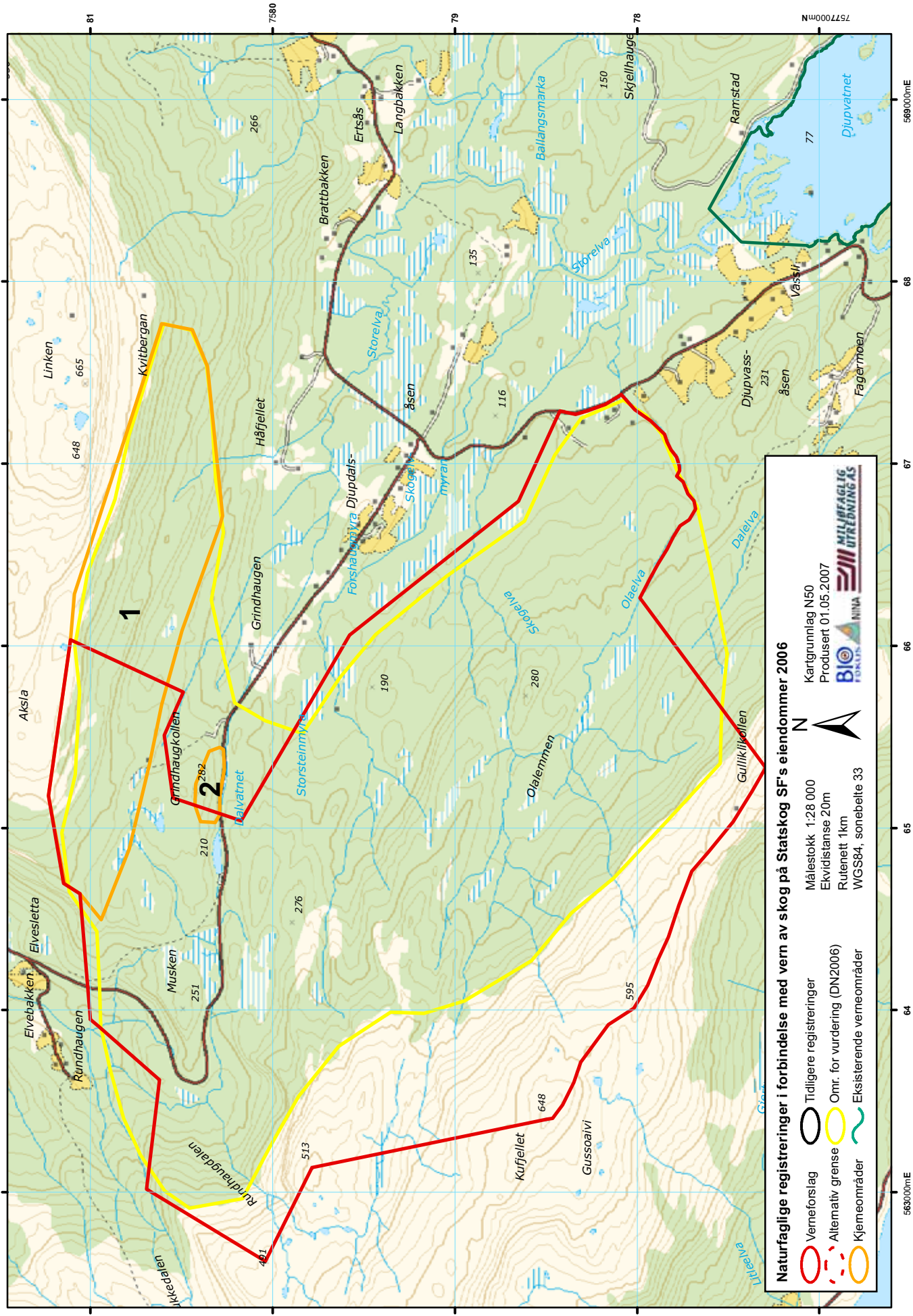
Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Sinklia	**	**	**	-	**	-	**	**	***	**	-	-	***
2 Grindhaugkollen S	***	**	**	-	***	-	**	**	***	**	-	-	***
2 Grindhaugkollen S	***	**	**	-	***	-	**	**	***	**	-	-	***
Totalt for Olalemmen	**	*	*	*	**	-	**	***	***	*	**	**	**

Referanser

Vegetasjon, skog og biologisk mangfold i Ballangen. NIJOS rapport 02/2006: 1-76.

Olalemmen (Ballangen, Nordland).

Areal 9.894daa, verdi **

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

Målestokk 1:28 000
 Kartgrunnlag N50
 Ekvivalens 20m
 Rutenett 1km
 WGS84, sonebelle 33
 Kartgrunnlag N50
 Produsert 01.05.2007
 BIO FORUM NINA MILJØFAGLIG UTREDDINGS AS

○ Verneforslag
○ Tidligere registreringer
○ Alternativ grense
○ Omr. for vurdering (DN2006)
○ Eksisterende verneområder

Bilder fra området Olalemmen

Mellomboreal bjørkeskog øst i området, nær E6 Foto: Egil Bendiksen

Kløftparti i søndre del av området (WR 646 785) Foto: Egil Bendiksen

En av områdets få fragmenter av furuskog Foto: Egil Bendiksen

Kjerneområde 2, Grindhaugkollen Foto: Egil Bendiksen

Fiskosura**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Beiarn
Kartblad: 2028 I, 2028 II
UTM: Ø:487339, N:7419073
H.o.h.: 176-403moh
Areal: 349 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: KAB, KAB
Dato feltreg.: 11-08-2006-11-08-2006,
Areal: 349 daa
Vegetasjonssone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Fiskosura ligger rett nordvest for Svartisen-Saltdal nasjonalpark i Beiarn kommune i Nordland fylke, ca. 3,5 km sør for Tollånes i den sørøstvendte siden av Beiardalen. Topografien er preget av en mindre bekkedal som strekker seg skrått oppover dalsiden i sørvestlig retning. På oversiden er det bratte liser med bergvegger i øvre deler. Berggrunnen i området er dominert av kalkspatmarmor med innslag av glimmergneis, glimmerskifer, samt metasandstein i vest. Området ligger i sin helhet i den mellomboreale vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonseksjon, men dalføret har et ganske kontinentalt preg, som også tydelig gjenspeiles i mye av vegetasjonen. Trolig har en her å gjøre med et lokalt OC-område.

Fiskosura grenser i de øvre deler av lia i sør mot fattig og meget glissen furuskog. Skillet mellom de kalkrike partiene innenfor avgrensingsforslaget og den fattige furuskogen utenfor fortsetter noe nordover. Resten av området har grenser som markerer diffuse overganger mot mer påvirket skog, men også med mer unaturlige grenser på grunn av eiendomsgrenser. Arronderingsmessig er området kompakt, men et større parti med plantet granskog deler opp området noe. Alternativt kan dette inkluderes og hogges hvorpå området restaureres tilbake til den naturlig tilstand.

Vegetasjonen er i all hovedsak dominert av rike typer som lågurtskog, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og kalklågurtskog. Mer nøysomme vegetasjonstyper i form av bærlyngskog er bare sporadisk forekommende langs åsryggen i øst. Den mest utbredte vegetasjonstypen er lågurt-utformingen av høgstaudebjørkeskog og -granskog. De mer rene kalklågurtskogene finnes i en god del av de bratte partiene og da i form av en xerofile utforminger i sentrale deler av området og bjørkeutforminger på steder med noe tykkere lag med forvittringsjord i sør og nord. Bjørkeutformingen er i stor grad dominert av osp, men spredte innslag av bjørk og selje, samt en del einer forekommer både i nord og i sør. I nord kommer furua sterkere inn. Rogn er fåtallig representert i hele området. I bekkedalen er vegetasjonen dominert av gråor-heggeskog, høgstaudeskog og storbregneskog. Enkelte partier i lisen er også dominert av gråor-heggeskog og høgstaudeskog der hvor friskt sigevann renner ned fra partiene ovenfor.

Skogen i området bærer tydelig preg av å ha vært hardt utnyttet over lang tid. Få gamle trær, lite død ved og granplantasjer er tydelige tegn på høy skogbruksaktivitet. I tillegg er store deler av området brukt som utmarksbeite. Løvsbogen dominerer i den tilstanden skogen er i nå. Løvsbogen er imidlertid stort sett tidlige suksesjonsstadier som er på vei mot mer furudominert skog.

Artsmanfold knyttet til gammelskogselementer er sjeldent forekommende og de viktigste verdiene er trolig knyttet til rike vegetasjonstyper hvor karplanter og markboende sopp antas å ha stort potensial. I tillegg er trolig insektsfaunaen viktig i området.

Fiskosura har gode kvaliteter knyttet til en variert og rik vegetasjons- og skogtypesammensetning med en stor arealdekning av disse typer. Områder med tilsvarende kvaliteter finnes nok en del andre steder i regionen også, bl.a. i Saltdal, men bare små arealer er vernet. I forhold til mangelanalysen vil området til en stor grad kunne bidra til å dekke inn den generelle mangelen knyttet til rike skogtyper som kalkskog, lågurtskog og høgstaudeskog, og i middels grad til å dekke inn de regionale manglene knyttet til høgstaudeskog (Nord-Norge, MB). En av vegetasjonstypene i området er oppført som rødlistet og det er kalkskog, både den xerofile utformingen og bjørkeutformingen. Lokaliteten vurderes som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført i løpet av en feltdag 11.august 2006. Terrenget i området er bratt og kronglete og vanskelig å få oversikt over. Deler av området er ikke befart, men kun sett på avstand og området er samlet sett middels godt undersøkt.

Tidspunkt og værets betydning

Været var bra under befaringen og var ikke til hinder for registreringene. Tidspunkt på året var gunstig med tanke på karplanter, men ikke like gunstig med tanke på vedboende- og markboende sopp. Egnede substrat for vedboende sopp var imidlertid sparsomt representert.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for Naturforvaltning - DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet på statsgrunn.

Tidligere undersøkelser

Det er ikke kjent noen tidligere undersøkelser fra samme område.

Beliggenhet

Fiskosura ligger rett nordvest for Svartisen-Saltdal nasjonalpark i Beiarn kommune i Nordland fylke, nærmere bestemt ca 3,5 km sør for Tollånes i den sørøstvendte siden av Beiardalen.

Naturgrunnlag

Topografi

Topografien er bratt og preget av en mindre bekkedal som strekker seg skrått oppover dalsiden i sørvestlig retning. På oversiden er det bratte lisider med bergvegger i øvre deler. Bergveggene strekker seg i store deler av områdets lengde. Nedre deler av området er naturlig avgrenset av en mindre åsrygg.

Geologi

Berggrunnen i området er delt opp av en kile av marmor i retning sør-nord, mest kalkspatmarmor. På hver side er det mer basefattigere bergarter i form av glimmergneis, glimmerskifer og metasandstein (NGU 2007a). Løsmassene i området består stort sett av forvittringsmateriale, men også noe innslag av skredmateriale (NGU 2007b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: mellomboreal 100% (350 daa) .

Ifølge Moen (1998) ligger område i grensesonen mellom nord- og mellomboreal vegetasjonssone. Feltundersøkelsene tyder imidlertid på at området i sin helhet ligger i den mellomboreale vegetasjonssone.

Klima

Området er variert med tanke på lokalklima. De fuktigste partiene er konsentrert til bekkedalen som er dominert av frodig høgstaudeskog med både åpne treløse partier og partier med mer dekkende tresjikt. Enkelte partier i den bratte lisiden er også dominert av frodig høgstaudevegetasjon der hvor friskt sigevann kommer frem i dagen. Gråor dominerer flere av disse områdene og skaper et relativt fuktig lokalklima. Store deler av området ellers er dominert av tørre, soleksponerte og forholdsvis åpne partier med rasmarek og/eller bergvegger. Området ligger i svakt oseanisk vegetasjonseksjon (O1) (Moen 1998). Imidlertid har dalføret et ganske kontinentalt preg (lokalklimatisk varmt, regnskyggeeffekt), som også tydelig gjenspeiles i mye av vegetasjonen, og en vil heller anta at en her har å gjøre med et lokalt OC-område.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen i området er forholdsvis stor grunnet først og fremst stor variasjon i fuktighetsforhold og rikhet. Det fuktige miljøet i bekkedalen står i skarp kontrast til de tørre og soleksponerte rasmarek- og kalkfuruskogsområdene øverst i lisiden. I lisiden er det også enkelte partier med rikt sigevann fra områder ovenfor som bryter opp skogtypene bortetter lia. Det er liten variasjon i eksponisjon med hovedsakelig øst-sørøstvendte lisider, men igjen bryter bekkedalen opp landskapet slik at en får inn nord og vestvendte partier. Næringsforholdene varierer en del i området med store partier med næringsrik berggrunn/rikt sigevann gjennom store deler av området og over til partier med forholdsvis tykke humusmatter og mer nøysom vegetasjon langs åsryggen i øst. Variasjonen innen skogtyper er også bra da det er et stort antall forskjellige typer representert innen et forholdsvis lite areal.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen er i all hovedsak dominert av rike typer i form av lågurtskog, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og kalklågurtskog. Mer nøysomme vegetasjonstyper i form av bærlyngskog er bare sporadisk forekommende langs åsryggen i øst. Den mest utbredte vegetasjonstypen er nok lågurt-utformingen av høgstaudebjørkeskog og -granskog. I mye av lisidene, samt langs åsryggen er den utbredt med diffuse overganger til kalklågurtskog og lågurtskog. De mer rene kalklågurtskogene finnes i en god del av de bratte partiene og da i form av en xerofile utforminger i sentrale deler av området og bjørkeutforminger på steder med noe tykkere lag med forvittringsjord i sør og nord. Bjørkeutformingen er i stor grad dominert av osp, men spredte innslag av bjørk og selje, samt en del einer forekommer både i nord og i sør. I nord kommer furua sterkere inn. Rogn er fåtallig representert i hele området. Arter som taggbregne, tystbast, trollbær, skogfiol, rundbelg, grønnkurle, brudespore, bakkesøte, dvergsnelle, skavgras, gulsildre, rips, bergskrinneblom og rødflangre dukker opp i de rike partiene. I bekkedalen er vegetasjonen dominert av gråor-heggeskog, høgstaudeskog og storbregneskog. Enkelte partier i lisiden er også dominert av gråor-heggeskog og høgstaudeskog der hvor friskt sigevann renner ned fra partiene ovenfor. Vegetasjonen er frodig med karplanter som bl.a. skogsvinerot, storklokke, tyrihjelmskjold og mjørdurt. Fjellok ble funnet et par steder i bekkedalen. Mye av området bærer tydelig preg av å være beitet av husdyr.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen i området bærer tydelig preg av å ha vært hardt utnyttet over lang tid. Få gamle trær, lite død ved og granplantasjer er tydelige tegn på høy skogbruksaktivitet. I tillegg er store deler av området brukt som utmarksbeite. Løvsbogen dominerer i den tilstanden skogen er i nå. Løvsbogen er imidlertid stort sett tidlige suksesjonsstadier som er på vei mot mer furudominert skog. Ospa er meget vanlig gjennom hele området og danner flere steder mindre bestand. Alderen er stort sett ganske ung og dimensjonene små, men enkelte eldre og grovere eksemplarer forekommer. Innslaget av død ved er sparsomt. Gråor er konsentrert til bekkedalen og langs fuktige drag i lisiden. Mange av forekomstene er nok forholdsvis stabile forekomster, men dimensjoner og alder viser at gråora har vært kraftig beskattet. Furua har sine tettete forekomster i nordvest, langs åsryggen og i nedre deler av lia. Furua er stort sett ganske småvokst i dimensjoner og med liten

aldersvariasjon. Alder ligger trolig rundt 60-100 år, men enkelte gamle eksemplarer finnes på de mer vanskelig tilgjengelige stedene langs bergveggene. Det er meget lite død ved av furu.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Fiskosura

Artsmangfold

Artsmangfold knyttet til gammelskogselementer er sjeldent forekommende. Det ble ikke funnet noen sopparter knyttet til død ved eller gamle trær. De områdene med noe bedre potensial, de bratte skrentene/stupene) er imidlertid ikke undersøkt i noen særlig grad slik at det er potensial for å finne arter innen dette segmentet. Lobarionsamfunnene er heller ikke godt utviklet innen området selv om det lokalklimatisk finnes gunstige områder. Dette skyldes trolig hard utnyttelse av skogressursene og lav alder på mye av løvet. Det rikeste arts mangfoldet knytter seg til karplantene i området. Stort innslag av kalkrik berggrunn gir gode levekår for en rekke kalk- og næringskrevende karplanter (se vegetasjonskapittelet). Insektfaunaen er ikke undersøkt, men de solrike lisdene med en variert treslagssammensetning antas å et stort potensial for en variert og rik fauna. Potensialet for den markboende soppfloraen vurderes også til å være godt. En tørr sommer og noe tidlig feltregistrering er trolig noe av grunnen til at dette segmentet var dårlig utviklet. Til tross for at det ikke er funnet noen rødlistearter og få andre interessante arter i andre økologiske grupper enn karplanter så vurderes verdiene knyttet til arts mangfoldet som middels stort.

Tabell: Artsfunn i Fiskosura. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Orkidéfamilien	Gymnadenia conopsea	Brudespore	NT	0	0
Busk- og bladlav	Leptogium saturninum	Filthinnelav		100	100
	Peltigera collina	Kystårenever		1	1

Avgrensning og arrondering

Fiskosura grenser i de øvre deler av lia mot sør mot fattig og meget glissen furuskog. Dette skarpe skillet mellom de kalkrike partiene innenfor avgrensingsforslaget og den fattige furuskogen fortsetter noe nordover. Mot nord/nordvest danner grensa en diffus overgang til slakere terreng og noe mer påvirket skog. Dette området er imidlertid dårlig undersøkt og det er mulig at mer areal videre nordover kunne vært inkludert i avgrensingsforslaget. Flybilder viser at de tørre og åpne rasmarkene på kalkgrunn fortsetter noe nordover og videre inn på privateide arealer. Den nordøstre grensa danner en brå overgang til privateid areal før den i øst er naturlig avgrenset av åsryggen øst for Fiskosbekken. I de nedre deler av bekkedalen fortsetter de biologiske verdiene utenfor statsgrunnen. Sørøver følger grensa den naturlige linja langs kanten av åsryggen før den sentralt i området dreier noe ned i lia. Her er avgrensningen noe diffus hvor det er forsøkt å inkludere det meste av den ospedominerte skogen i lia. Helt mot sør grenser området til privateide arealer hvor de biologiske verdiene også i denne retning fortsetter over på privat grunn. Arronderingsmessig er området kompakt, men et større parti med plantet granskog deler opp området noe. Alternativt kan dette inkluderes og hogges hvorpå området restaureres tilbake til den naturlig tilstand. Eiendomsgrensene følger ikke naturlige avgrensninger av det biologisk viktige området innenfor avgrensingsforslaget.

Andre inngrep

Det forekommer ingen tekniske inngrep i området.

Vurdering og verdisetting

Fiskosura har gode kvaliteter knyttet til en variert og rik vegetasjons- og skogtypesammensetning med en stor arealdekning av disse typer. Områder med tilsvarende kvaliteter finnes nok en del andre steder i regionen også, bl.a. i Saltdal, men bare små arealer er vernet. Váhcanjohka naturreservat (522 daa) litt lenger oppe i Beiardalen er trolig av en likende (men noe mer høytliggende), det samme gjelder Junkerdalsura og Nystadneslia i Saltdal (der særlig førstnevnte utvilsomt er mer verdifull). Artsmangfoldet er trolig rikt av mykorrhizasopp knyttet til rik furuskog (kalkskogssopp), som ellers er dårlig kjent fra regionen.

I forhold til mangelanalysen (Framstad 2002, 2003) vil området til en stor grad kunne bidra til å dekke inn den generelle mangelen knyttet til rike skogtyper som kalkskog, lågurtskog og høgstaudeskog, og i middels grad til å dekke inn de regionale manglene knyttet til høgstaudeskog (Nord-Norge, MB).

En av vegetasjonstypene i området er oppført som rødlistet (Fremstad og Moen 2001) og det er kalkskog, både den xerofile utformingen og bjørkeutformingen.

Naturverdiene knyttet til gammel skog kan ikke sies å være svært store og dette trekker verdien noe ned, men andre kva-

liteter knyttet til mye kalkskog og stort innslag av løv som på sikt vil bli meget viktig for det biologiske mangfoldet trekker verdien opp. Potensialet for en rik insektsfauna og markboende soppflora vurderes også som stort og lokaliteten vurderes derfor som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Fiskosura. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

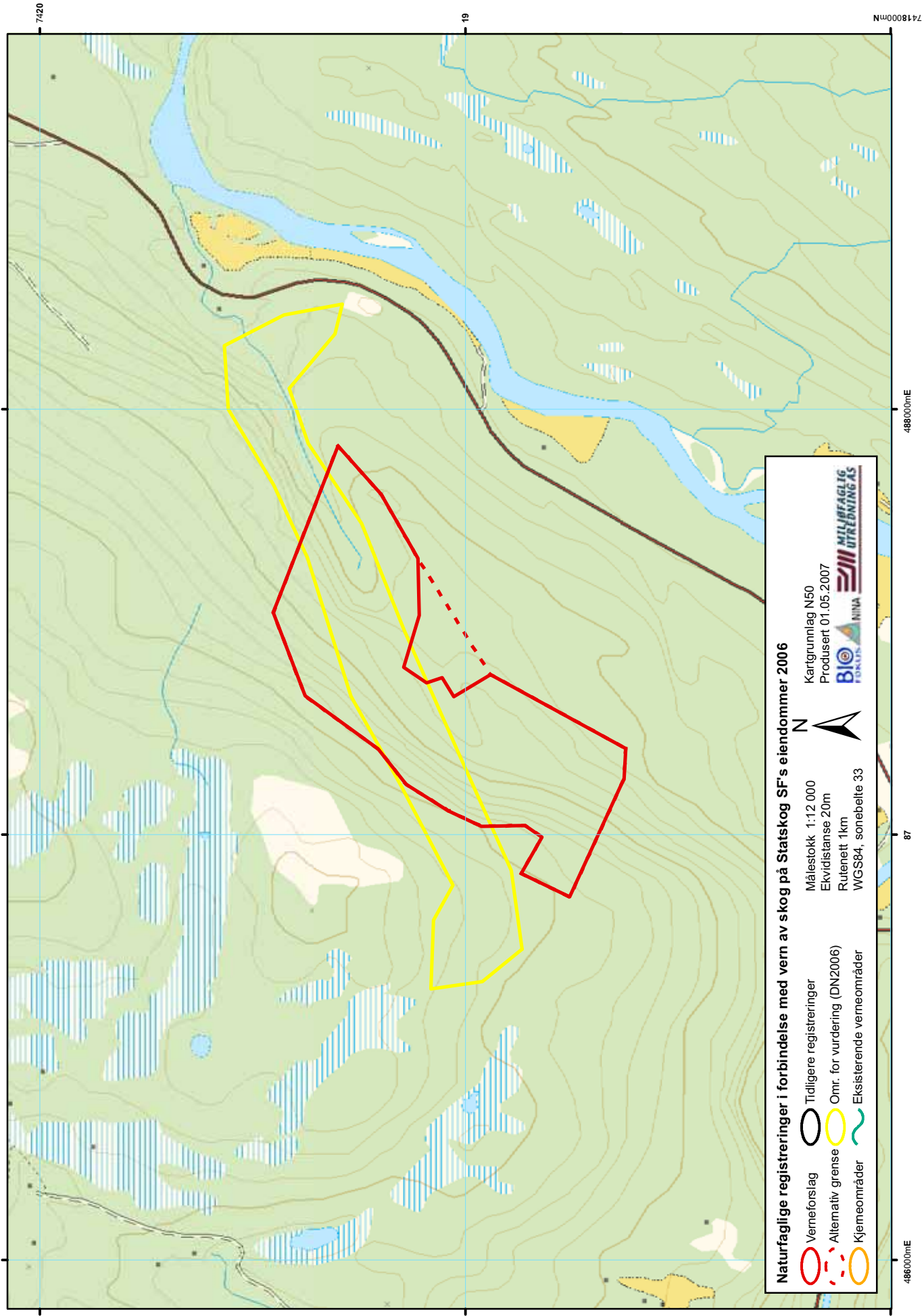
Kjerneområde	Urørt- het	Dødvved mengde	Dødvved kont.	Gamle bar- trær	Gamle løvtrær	Gamle edel- løvtrær	Treslags- fordeling	Varia- sjon	Rik- het	Arter	Stør- relse	Arron- dering	Samlet verdi
Totalt for Fiskosura	*	*	*	*	*	-	***	**	***	**	**	**	**

Referanser

- Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. - NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.
- Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.
- NGU 2007a. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250/
- NGU 2007b. NGU 2007b. Kvartærgeologiske kart: www.ngu.no/kart/losmasse/

Fiskosura (Beiarn, Nordland).

Areal 349daa, verdi **

Bilder fra området Fiskosura

Rike og tørre løsmasser med bl.a. rødflangre preger en del av området i de bratte partiene under skrentene. Foto: Kim Abel

Oversiktsbilde over Fiskosura sett sørfra. Foto: Kim Abel

Kalklågurtskog er en vanlig vegetasjonstype innenfor området. Her er det fra et parti i sør. Foto: Kim Abel

Bergvegger strekker seg langs med store deler av området. Høyde varierer en del. Foto: Kim Abel

Tollåga**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Beiarn
Kartblad: 2028 I
UTM: Ø:491992, N:7421600
H.o.h.: 103-606moh
Areal: 1803 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: THH, JKL
Dato feltreg.: 11-08-2006-11-08-2006,
Areal: 1803 daa
Vegetasjonsone: Alpin
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Området ligger i midtre del av Beiardalen, der sidedalen Tollådalen åpner seg ut i hoveddalføret fra øst, og består av nedre del av elvekløfta samt øvre del av lisidene både på sør- og nordsiden av elva.

Vegetasjonen er ganske variert, av ulike furu- og løvskogstyper. Den rikeste skogen står i den bratte sørvendte skråningen opp fra Tollåga. Her har en mosaikk mellom lågurtskog av furu og mye osp, frodig høgstaudeskog, og tørr og varm furuskog. Furuskogen er dels fattig bærlyng- og lavtype, dels av en mineralrik type med periodevis overrisling av rikt sivevann, og som nærmer seg kalkfuruskog. Her er trolig en rik mykorrhizafunga, men gruppen var pga. tørke svært dårlig utviklet. Glattstorpigg er en god signalart som ble påvist. Ellers finnes fattige furu- og bjørkeskogstyper i lia nordover.

Det meste av skogen består av naturskog, men hele området har i varierende grad vært plukkhogd tidligere. Dels er det en temmelig produktiv og godt bestokket furuskog isprengt mye osp (på produktiv mark i skråningen), dels fattigere og skrinnere furuskog. Aldersfordelingen er ganske variert, men de eldste aldersklassene av furu mangler. Det er heller ikke særlig mye død furu, stort sett. Unntak gjelder partier i brattskrenten, som har ganske mye furulæger stedvis, men kontinuitet virker noe svak, noe som også gjenspeiles på mangfoldet av vedboende sopp. Deler av lia ned mot elva domineres av gammel osp, noe som utgjør en viktig kvalitet ved området.

Det avgrensede området utgjør bare en mindre del av Tollågas store elvekløft. Hele juvet har trolig samlet betydelige naturverdier, og bør utvilsomt vurderes samlet som en sammenhengende enhet. Det er dermed negativt at bare den nedre delen er med. Isolert sett har området likevel ganske viktige kvaliteter betinget av både naturgitte og påvirkningsmessige egenskaper. Verdien ligger hovedsakelig i rik furuskog og mye gammel osp. Artsmangfoldet er ganske variert, men likevel ikke spesielt rikt for noen grupper bortsett fra jordboende sopp i deler av furuskogen. 5 rødlistearter (alle NT) ble påvist, men det forventes et betydelig tilfang ved undersøkelser i en god soppsesong. Området kan bidra i moderat grad til å dekke inn mangler knyttet til (1) kalkskog (ikke spesielt velutviklet) (2) boreal løvskog og (3) bekkekløfter (forutsatt at elvekløfta videre oppover vurderes inn).

Totalt sett anses Tollåga som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Området ble undersøkt 11. august 2006 av Tom H. Hofton (elvekløfta) og Jon Klepsland (lia mot Tollålia). Været var varmt og tørt, og forholdene var gunstige. Imidlertid hadde det vært langvarig tørke, slik at fungaen av jordboende sopp var svært dårlig utviklet. Denne artsgruppen har betydelig potensial i området, og dette forholdet gjorde at artsangfoldet må sies å være ganske dårlig undersøkt, selv om andre artsgrupper ble rimelig godt fanget opp. Hele arealet på nordsiden av Tollåga ble undersøkt. Partiet på sørsiden (kjerneområde 3) ble vurdert på avstand i kikkert, og beskrivelse hentet fra naturtypekartleggingen.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF. Undersøkelsesområdet besto av et areal på 1996 daa, og omfattet hele midtre og nedre del av lia fra Furunes i nord til Tollåga i sør. Bortsett fra selve elvekløfta er det meste av dette arealet sterkt preget av eldre og nyere hogstinggrep, og det meste av lokaliteten består av areal som ligger utenfor det opprinnelige undersøkelsesområdet.

Tidligere undersøkelser

Vi kjenner ikke til at det er utført relevante naturfaglige undersøkelser i området tidligere. Imidlertid er et areal på sørsiden av elva (tilsvarer kjerneområde 3) omtalt i naturtypekartleggingen og gitt C-verdi (hentet fra Naturbase): "Furudominert skogparti med innslag av osp. Store dimensjoner. Inneholder gamle rotvelter og død ved. Skjøtsel og hensyn: Hogst og granplanting må ikke forekomme. Lokalitetsbeskrivelse innlagt av vfr den 04.04.2003: Per K. Bjørklund intervjuet Stein Ove Johannessen 28.8.02: Statskog har planer om å holde området urørt, uten hogst."

Beliggenhet

Området ligger i midtre del av Beiardalen, der sidedalen Tollådalen åpner seg ut i hoveddalføret fra øst. Det grenser til sterkt påvirket skog langs hele vestsiden og til bjørkeskog og snaufjell i nordøst. Videre oppover danner Tollåga ei mektig og dramatisk elvekløft, som antakelig har betydelige naturkvaliteter og som arronderingsmessig hører naturlig til det avgrensede området. Elvekløfta er trolig privat grunn.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten omfatter den nederste biten av Tollågas elvekløft, med bratte sørvente skråninger opp fra elva, samt et større vestvendt liavsnitt videre nordover. På sørsiden er også en slak nordvestvendt helling med i området.

Geologi

Berggrunnen i området består hovedsakelig av glimmerskifer og glimmergneis, men det er også innslag av granitt, og litt lenger oppe i dalen (ovenfor det avgrensede området) kommer det også inn noe gabbro, amfibolitt etc, samt også et felt med ultramafiske bergarter (olivin, peridotitt, serpentinit) (Sigmond et al. 1984). Løsmassedekket er ganske sparsomt over det meste.

Klima

Området ligger i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (O1) (Moen 1998). Imidlertid har dalføret et ganske kontinentalt preg (lokalklimatisk varmt, regnskyggeeffekt), som også tydelig gjenspeiles i vegetasjonen, og en vil heller anta at en her har å gjøre med et lokalt OC-område.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen i området er temmelig variert, med ulike furu- og løvskogstyper, og med stor variasjon i rikhetsgradienten. Derimot er det for det meste snakk om relativt tørre utforminger. Generelt viser vegetasjonen en del østlige trekk (bl.a. med tørrbakkevegetasjon), mens vestlige (oseaniske) arter mangler.

Den sørvendte brattskråningen i elvekløfta har et varmt og godt lokalklima, noe som sammen med relativt rike bergarter fører til relativt stor dekning av middels rike til rike skogsamfunn. Etter edafiske forhold med ulik jordsmonntykkelse har en her mosaikker mellom skrinn og grunnlendt furuskog, ulike lågurttyper og frodig høgstaudeskog, gjerne med ganske skarpe overganger.

Lågurtskog preger jevne konkave hellinger, og dekker ganske store arealer. Denne er for det meste en blanding av furu, osp og noe bjørk, lokalt i nedre deler med dominans av osp over større partier. Det er en fuktig til halvtørr utforming som til dels er noe sigevannspåvirket og med overgang mot småbregneskog i partier. I fuktige søkk går den over i frodigere høgstaudeskog (tyrihjel, myskegras etc.), hvor det også blir en del gråor, samt noe spredt selje. På framskutte partier blir det straks mer grunnlendte forhold, og furuskog av bærlyngtype (der det er noe jordsmonn) og lavtype (på grunnlendte skrenter) overtar. Delvis har en her en noe overrislet type på mer eller mindre nakent berg eller helt grunt jordsmonn, og som nærmer seg floristisk fattig kalkfuruskog (i det minste "mineralrik furuskog"), med arter som tiriltunge, kattefot, gulaks, hengeaks, mjølbær. Her kan det forventes en temmelig rik funga av mykorrhizasopp (gjelder også den tørre lågurtskogen). Det slår ikke ut som direkte kalkrikt, men varmt og tørt lokalklima gir liten humusdannelse, og derigjennom en mineralrik effekt. Andre deler av furuskogen er fattigere og mer triviell. Ut mot Tollåga har en delvis også bratte skrenter og flåg med glissen til manglende tredekning. Disse partiene ble ikke oppsøkt under inventeringen.

Asplemnen er et gammelt beite i gjengroing. Her finner en tørre, sørvendte bakker med tørrbakkepreg, som trolig delvis kan føres til type G8 middels baserik eng. Tørketålende engarter dominerer stedvis her, og gjengroingen går sakte. Mye graminider og kattefot er typisk, men også bl.a. småengkall og hårstarr ble påvist.

Mens det sørvendte terrenget ut mot Tollåga har relativt rike forhold, er vegetasjonen oppover i høyden og i den vestvendte lia nordover utelukkende fattig. Her er det dels bjørkeblandet bærlyng-furuskog på lavere nivå, dels spredte klynger og enkelttrær av furu i bjørkeskogen. Over 400 moh erstattes furu-blandingsskogen suksessivt av bjørk, og over 450 moh er det i stor grad en ren fjellbjørkeskog. Bjørkeskogen videre oppover veksler mellom bærlyngskog, blåbærskog og en fattig og tørr utforming av høgstaudeskog.

Skogstruktur og påvirkning

Hele området har vært plukkhogd i tidligere tider. Dette har ført til at viktige nøkkelelementer som virkelig gamle trær og død ved er mangelvare over mye av arealet, og kontinuiteten er trolig ganske svak. Likevel har mye av området i dag et brukbart naturskogspreget.

Den største skogen står på rikere mark i brattskråningen opp fra elva. Typisk her er en eldre, plukkhogstpreget furuskog bestående av 150-180 år gamle trær, isprengt varierende andel gammel og relativt grov osp. Produktiviteten er god, med god bestokning, men sjiktningen er ikke spesielt god med unntak av en del mindre løvtrær i busksjiktet (særlig i fuktige søkk). Lenger ned mot elva har en større partier som domineres av gammel osp. Enkelte gamle, digre furulæger (med brannspor) viser hvilket potensiale trærne har på denne marka, og hvilken skog som sto her i tidligere tider. Foruten spredte ospelæger (som en finner i ulike nedbrytningsstadier gjennom hele lia i varierende tetthet) er det ellers lite død ved her.

På skrentene ut mot elva, der det er skrinnere og tørrere, har skogen et eldre preg. Dette er en furudominert skog, som veksler en del i tetthet med terrengets beskaffenhet. Stedvis har en her bra innslag av strukturrike furutrær med relativt flate kroner og en del tørrgreiner, i aldersklassen 250-300 år. Eldre enn dette mangler. I de minst påvirkete partiene er det i tillegg temmelig mye furulæger i stadium 2-4 (av 5). Men ganske mye av dødveden er kapp og topp etter plukkhogster, og typisk er dessuten at R4-lægrene er grovere enn stående skog. Kontinuiteten i død furu virker temmelig svak, noe også artsutvalget indikerer.

Skogen oppover mot Asplemnen har et mer trivielt og "vanlig" gammelskogspreget, som skyldes en kombinasjon av fattige forhold og stor grad av hogstpåvirkning tidligere. Ved Asplemnen er det også plantet inn enkelte gran. Vestlia videre nord-

over (kjerne 2) bærer også preg av tidligere plukkhogster, men i mindre grad, med furuskog som har god aldersspredning i klassen opp til 200-300 år, og med innslag av død ved i form av enkelte gadd og litt nedfallsgreiner. Dette partiet skjennes likevel av at mange eldre trær er ribbet for tørrgreiner de nederste 2-3 meterne, trolig brukt som bålved. Bjørkeskogen er for det meste av en ganske småvokst og dødvedfattig type.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Tollåga. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Tollåga

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: A
Areal: 311,95daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 100-320 moh

Lokaliteten omfatter nedre del av Tollågas elvekløft, hovedsakelig bestående av den sørvendte, bratte, solvendte skråningen. Her er en relativt rik og varm skog, mosaikk lågurt-blandingsskog (furu, osp), frodig høgstaudeskog med mye løvtrær (delvis dominans av osp) i søkk, og tørr furuskog (lav- og bærlyngtype) på grunnlendte partier. Deler av skogen er relativt rik, partier av den grunnlendte furuskogen er av en mineralrik type, delvis også overrislet med kalkrikt sigevann, slik at den nærmer seg en slags fattig utforming av kalkfuruskog. Ned mot elva står partier med tilnærmet ren ospeskog. Ellers inngår også en del bjørk og litt gråor.

Skogen har et brukbart naturskogspreget over det meste. På rikere mark (lågurt-småbregne) har en ofte en moderat sjiktet, relativt bra bestokket skog med 150-180 år gammel, ganske høyreist furu isprengt varierende andel gammel og ganske grov osp. Død ved finnes sparsomt, men endel ospelæger inngår. Enkelte gamle, digre furulæger (med brannspor) viser hvilken skog som sto her i tidligere tider (før plukkhogster begynte). På skrenten mot elva, på tørrere og mer grunnlendt terreng, er skogen eldre, her blir strukurrik gammel furu med tørrgreiner og flate kroner i alderen 250-300 år vanlig (men eldre enn dette mangler). I tillegg er det flekkvis temmelig mye død furu i stadium 2-4 (av 5). Men mye av dødveden er kapp etter plukkhogster, og typisk er dessuten at R4-lægrene er grovere enn stående skog. Deler av furuskogen i brattskråningen bærer preg av rike sig, og har trolig en rik soppflora. Sesongen var svært dårlig for gruppen, men glattstorpigg (NT) ble funnet, en god signalart.

Området har relativt store naturverdier, særlig i kraft av kombinasjonene relativt gammel skog med bl.a. mye gammel osp, mye rik mark, innslag av mineralrik furuskog med en trolig rik mykorrhizafloora. Særlig med tanke på sistnevnte vurderes området derfor som svært viktig - verdi A.

2 Tollålia SØ

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: C
Areal: 182,5daa

UTM: Ø:491900, N:7422300
Hoh: 390-450 moh

Omfatter den helt øvre randen av furuskog. Partier har ren bærlyng-furuskog, mens det meste av arealet er fjellbjørkeskog med spredte klynger og enkelttrær av furu. Lokaliteten representerer en rest av eldre furuskog. Furusogsbestandene har god aldersspredning med øvre alder mellom 200 og 300 år. Litt død ved finnes som gadd og nedfalls greiner. Enkelte trær er for ganske få år siden kappet ned, et par ligger igjen mens resten er tatt ut. Eldre trær er i stor grad ribbet for tørrkvist i mannshøyde, trolig brukt som bålved. Et par intermedieærmyrer faller innenfor avgrensingen. Bjørkeskogen veksler mellom fattig blåbærdominert, småbregne- og fuktig staudeutforming, fattig variant.

Tre signalarter av skorpelav tilknyttet tørre greiner på gamle levende furuer er påvist.

Lokaliteten er liten og marginal, men har god skogstruktur og huser signalarter. Verdien er vurdert som lokal C.

3 Brattlihaugen Ø

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: C
Areal: 216,21daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 200-300 moh

(Området er kun vurdert på avstand med kikkert).

Eldre furuskog i nordvestvendt helling. Skogen ser på avstand relativt gammel ut, med naturskogspreget og en del eldre furu isprengt ospedominerte parti. Naturtypebeskrivelsen sier "Furudominert skogparti med innslag av osp. Store dimensjoner. Inneholder gamle rotvelter og død ved. Skjøtsel og hensyn: Hogst og granplanting må ikke forekomme. Lokalitetsbeskrivelse innlagt av vfr den 04.04.2003: Per K. Bjørklund intervjuet Stein Ove Johannessen 28.8.02: Statskog har planer om å holde området urørt, uten hogst." En har ikke grunnlag for å endre eller verifisere verdifulderingen av dette som et C-område.

4 Tollålia NØ

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: C
Areal: 63,12daa

UTM: Ø:491700, N:7423000
Hoh: 280-420 moh

Lokaliteten omfatter en tørr bærlyng-furuskog langs en noe fremskutt bergrygg. I partier er jordsmonnet dypere og vegetasjonen går over i utformingen blåbær-krekling, ofte med knerot. De tørre bærlyng-ryggene har jevnt over en bedre skogstruktur med innslag av gamle trær, mens blåbær-utformingen, som er mer produktiv, har en generelt svakt sjiktet, til tider nesten ensaldret, og relativt ung furuskog. I øvre del inngår et horisontalt parti med eldre bjørkeskog. Skogen er tydelig påvirket av lang tids plukkhogst, små partier er også litt plukkhogst påvirket for bare 10-20 år siden. Lokaliteten peker seg ut kvalitetsmessig ved et stadig innslag av gamle 180-250 år gamle furuer med høy strukturell diversitet inkludert tørre greiner og kvister som tjener substrat for en del relativt kontinuitetskrevede skorpelav. Tre signalarter er påvist og alle disse har gode bestander. Noe gadd og et par læger finnes i øvre del, mens det lenger ned i biotopen nesten ikke finnes dødved. Lokaliteten grenser i nedre del til hogstflater på begge sider. På grunnlag av skogstruktur og artsinventar vurderes lokaliteten som lokalt viktig C.

Artsmangfold

Tollåga-området har en del viktige egenskaper, både naturbetingete og strukturgitte, som fører til et brukbart artsomfang. Samlet sett anses området som middels viktig for artsomfang.

Først og fremst preges området av tørre og varme skogtyper, og karplantefloraen har et noe kontinentalt tilsnitt. Selv om skogen er ganske rik kan likevel ikke floraen sies å være spesiell eller ha særegne innslag. Forbehold tas for brattskrenter der det kanskje kan komme fram mer direkte kalkrike samfunn.

Grunnledte, mineralrike og tørre furuskoger av den typen som står i de sørvendte skråningene ut mot elva, har gjerne et rikt utvalg av mykorrhizasopp, inkludert mange kalkskogsarter. Det er ganske sikkert for denne gruppen at området har de største biomangfoldkvalitetene. Det hadde dessverre vært langvarig tørke i regionen, slik at det var svært lite sopp å finne. Likevel ble glattstorpigg påvist, en art som betraktes som en god signalart på rike furuskoger med en artsrik funga. Der denne arten forekommer finnes svært ofte et stort antall andre sjeldne arter også. For øvrig er arten tidligere i Nordland bare påvist langs Auster-Vefsna i Grane kommune (kalkgranskog), og ved Arstadlia lenger nord i Beiarn (Egil Bendiksen pers. medd.) (som trolig er verdensnordgrense). I Sverige går arten nord til Jämtland (Larsson 1997, Nitare 2006).

Utvalget av vedboende sopp på furu virker ganske svakt, selv om det er rimelig god tetthet av læger i enkelte partier. Anslagsvis 30-35 læger ble undersøkt, med bare noen få funn av furuplett og hyllekjuka som resultat. Antakeligvis har dette bakgrunn i kontinuitetsbrudd pga. de tidligere plukkhogstene. På osp derimot, kan mangfoldet være noe bedre. Ospehvitkjuke ble funnet på ei ospelåg i kanten av stien øst i kjerne 1. Den er tidligere bare påvist tre ganger nord for Trondheimsfjorden (Lierne, Saltdal, Bodø) (Soppdatabasen 2007).

Av lavfloraen finner en på ospene en del arter i Collema-samfunnet, dvs. en tørketålende parallell til lungeneversamfunnet. Mer spennende arter som kan inngå i dette samfunnet ble imidlertid ikke påvist. Både for lav på gammel osp og for vedboende sopp på osp er det imidlertid sannsynlig at de mest spennende partiene er lenger ned mot elva, som ikke ble undersøkt skikkelig. Makrolav ellers virker ganske fattig. Skorpelavfloraen i regionen har interessante trekk bl.a. med "sotbeger-samfunn" på grove tørrgreiner av furu. Dette samfunnet finnes også i Tollåga-området, men ikke særlig velutviklet. Disse artene er avhengig av strukturer som også er utsatt for å bli fjernet som ved, noe som utvilsomt har hatt negativ effekt i dette området (mange tørrgreiner fjernet på trærne i kjerne 2).

Av andre grupper vil en anta at insektfaunaen kan ha interessante elementer (tørt, varmt, eldre skog, solvarme stammer og død ved). Fuglefaunaen er ikke kjent, men trommende tretåspett (hann) ble observert. Med mye gammel osp har området ganske sikkert viktig funksjon for spetter og andre hullrugere.

*Tabell: Artsfunn i Tollåga. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Spettefugler	Picoides tridactylus	Tretåspett	NT		1
Busk- og bladlav	Collema furfuraceum	Fløyelsglye		50	1 ₅₀
	Leptogium saturninum	Filthinnelav		50	1 ₅₀
	Parmeliella triptophylla	Stiffiltlav		20	1 ₂₀
Skorpelav	Cyphelium pinicola	Furusotbeger	NT	10	2 ₁ 4 ₉
	Cyphelium tigillare	Vanlig sotbeger		4	2 ₂ 4 ₂
	Pyrrhospora elabens			63	1 ₃₀ 2 ₃ 4 ₃₀
Sopp markboende	Sarcodon leucopus	Glatt storpigg	NT	1	1 ₁
Sopp vedboende	Antrodia pulvinascens	Ospehvitkjuke	NT	1	1 ₁
	Ceriporiopsis aneirina	Ospekjuke		1	1 ₁
	Chaetoderma luna	Furuplett	NT	2	1 ₂

Avgrensning og arrondering

Dette området er temmelig dårlig avgrenset. Riktignok fanges et kilometerlangt avsnitt av elvekløfta opp på begge sider, men området utgjør bare nederste del av ei dramatisk og stor elvekløft som fortsetter flere kilometer videre oppover. En vil anta at kvalitetene er minst like store i kløfta videre oppover. Både mht. variasjonsbredde, areal og ikke minst i forhold til landskapsbetraktninger ved at størsteparten av elvekløfta ligger utenfor, er derfor arronderingen mangelfull.

Andre inngrep

Slik området nå er avgrenset er det i hovedsak fritt for nyere inngrep. Tunge nyere hogstingrep ligger imidlertid kloss inntil området i vest. Ei gangbru krysser Tollåga lengst nede, og en har også en god sti som fører opp til den gamle gjengroende setra Asplemmen. En del granplantinger i nærområdet kan på sikt spre seg inn i området, men foreløpig ser det ut til at gran bare finnes ved Asplemmen (et lite felt med noen få trær).

Vurdering og verdisetting

Lokaliteten har isolert sett kvaliteter først og fremst knyttet til den sørvendte skrenten, med rik og eldre furuskog og mye gammel osp. Denne type brattskråninger finnes nok en del andre steder i regionen også, bl.a. i Saltdal, men bare små arealer er vernet. Váhcanjohka naturreservat (522 daa) litt lenger oppe i Beiardalen er trolig av en likende (men mer kalkrik type), det samme gjelder Junkerdalsura og Nystadneslia i Saltdal (der særlig førstnevnte utvilsomt er mer verdifull). Artsmangfoldet er trolig rikt av mykorrhizasopp knyttet til rik furuskog (kalkskogssopp), som ellers er dårlig kjent fra regionen.

Tollåga danner ei mektig elvekløft, som samlet sett utvilsomt har store kvaliteter knyttet til egenskaper som karakteriserer denne naturtypen i regionen (rasmark, rik furuskog, gammel løvskog, fuktig skog). Det avgrensede området utgjør imidlertid bare en mindre del av dette systemet, noe som trekker ned helhetsvurderingen.

I forhold til mangelanalysen (Framstad 2002, 2003) vil området til en viss grad kunne bidra til å dekke inn manglene (1) kalkskog, (2) boreal løvskog og (3) bekkekløfter. Sistnevnte vil imidlertid være avhengig av at også resten av elvekløfta oppover trekkes med.

Naturverdiene kan ikke sies å være svært store, men de er likevel klare og viktige, ikke minst pga. rik furuskog og mye gammel osp, og lokaliteten vurderes derfor som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Tollåga. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Tollåga	***	**	*	**	**	-	***	**	***	***	-	-	***
2 Tollålia SØ	**	*	*	**	*	-	*	*	*	*	-	-	*
3 Brattlihaugen Ø											-	-	*
4 Tollålia NØ	**	*	*	**	0	-	*	*	*	*	-	-	*
Totalt for Tollåga	***	**	*	**	**	-	***	***	***	***	*	*	**

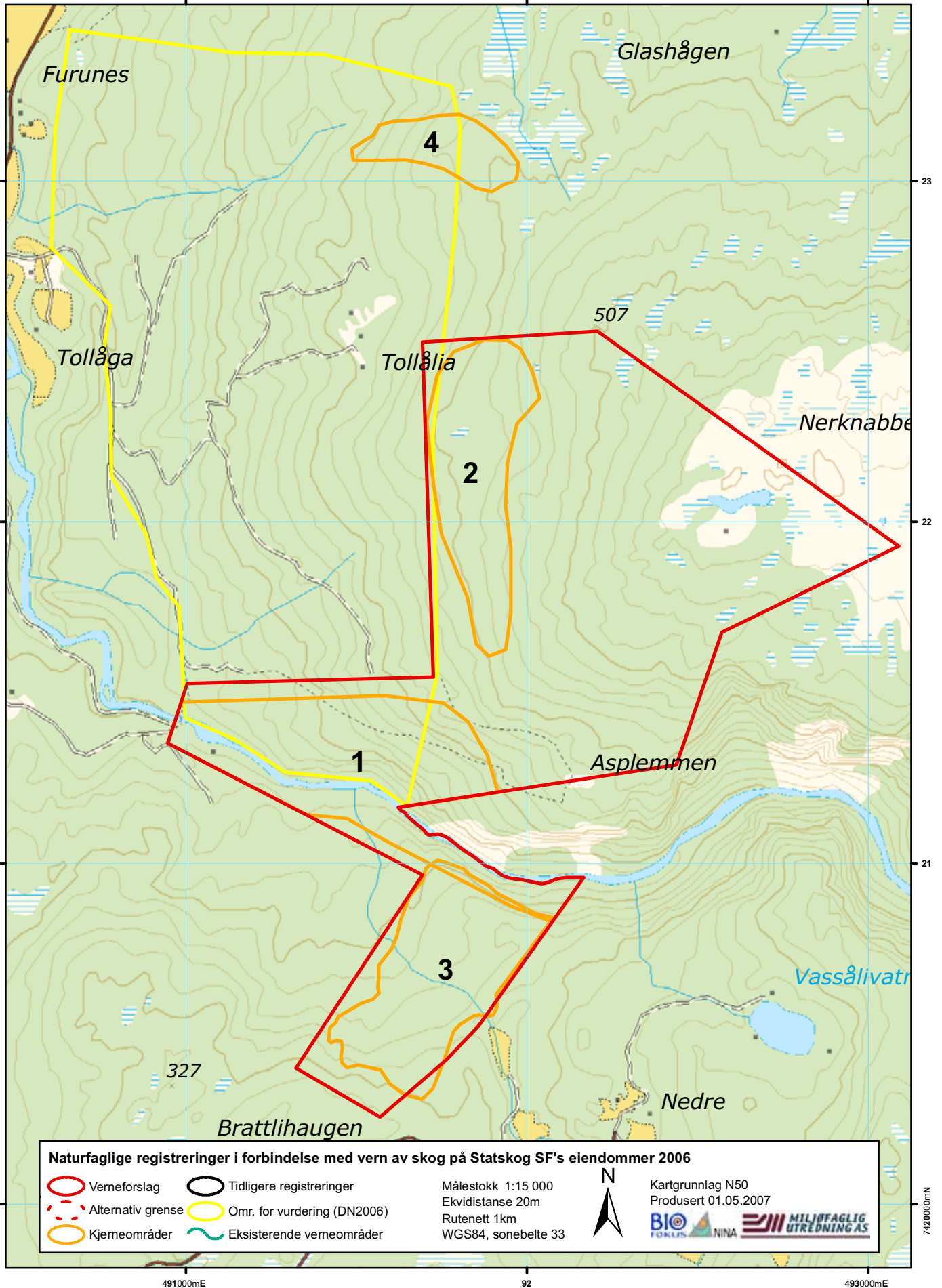
Referanser

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge - M 1: 1 million. Norges Geologiske Undersøkelse.

Bilder fra området Tollåga

Innover i området snevrer dalen seg inn og danner ei dramatisk elvekløft. Foto: Tom Hellig Hofton

Glattstorpigg (NT) i furuskogen langs Tollåga. Foto: Tom Hellig Hofton

Produktiv, relativt gammel blandingsskog med furu og osp i lia opp fra Tollåga. Foto: Tom Hellig Hofton

Konsentrasjon av eldre furu i kjerne nr 2, Tollålia SØ. Foto: Jon T. Klepsland

Langvassdalen-Ruffedalen**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Gildeskål
Kartblad: 1928 I
UTM: Ø:460200, N:7417922
H.o.h.: 188-584moh
Areal: 15413 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: KAB, JKL, THH
Dato feltreg.: 12-08-2006
Areal: 15413 daa
Vegetasjonsone: Alpin
Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk

Sammendrag

Langvassdalen-Ruffedalen er en vid grytedal med representative utforminger innen nordboreal løvskog langs mye av base- og næringsgradienten, samt med utpost-forekomst av høyereiggende oseanisk furuskog med kontinuitetspreg.

Langvassdalen-Ruffedalen utgjør dalgryten rundt søndre del av Storvatnet i Gildeskål kommune. Berggrunnen består i hovedsak av middels lettforvitrelig glimmerskifer og glimmergneis. Øst i Langvassdalen kommer det inn en bred stripe med kalkspatmarmor.

Vegetasjonen veksler mye og ofte over korte avstander. Rike vegetasjonstyper har god dekning helt øst i området. Typisk er det ulike lyngutforminger på de mer grunnlendte og veldrenerte ryggene, mens det i lisdene er storbregne- og stau-devegetasjon, og ulike myrutforminger i terrengforsenkningene. Det meste av skogen innenfor avgrensingen er åpen og glissen bjørkeskog. Mer storvokst og kompakt løvskog begrenser seg i stor grad til de vestvendte liene i Langvassdalen. Furu inngår i bunnen av alle de tre smådalene, men egentlig furuskog (dvs bestand med furu som dominerende treslag) har liten arealdekning. En tydelig påvirkningsgradient ses med avstanden fra Storvatnet. Furuskogsarealene nærmest vannet er i regelen ungskog. I periferien av furuas utbredelse er hogstpåvirkningen siste hundre år liten, men uttaket før dette er tydelig. Furuelementene (grove trær og død ved) står spredt i den perifere sonen, men på landskapsnivå er det likevel en betydelig ansamling av virkelig grove og gamle furuer som i Norsk målestokk er meget uvanlig. Løvskogen viser en lignende gradient i påvirkning fra Storvatnet og opp i lisdene eller innover dalene som for furuskogen. Skogstrukturen varierer likevel i større grad med produktiviteten. Store areal preges av ganske glissen og småvokst bjørkeskog, mens storvokst og kompakt løvskog i stor grad er knyttet til de vestvendte lisdene i Langvassdalen. Furuskogsareal med særlig høy konsentrasjon av viktige strukturelement og rike løvskoger med god dødved kontinuitet er utfigurert som kjerneområder. Artsmangfoldet er middels variert. Kontinuitetselementet er tilstede, men virker utarmet. Dette skyldes trolig en kombinasjon av beliggenhet (høytliggende oseanisk) og skoghistorien (harde gjennomhogster). Kun to kontinuitetsavhengige rødlistearter tilknyttet død ved er påvist. Foruten disse er to rødlistete karplanter påvist.

Avgrensingsforslaget er noe utvidet i nordøst i forhold til undersøkelsesområdet. Dette er gjort fordi store naturverdier, særlig knyttet til rik løvskog og gamle grove furuer, også finnes i området nord for Langvasselva. Slik forslaget er utformet ivaretas hele gradienter og dalsystem fra alpin sone og ned til Storvatnet der nedbøren fra alle de tre smådalene samles før vannet dreneres videre mot nord. Samlet vurderes arronderingen som meget god (***). Området vil kunne bidra til inndekking av den generelle og regionale mangelen rike skogtyper, herunder høystaudeskog. For den regionale mangelen "urskogspreget furuskog (Nord-Norge, nordboreal sone) vil bidraget være svært beskjedent.

I den samlede vurderingen er det lagt særlig vekt på forekomsten av gammel furu og rike kontinuitetspregete løvskoger. En annen positiv faktor er at området er rimelig stort og meget godt arrondert. I negativ retning for verdivurderingen teller at bare en ganske liten del av avgrensingen har slike spesielle naturverdier som nevnt over, og det faktum at området er sterkt preget av tekniske og til dels forstlige inngrep. Området er vurdert som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Feltbefaring ble foretatt 12. august 2006 av Jon T. Klepsland, Kim Abel og Tom H. Hofton. Undersøkelsesområdet er godt inndekket. Alle skog- og vegetasjonstyper med en viss utstrekning er besøkt. Eldre furuskog er gitt særlig vekt. Verneforlaget er utvidet noe i nordøst i forhold til undersøkelsesområdet. Bare utkanten av dette arealet er besøkt direkte, men området er grundig vurdert på avstand ved hjelp av kikkert.

Tidspunkt og værrets betydning

Været var pent med sol og god sikt. Tidspunktet var gunstig mtp inventering av de fleste relaevante organismegrupper, med et forbehold for jordboende sopp som muligens ikke hadde god fruktifisering.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for Naturforvaltning - DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet. Avgrensingsforslaget avviker lite i forhold til undersøkelsesområdet, men er noe utvidet i NØ for å inkludere biologisk viktig høystaudeskog og gammel grovvokst furu, og for å gi optimalisert landskaps- og skogtypemessig arrondering av området.

Tidligere undersøkelser

Så vidt vi kjenner til er det ikke foretatt naturfaglige registreringer innenfor det aktuelle området tidligere. Øst for undersøkelsesområdet (nesten tilgrensende) ligger et stort geologisk naturreservat der hovedformålet er å ivareta et stort sammenhengende kalksteinsplatå (største i Skandinavia) med mange grotte- og karstformasjoner (DN-Naturbase 2006).

Beliggenhet

Langvassdalen-Ruffedalen utgjør dalgryten rundt søndre del av Storvatnet i Gildeskål kommune. Området ligger ca 10 km nordøst for Glomfjord kommunesentrum.

Naturgrunnlag

Topografi

Området har form som en bred dalgryte oppdelt i tre mindre dalganger som alle drenerer mot bunn/ sentrum av dalgryta, dvs til Storvatnet. Lengst øst ligger Langvassdalen. Denne er separert fra Fagerdalen i vest av en fjellrygg, og Fagerdalen i sin tur er separert fra Ruffedalen i nordvest av en ny fjellrygg.

Geologi

Berggrunnen består i hovedsak av middels lettforvitrelig glimmerskifer og glimmergneis. Øst i Langvassdalen kommer det inn en bred stripe med kalkspatmarmor. Helt nordøst innenfor avgrensingen består berggrunnen av den mørke dyppergarten dioritt (Sigmond et al. 1984).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vegetasjonssone: alpin 20% (ca 3080daa) nordboreal 80% (ca 12330daa).

Området ligger i nordboreal og alpin vegetasjonssone (Nb og A) og i klart oseanisk seksjonen (O2) etter Moen (1998).

Klima

Lier og søkk med rik høystaudevegetasjon virker stabiliserende på lokalklimaet. For øvrig er området preget av makroklimatiske forhold.

Økologisk variasjon

Relativt mange vegetasjonsutforminger opptrer innenfor avgrensingen noe som henger sammen med stor lokalklimatisk variasjon og stor variasjon i basetilgang og fuktighetsforhold. Ekstremrike myrutforminger mangler. Fjellbjørkeskog dominerer, men furuskog og rike løvblandingsskoger har også rimelig god dekning. En rekke små og mellomstore bekker drenerer ut i Storvatnet. Hele gradienter fra frodig løvblandet barskog til alpin rabbevegetasjon er godt representert. Med trekk for mangel på mer varmekrevende (mellomboreale) vegetasjonssamfunn vurderes den økologiske variasjonen som middels høy (**).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen veksler mye og ofte over korte avstander. Fattige vegetasjonstyper dominerer over rikere typer, særlig i vestre deler av området. Rike vegetasjonstyper har god dekning helt øst i området. Typisk er det ulike lyngutforminger på de mer grunnlendte og veldrenerte ryggene, mens det i lisdene er storbregne- og staudevegetasjon, og ulike myrutforminger i terrengforsenkningene. Det meste av furuskogen består av røsslyng-blokkebær (fjellskog-utforming), blåbærkrekling- og blåbær-skrubbær-utforming samt overganger. Noe grunnlendtskog opptrer også, eksempelvis langs nedre del av Fjellvassåga hvor vegetasjonsdekket generelt er meget sparsomt. Innover Fagerdalen og Ruffedalen er det også større parti med fuktig grasdominert fattigskog (blåtopp-utforming), ofte med einer i busksjikt. Mye av bjørkeskogen (særlig den tilknyttet konveksiteter) består også av ulike blåbær- eller gras-utforminger. På steder med et visst løsmassedekke og bedre fuktighetstilgang opptrer også småbregnevegetasjon. Rikere vegetasjonstyper med storbregneskog og høystaude-skog er begrenset til områder med stabilt tilsig av baserikt grunnvann og et visst minimum av mineraljordtykkelse. Store sammenhengende areal med rik storbregne-staude-vegetasjon finnes i de vest- til sørvendte lisdene i Langvassdalen. I Fagerdalen og Ruffedalen opptrer rike vegetasjonsutforminger bare unntaksvis. Typiske og mer spesielle arter som inngår i feltsjiktet er skogrørkvein, hvitbladistel, skogstorkenebb, turt, tyrihjel, sumphaukeskjegg, enghumbleblom, mjødurt, sløke, vendelrot, teiebær, ballblom, firblad, skogmarihånd, hundekveke, hengeaks, kranskonvall og unntaksvis hegg. I de vestvendte lisdene under Stabbursfjellet er det også flekker med tørrere lågurt-utforminger av høystaude-eng og høystaude-bjørkeskog. Bakkeseite er sammen med storkransemose, kranskonvall, taggbregne og legevintergrønn karakterarter på disse utformingene. Her og der opptrer også middelsrike kildefremspring og kildebekker med moderat basekrevende myr- og myrkantflora.

Myrene er i store trekk fattige til intermedieære i utforming. Ispedd lyng-furuskogen er det også fuktige sig og myrflækker med mer urterik flora av myr- og myrkantplanter, evt også enkelte mer tørrbaketilknyttete lågurter. Eksempelvis inngår fjellfrøstjerne, gulsildre, dvergjamne, gulstarr, trillingsiv, harerug og stortveblad. Større areal med middelsrike myrutforminger finnes øst i Langvassdalen i nedkant av Stabbursfjellet (som til dels består av marmor). Her inngår bl.a. fjellsnelle, breiull, sveltull, gulstarr, tranestarr, særbustarr, bjønnbrodd, øyentrøst coll., stormakkmose (på løsbunn) og sjeldnere skavgras og marigras.

Langs elver og bekker med stor variasjon i vannføring er det gjerne pionersamfunn eller myrsamfunn av subalpine og moderat basekrevende urter. Eksempelvis inngår tranestarr, hårstarr, sotstarr, tvillingsiv, kongsspir, gulsildre, rødsildre og

perlevintergrønn.

Skogstruktur og påvirkning

Det meste av skogen innenfor avgrensingen er åpen og glissen bjørkeskog. Mer storvokst og kompakt løvskog begrenser seg i stor grad til de vestvendte liene i Langvassdalen. Furu inngår i bunnen av alle de tre smådalene, men egentlig furuskog (dvs bestand med furu som dominerende treslag) har liten arealdekning.

Furuskogen er påvirket av hogst gjennom flere omganger opp gjennom historien. Særlig store uttak skriver seg antagelig fra midten av 1800-tallet og fra 50-60-åra (på 1900-tallet). Noe uttak har også funnet sted senere, anslagsvis for 20 år siden. En tydelig påvirkningsgradient ses med avstanden fra Storvatnet. Furuskogsarealene nærmest vannet er i regelen ungskog og uten eller med bare svært spredte strukturelement som gamle trær og grovdimensjonert dødved av furu. I periferien av furuas utbredelse er i allefall hogstpåvirkningen siste hundre år liten, men uttaket før dette er tydelig. Furu-elementene står spredt i den perifere sonen, men på landskapsnivå er det likevel en betydelig ansamling av virkelig grove og gamle furuer som i Norsk målestokk er meget uvanlig. Mange av disse er i alderen 300-500 år og noen få er også eldre. To representative trær er boret til hhv 470 og 480 år, men i begge tilfeller var stammens midt råtten og derfor ulese-lig. Øverst ved Langvasselva står det en furu som er ca 90 cm dbh og ut fra struktur tolket å være godt over 600 år. Noe gadd og liggende grovdimensjonerte stokker opptrer spredt i furu-områdene. Hovedandelen av læger er imidlertid godt nedbrutte gjenlagte nedkappede trær og ikke naturlig døde trær. Bare helt unntaksvis finnes ferskere selv-felte læger. Furu har hatt større utbredelse og tetthet før gjennomhogstene på 1800-tallet. Beliggenheten er tydelig marginal med tanke på oppvekstforhold for furu noe som gjenspeiles i at foryngelsen generelt er svak. Manglende foryngelse er særlig påfallende i høyere liggende parti med rikere vegetasjon. I slike områder står det fremdeles en del gammel furu, men det har knapt vært rekruttering av furu på hundre år. Dette kan i tillegg til lav tetthet grunnet hogst også skyldes opphør av skogbrann, som tidligere beviselig var et vanlig fenomen (mange brannmerkete høystubber er påvist).

Løvskogen viser en lignende gradient i påvirkning fra Storvatnet og opp i lisdene eller innover dalene som for furuskogen. Skogstrukturen varierer likevel i større grad med produktiviteten. Store areal preges av ganske glissen og småvokst bjørkeskog, mens storvokst og kompakt løvskog i stor grad er knyttet til de vestvendte lisdene i Langvassdalen. Rundt hyttene ved Langvasselva er løvskogen generelt ung og ensaldret og dårlig siktet. Utenfor denne sirkelen er løvskogen fleraldret og flersjiktet og mengden død ved og gamle løvtrær øker generelt med høyden. Særlig velutviklet løvskog med god kontinuitet i både gamle trær og død ved av (forholdsvis) grove dimensjoner finnes både i liene under Stabbursfjellet og i spredte parti innover Fagerdalen og Ruffedalen. Deler av løvskogen er trolig helt uten hogstingrep og derfor urskog i ordets riktige forstand. Løvtrærne blir sjelden grøvre enn 30-35 cm i diameter ved brysthøyde selv i de mest produktive områdene, men spredt forekommer både bjørk og selje med stammediameter inntil 50-(60) cm i noenlunde stabile parti i de vestvendte liene under Stabbursfjellet.

Fra Langvasselva og et stykke nordvestover mot Teltneset er skogen ikke bare preget av eldre gjennomhogster, men også skogreisningstiltak. Relativt store parti er plantet til med gran og denne er flere steder i ferd med å frø seg ut i den mer frodige furublandete løvskogen. Granplantasjene er av ulik alder og de eldste bestandene er allerede i en begynnende sammenbruddsfase med opphopning av dødt trevirke.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Langvassdalen-Ruffedalen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Stabbursfjellet V

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder - Nordlig frodig bjørkeskog
BMVERDI: A
Areal: 422,94daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 270-460 moh

Avgrensingen gjelder en relativt produktiv bjørkedominert løvblandingsskog i den vestvendte lia under Stabbursfjellet. Vegetasjonen veksler fra ganske fattig storbregneskog med sauetelg, blåbær og skrubber i feltsjiktet til rike storbregne- og høystaudevarianter med mange storvokste urter i ko-dominans. De rike og frodige utformingene varierer mye med tanke på artsdiversitet og dominansforhold. Stedvis er det relativt trivielle utforminger med turt, sauetelg, skogrørkvein og gullris i dominans. I de rikeste partiene (sentralt i avgrensingen) dominerer strutseving, skogburkne, mjørdurt, hvitbladtistel og skogrørkvein sammen, og i tillegg inngår geitrams, sløke, ballblom, engsyre, tyrihjel, hundekveke, vendelrot og storklokke i frodige enger med veksthøyde inntil 200 cm. I mer grunnlendte parti med en viss sesongvariasjon i fuktighetstilgangen opptrer gjerne urterike lågurtvarianter med skogstorkenebb, kranskonvall, taggbregne, legevintergrønn, teiebær, blåklokke og bakkesøte. Disse går ofte over i mer stabilt fuktige myrengbakker med eksempelvis harerug, fjellfrøstjerne, jåblom, svarttopp, gulsildre, fjelltistel, tranestarr, skogmarihånd og småengkall.

Tresjiktet varierer også en del, fra glisne og ganske småvokste, men kontinuitetspregete parti til mer kompakte parti med mye kubikk. Produktiviteten er gjennomgående ganske høy, noe som også gir utslag i stammedimensjoner og tetthet. I de aller frodigste partier er tettheten lav noe som trolig skyldes vanskelige etableringsforhold i konkurranse med urtevegetasjonen. I forhold til tettheten på et gitt sted er alltid mengden gamle trær, høystubber og liggende død ved høy. Deler av lokaliteten styres i større grad av forstyrrelser som snøskred, snøbrekk og bjørkemålerangrep enn glenne- og kontinuitetsdynamikk. Likevel er det sistnevnte regime som dominerer. I sentrale deler er det foruten bjørk og rogn også en del selje og litt buskformet gråor. Trærne blir normalt høyst 35 cm dbh, men stedvis i stabile partier oppnår både bjørk og selje stammedimensjoner inntil 50-(60) cm, og rogn inntil 40 cm. På selje inngår enkelte lobarion-arter. Kun skrubbenever og glattvrenge er påvist.

Lokaliteten vurderes på grunnlag av størrelse, utforming(er) og kontinuitetspreg som nasjonalt viktig (A).

2 Langvassdalen

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: B
Areal: 228,05daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 240-280 moh

Avgrensingen omfatter elementrik furuskog og furublandet løvskog omkring de flate myrområdene i Langvassdalen. Vegetasjonen veksler mellom fattig røsslyng-blokkebær og blåbær-krekling til grasdominert fattigskog og småbregneskog. Ulike myrutforminger fra fattig til midt-rik splitter opp skogvegetasjonen. Kiler med rike løvskogsutforminger er også inkludert.

Innenfor avgrensingen står anslagsvis 30-50 furuer på 300 år eller mer. Enkelte gamle furete gadd og et fåtall grove furulæger inngår også. I nærheten av kraftlinja er det kappet ned noen grove trær og gadd for bare få år tilbake (10-20 år). De moderat kontinuitetskrevede furuskogsartene pyrrhospora elabens (tilknyttet furugadd) og Skeletocutis lenis (på grove furulæger) er påvist.

Lokaliteten er avgrenset på grunnlag av stor tetthet av grove gamle furuer og vurderes på dette grunnlag som regionalt viktig (B).

3 Langdalen

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: B
Areal: 638,99daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 200-300 moh

Gammel furuskog med noe varierende påvirkning, men generelt en høy tetthet av til dels svært gammel furu. En del av furutrærne er trolig opp i over 400 år. En del innslag av gadd og læger. Lægerne er stort sett i midlere og sterkt nedbrutte stadier. Tidligere gjennomhogster for kanskje opp mot 100 år siden har resultert i at det er mangel på en del gamle og grove trær på de mer produktive arealene. Gamle, gjenlagte stokker og stubber, samt at bjørkeskogen dominerer flekkvis viser at de mest produktive arealene har vært hogd. De partiene med eldst furuskog er konsentrert til de øvre deler av lisidene og i de lavproduktive områdene. Det er gjennomgående god alders- og dimensjonsspredning på furua med dominerende trær rundt 30-40 cm i brysthøydiameter. Enkelte trær på ca 50 cm forekommer spredt. Vegetasjonstypene er dominert av røsslyng-blokkebær i lisidene og bærlyngskog på de tørre ryggene og med overganger mellom disse to vegetasjonstypene. I den østvendte lisiden mot vannet er det en del partier med fuktigere og rikere vegetasjon. Lågurtskog og noe høgstaudekog forekommer her.

Artsmangfold

Artsmangfoldet er middels variert. Kontinuitetselementet er tilstede, men virker utarmet. Dette skyldes trolig en kombinasjon av beliggenhet (høytliggende oseanisk) og skoghistorien (harde gjennomhogster).

Karplantefloraen er rimelig variert og rommer både fattige og rike vegtasjonssamfunn langs mye av basegradienten. Enkelte mindre vanlige og svakt varmekrevende arter inngår i de rikeste vestvendte liene, men ikke de mest krevende mellomboreale artene. I særlig rike høystaude-lie inngår eksempelvis hundekveke, storklokke, strutsevinge og ormetelg. I tørrere lågurt-utforminger inngår bl.a. bakkeseøte (NT), taggbregne og kranskonvall. Tilknyttet marmorstriper er det påvist kalkklok (NT) og skavgras.

Mosefloraen er ikke kartlagt godt, men enkelte arter tilknyttet middelsrike myrer er påvist. Tilsvarende karplantefloraen er trolig mangfoldet av basekrevende moser relativt høyt.

Lavfloraen er ikke spesielt variert. De oseaniske og fuktighetskrevede artene er så godt som fraværende. Innen gruppen lobarion-arter forekommer kun skrubbenever og glattvrenge spredt. Kontinuitetselementet innen lavgruppen er også svakt utviklet. Pyrrhospora elabens er eneste furutilknyttede art innen dette elementet som opptrer noenlunde frekvent.

På samme vis er mangfoldet av kontinuitetskrevede vedsopp lavt. Skeletocutis lenis (NT) opptrer likevel temmelig frekvent, men oftest på restelementer som det forventelig vil bli mindre tilgang på i et lengre perspektiv. Av andre kontinuitetskrevede vedsopp på furu er kun ett funn av Phlebia cornea (NT). De eldste og mest produktive løvskogene er det rike forekomster av trivielle vednedbrytere, fremfor alt knuskjuka.

Mangfoldet av jordboende sopp er tilsynelatende lavt og uten spesielle arter. Dette gjelder både mykorrhiza-sopper og grasmark-saprophytter. Ingen signal-arter er påvist. Det kan imidlertid ikke utelukkes at dette har sin forklaring i interannuell variasjon i fruktifisering (svakt år).

*Tabell: Artsfunn i Langvassdalen-Ruffedalen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Falker	Falco columbarius	Dvergalk			
Spettefugler	Picoides tridactylus	Tretåspett	NT		1
Søterotfamilien	Gentianella campestris	Bakkeseøte	NT	0	1 ₀
Busk- og bladlav	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		7	1 ₅ 2 ₂
Skorpelav	Pyrrhospora elabens			29	2 ₂ 2 ₁ 3 ₁ 3 ₅ 3 ₂₀
Sopp vedboende	Phlebia cornea	Hornskinn	NT	1	3 ₁
	Skeletocutis lenis		NT	9	1 ₁ 1 ₂ 2 ₁ 2 ₁ 3 ₃

Avgrensning og arrondering

Avgrensingsforslaget er noe utvidet i nordøst i forhold til undersøkelsesområdet. Dette er gjort fordi store naturverdier, særlig knyttet til rik løvskog og gamle grove furuer, også finnes i området nord for Langvasselva. Lidsiden nord for Langvasselva hører også naturlig til undersøkelsesområdet for øvrig både m.h.p. landskapsrom, nedbørfelt, skogøkologi og skogtype. Utvidelsen gir også en langt bedre løsning m.t.p. arronderingen til et eventuelt verneområde. Slik forslaget er utformet ivaretas hele gradienter og dalsystem fra alpin sone og ned til Storvatnet der nedbøren fra alle de tre smådalene samles før vannet dreneres videre mot nord. Samlet vurderes arronderingen som meget god (***)

Andre inngrep

Området er betydelig negativt berørt av ulike tekniske inngrep. Særlig iøynefallende er to brede kraftgater som krysser undersøkelsesområdet. Den ene strekker seg fra Vakkerdalen i sørvest og nesten rett nord over sentrale deler av Ruffedalen. Den andre går fra Langvatnet i øst og sørvestover over sentrale deler av langvassdalen og deretter over Fagerdalen. Linjespennet ligger stedvis ganske høyt over bakken og slike steder er skogvegetasjonen ofte ikke eller i liten grad berørt av linjerydding. Derimot er en del av furuskogen langs linjen gjennom Langvassdalen ryddet. Andre tekniske inngrep som berører området er enkelt-hytter og hyttefelt. Påvirkningsgraden er høyere rundt enkelt-hyttene enn området for øvrig, men det er det ekspanderende hyttefeltet øverst i lia sør for Langvatnet som representerer den største trusselen for naturmiljøet rundt Storvatnet på lengre sikt. Hyttebyggingen er i ekspansjon nedover lidsiden ved Langvasselva og berører dermed noe av den rikeste og mest varierte furublandete løvskogen i området. Den største ansamlingen av gamle furutrær innenfor undersøkelsesområdet ligger også her.

Vurdering og verdisetting

Langvassdalen-Ruffedalen en vid grytedal med representative utforminger innen nordboreal løvskog langs mye av base- og næringsgradienten samt med utpost-forekomst av høyereliggende oscanisk furuskog med kontinuitetspreg. De viktigste naturfaglige kvalitetene ved området er 1) forekomsten av biologisk gammel furu, og 2) forekomsten av relativt produktive nordboreale høystaudeløvskoger med høy kontinuitet i grove trær og død ved, til dels med urskogspreg. I forhold til oppstillingen av mangler ved skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003) vil området kunne bidra til inndekking av den generelle og regionale mangelen rike skogtyper/ høystaudeskog. Ganske store areal med velutviklede utforminger av denne typen finnes i Langvassdalen og bidraget til denne mangelen vurderes derfor som potensielt betydelig. I noen grad vil også den regionale mangelen "urskogspreget furuskog (Nord-Norge, nordboreal sone) være innfridd, men bidraget vil ikke være stort ettersom både dødved kontinuiteten og arealdekingen av gammel furuskog er lav.

Avgrensingsforslaget scorer middels høyt på de fleste verdikriterier. Kriteriet urørthet er vurdert lavere på grunn av omfattende tunge tekniske inngrep som høyspentlinjer som berører sentrale deler av alle de tre smådalene som inngår i det verneverdige området. Kriteriet dødved kontinuitet vurderes ulikt for furu (*) der gjentatte gjennomhogster har medført tydelig kontinuitetsbrudd i grove læger, og løv (særlig bjørk) som vurderes som (**-***) grunnet flere relativt store areal med liten påvirkning og mye død ved i alle nedbrytningsfaser. Kriteriene gamle bartrær, gamle løvtrær, rikhet, variasjon og arter er gitt middels verdi ettersom viktige elementer tilknyttet hvert av delkriteriene er godt utviklet i partier, men likevel mangler en del for full uttelling.

Med grunnlag i nåværende skogtilstand og avgrensingsforslag vurderes området som rimelig godt egnet for ivaretagelse av eksisterende biologisk mangfold. Selv om tilgangen på grove læger av furu trolig vil reduseres over tid så er det mulighet for langsiktig overlevelse av arter tilknyttet slikt substrat fordi det innefor avgrensingen finnes ganske mye gammel furu.

Ved eventuell etablering av verneområde bør enkelte tiltak som kan styrke naturverdiene på sikt vurderes nærmere. Gran er et fremmed treslag i denne regionen, men er plantet inn i lisdene nord for Langvasselva. Frøspredning og etablering utenfor granplantasjene er allerede et reelt problem. Muligens er det beste tiltaket å fjerne grana helt. Naturlig vegetasjon vil trolig etableres ganske raskt. Fra et naturfaglig synspunkt vil det også være klart fordelaktig om kraftgatene kan flyttes bort fra den avgrensede dalgryta, kanskje til nordsiden. Eventuelt bør man avstå fra å "rydde" linjetrasèer. Hyttebyen bør ikke ekspandere videre sørover og nedover lidsiden da dette medfører konflikter med hensyn til naturverdiene i området.

Samlet vurderes området vurdert som regionalt verneverdig (**). Det er da lagt særlig vekt på forekomsten av gammel furu og rike kontinuitetspregete løvskoger. Det teller ellers positivt at området er rimelig stort og meget godt arrondert. I negativ retning for verdivurderingen teller at bare en ganske liten del av avgrensingsforslaget har slike spesielle naturverdier som nevnt over, og det faktum at området er sterkt preget av tekniske og til dels forstlige inngrep.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Langvassdalen-Ruffedalen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Stabbursfjellet V	***	***	**	-	**	-	**	**	***	**	-	-	***
2 Langvassdalen	**	*	*	**	*	-	**	**	**	**	-	-	**
3 Langdalen	**	**	**	***	*	-	*	*	**	**	-	-	**
Totalt for Langvassdalen-Ruffedalen	*	**	**	**	**	-	**	**	**	**	**	***	**

Referanser

Direktoratet for naturforvaltning - Naturbase 2006: <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

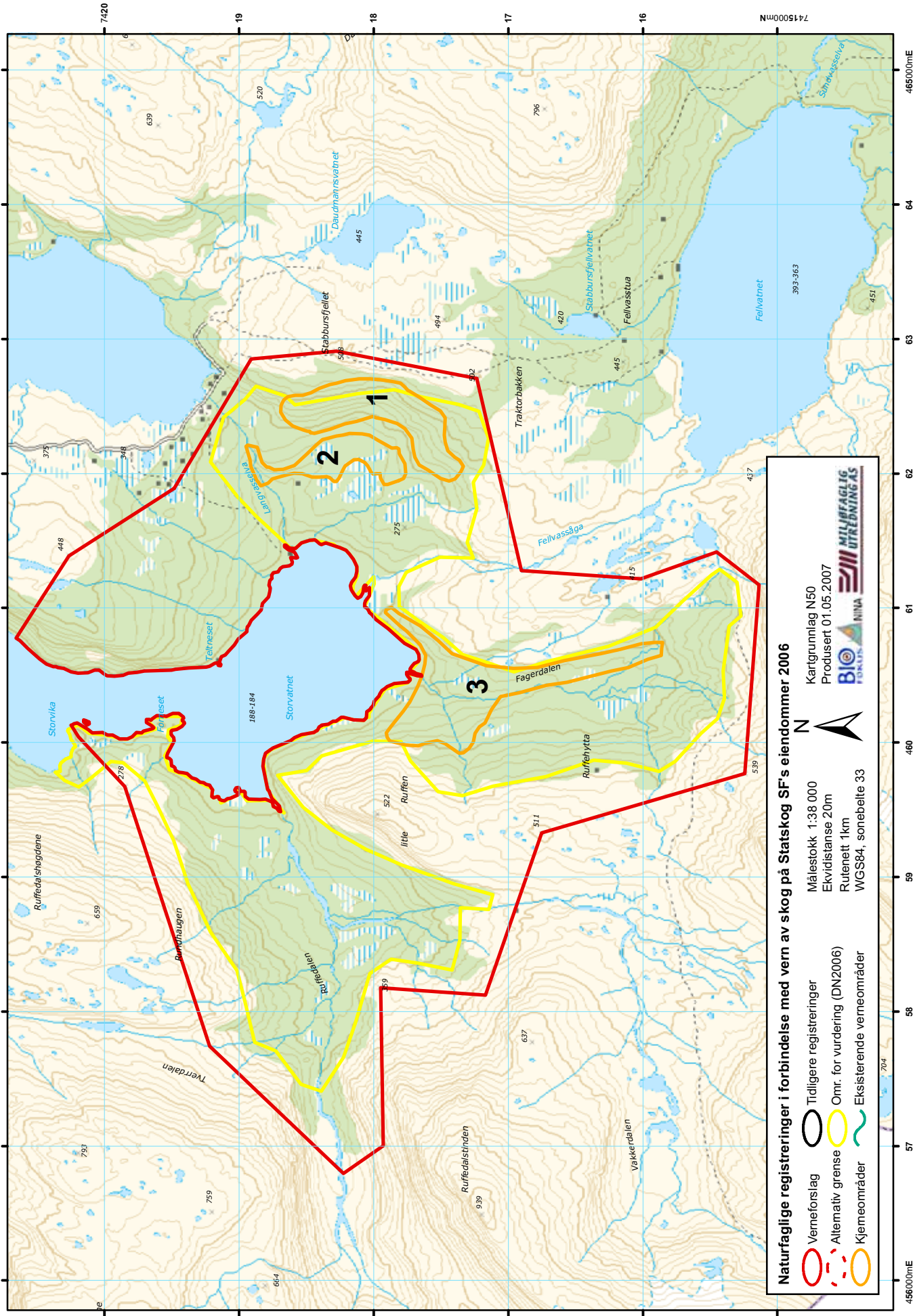
Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge - M 1: 1 million. Norges Geologiske Undersøkelse.

Langvassdalen-Ruffedalen (Gildeskål, Nordland).

Areal 15.413daa, verdi **

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

Verneforslag
 Tidligere registreringer
 Alternativ grense
 Eksisterende verneområder

Målestokk 1:38 000
 Ekvivalens 20m
 Rutenett 1km
 WGS84, sonebelle 33

Kartgrunnlag N50
 Produsert 01.05.2007

BIO FORUM NINA MILJØFAGLIG UTREDNING AS

Bilder fra området Langvassdalen-Ruffedalen

Ved Langvasselva og et stykke nordover er det innslag av granplantasjer. Foto: Kim Abel

Ung furuskog med spredte grove gadd og læger etter en tidlig gjennomhogst. Fra ryggen øst for Fjellvassåga (vest i Langvassdalen). Foto: Jon T. Klepsland

Oversiktsbilde over de midtre deler av Fagerdalen. Bjørkeskog dominerer med glissne partier med furuskog., Foto: Kim Abel

Grove enkeltelementer av furu i partiet mellom de to kjerneområdene i Langvassdalen. I bakgrunnen er kjerneområde 1; Stabbursfjellet V. Foto: Jon T. Klepsland

Sagvassdalen**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Hamarøy
Kartblad: 2130 I, 2120 II
UTM: Ø:543077, N:7515427
H.o.h.: 148-927moh
Areal: 21203 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: THH, KAB
Dato feltreg.: 08-08-2006,
Areal: 21203 daa
Vegetasjonsone: Alpin
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Lokaliteten ligger sør i Hamarøy kommune, og består av indre del av Sagvatn-vassdraget fra Sjøttvatnet og innover. Det er en markert U-dal, med vidstrakt lokalitet ligger sør i Hamarøy kommune, og består av indre del av Sagvatn-vassdraget fra Sjøttvatnet og innover. Det er en markert U-dal, med vidstrakt ganske flat dalbunn fylt opp av Sjuendvatnet, og med bratt fjellsider som stiger 500-700 meter opp på alle sider. Landskapet gir et mektig inntrykk, med den majestetiske granittkuppelen Sjuendevasstinden ruvende over dalføret. Anske flat dalbunn fylt opp av Sjuendvatnet, og med bratt fjellsider som stiger 500-700 meter opp på alle sider. Landskapet gir et mektig inntrykk, med den majestetiske granittkuppelen Sjuendevasstinden ruvende over dalføret.

I dalbunnen dominerer furuskog, men det meste av skogarealet i dalen er bjørkeskog. Furuskogen er for det meste røsslyng-blokkebærskog. Ved innløpet til Sjuendvatnet er det lagt igjen finkornete breelvvassetninger, og her er ei flat mo med velutviklet furuskog av denne spesielle typen. Her er også et lite delta-/flommarksområde med frodig bjørk-gråorheggeskog. Bjørkeskogene er av mange ulike fattige og rike typer. Ganske store arealer er høgstauteskog, særlig i den lange vestvendte fjellsiden. En del marmorårer gir her opphav til kalkpåvirkete høgstauteskoger, selv om en mer ordinær høgstauteskogtype er vanligst. På grunnlendte rygger, skrenter og rasmarker i øvre del av bjørkeskogen samt oppe i fjellet er det mye reinroseheier og mange kalkkrevende fjellplanter.

Furuskogen er sterkt preget av omfattende gjennomhogster rundt år 1900. Dette har ført til at tydelig gammel furu mangler og at det er lite død ved. Skogen har imidlertid fått stå i fred de siste 100 år, og har fått naturskogspreget med god aldersspredning der øvre trealder ligger på 200-250 (-300) år. Gadd og læger finnes sparsomt. Et verdifullt trekk er at i noen partier finnes furulæger i alle nedbrytningsstadier, selv om tettheten er lav. Mens treslagsskifte til gran har hatt stor omfatning i regionen er det bare et par små felt innenfor området. Disse bør snarest fjernes. Bjørkeskogen (og flommarksskogen) er av ganske ordinær karakter mht. skogstruktur, med stort sett relativt smådimensjonerte trær og lite død ved. Mye av bjørkeskogen er ganske åpen.

Sagvassdalen utgjør et velavgrenset dalføre som er representativt for skognaturen i regionen, med mange ulike furu- og (særlig) bjørkeskogstyper representert. Det er samtidig tilnærmet upåvirket de siste 100 år (med unntak av trolig noe vedhogst), og har innslag av spesielle skogtyper som er prioritert i skogvernet. De viktigste kvalitetene er knyttet til at det er et stort dalføre uten nyere inngrep, de kalkpåvirkete bjørkeskogene, og til furuskogen på breelvsedimentene. Sistnevnte skogtype er svært mangelfullt fanget opp i vernearbeidet hittil, og skogen ved innløpet til Sjuendvatnet er relativt velutviklet, selv om arealet er ganske lite. Artsmangfoldet er derimot tydelig utarmet mht. naturskogsarter pga. gjennomhogstene som er utført. Derimot er karplantefloraen variert og rik, spesielt i kalkskrentene opp mot fjellet, men også i deler av bjørkeskogene. Det ble påvist to rødlistearter, begge i kategori NT (kjuka *Skeletocutis lenis* på flere gamle furulæger, og brudespore i kalkrik bjørkeskog).

Samlet sett vurderes Sagvassdalen som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Området ble undersøkt i løpet av en lang dag 8. august 2006 av Tom H. Hofton og Kim Abel. Det ble gått inn fra nordvest, via nordsiden av Sjuendvatnet. THH undersøkte videre arealene sørover inn hele Sildhopskardet, mens KAB sjekket områdene nord og øst for Sjuendvatnet. Været var fuktig og med spredt nedbør, men forholdene var generelt ganske gode, og området vurderes som rimelig godt dekket mht. vegetasjon og skogstruktur. Artsmangfoldet er moderat undersøkt, men det meste av området har ikke spesielt stort potensial for et sjeldent/spesielt mangfold, slik at også dette kriteriet anses brukbart dekket. Unntak gjelder for jordboende sopp som hadde en dårlig sesong i regionen. Det ble heller ikke prioritert å undersøke arealene over skoggrensa, der en har stort potensial for en kravfull fjellflora (gjelder den bratte skråninen under Håhcegvári) (jf. naturtyplokaliteter lenger nord, se under).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF. Sagvassdalen utgjør innerste del av det store undersøkelsesområdet Strindvatnet-Sagvassdalen, et areal på vel 29 km² som strakte seg helt fra Rotvatnet i nord, sørover gjennom liene på vestsiden av vassdraget, over E6 og inn i Sagvassdalen. I tillegg til Sagvassdalen på **, ble også store deler av liene fra E6 og nordover avgrenset som verneverdig (Strindvatnet-Femtvasslia, 11 968 daa, lokalt verneverdig *). Resten av undersøkelsesområdet består av mer trivielle skogtyper, dels hardt påvirket, dels fattig, og dels også en del granplantefelt, og derfor ikke er vurdert som interessante i denne sammenheng.

Tidligere undersøkelser

Med unntak av registreringer knyttet til Gollerida naturreservat kjenner vi ikke til at det er gjort relevante naturfaglige undersøkelser i området tidligere. Imidlertid er det avgrenset to naturtypelokaliteter litt lenger nord, i den bratte vestvendte skråningen øst for Rekvatnet - "Rekvassli" på 3215 daa og "Kvitsteinelva N" på 685 daa, begge med verdi B, og begge av type "kalkrike områder i fjellet" (www.naturbase.no). Her er påvist en rik fjellflora, med bl.a. rosekarse, fjellnøkleblom og kalkfiol. Tilsvarende geologi og topografi har en også langs hele østsiden av Sildhopskardet inne i lokaliteten, og trolig med tilsvarende rik fjellflora (uten at dette er nærmere undersøkt). For omtale av eksisterende naturreservat, se under.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger sør i Hamarøy kommune, nærmere bestemt innerst i Sagvassdalføret noen kilometer øst for E6. Det ligger inn mot de store fjellområdene som strekker seg videre østover langt inn i Sverige, og grenser til snaufjell på alle kanter unntatt mot nordvest der dalføret åpner seg utover og sterkere påvirket skog (dels med store granplantefelt) overtar.

Naturgrunnlag

Topografi

Området omfatter hele indre del av Sagvassdalen, fra Sjøttvatnet og innover. Det er et mektig landskap, bestående av en typisk U-dal omkranset av bratte fjell på alle kanter. Dalbunnen er vid og bred og fylles ut av Sjøttvatnet og Sjuendvatnet, med furu- og bjørkeskoger omkring. Dalen reiser seg bratt 600-700 høydemeter opp til snaufjellet på alle kanter, særlig mektig i øst der ei lang vestvendt fjellside stuper ut mot dalen. Innover Sildhopskardet snevrer dalen seg inn og blir trang, med ruvende fjellsider på begge sider. Her kan en gå over til Mørsvikbotn innerst i Mørsvikfjorden. Traktene preges ellers av majestetiske tinder og blankskurte granittkuper, som særlig Sjuendvasstinden er et velutviklet eksempel på. Denne tinden dominerer store deler av landskapet, særlig når en kommer innover fra nord, og er også lett synlig fra E6.

Geologi

Det går et markert bergartsskille langs dalføret Rekvatnet-Sildhopskardet i indre del, i form av en skyvegrense. Mens hele vestre del av området består av hard granitt, er berggrunnen i den bratte vestskråningen samt fjellområdet videre østover glimmerskifer og glimmergneis (Sigmond et al. 1984), samt med innslag av marmor. Granitten vestover gir opphav til mektige "kuppelfjell" med blanke fjellsider der det stadig skaller av store flak og dannes rasmarker under (eksfoliasjon av batolittstrukturer, størknete magmakamre som pga. lettet trykk utvider seg).

Løsmassedekket er relativt mektig i dalbunnen i form av morenemateriale. I innløpspartiet til Sjuendvatnet ligger det i tillegg igjen ganske tjukke dekker av finkornete breelavsetninger. Det ligger også en god del løsmasser i form av skredjordmateriale i den lange vestvendte fjellsida.

Klima

Området ligger i svakt oseanisk seksjon (O1) (Moen 1998), men har et generelt relativt humid preg til å være i denne seksjonen.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Det meste av skogen i området domineres av bjørk, men med et visst innslag av furu nedover i liene. Imidlertid er dalbunnen, særlig på solsida øst og nord for vassdraget, og under ca 200-240 moh, dominert av mer sammenhengende furuskog. I en bred overgangssone oppover liene på solsida finner en gjerne furu på tørrere rygger, mens bjørk dominerer. På den nordvendte, kjølige siden dominerer bjørk helt ned til dalbunnen.

Furuskogen er for det meste av røsslyng-blokkebærtype. Bærlyngskog kommer inn på mindre arealer. Den finnes særlig rett sørøst for Sjuendvatnet, der det er bygd opp ei flat mo med finkornete breelvsedimenter.

Daudmannselva og Slunkkajohka danner i innløpspartiet til Sjuendvatnet et lite deltaområde. Elvene deler seg i mange mindre sideløp, dels gjengrodde, som er skjært ned i de tjukke løsmassene. Her står en frodig løvskog med bjørk og gråor, dels høgstaudekog, dels ustabil elvekantskog, og dels gråor-heggeskog av flommarkstype. Floraen er ikke spesielt rik, men består av vanlige arter som bekeblom, enghumbleblom, sølvbunke, kvitbladtistel, mjødurt, vendelrot, skogburkne. På elvøra ut i vatnet finnes jåblom, gulsildre, gulstarr og klubbstarr. Stranda langs Sjuendvatnet er ei langgrunn sandstrand, med mye flaskestarr, samt evjesoleie og kongsspir bl.a.

Bjørkeskogen veksler mellom ganske store arealer rike høgstaude typer i hellingene, men det er trolig minst like store areal av fattigere blåbær- og småbregnebjørkeskog. De rike bjørkeskogene er særlig konsentert til den lange vestvendte lia fra reservatet og sørover. Berggrunnen her består av glimmerskifer som gjennomskjæres av marmorganger, og vegetasjonen veksler tilsvarende. Sammen med mye kalkrike sig fra snaufjellet bak (der det er større arealer rike marmorskråninger) gir dette opphav til en mosaikk mellom mye middelsrik relativt ordinær høgstaudebjørkeskog, tydelig kalkpåvirket høgstaudekog, fuktige sigevannssøkk med mye rikmyrsarter, og også enkelte mindre partier med grunnlendt "marmorbjørkeskog". Dels har en også fattigere småbregnehellinger. Særlig rik vegetasjon har en på grunnlendte, glissent tresatte marmorrygger, skrenter og rasmarksskråninger, der reinroseheier er vanlig. Her får en inn arter som fjellrundbelg, rødflangre, lappøyentrøst, bergstarr, setermjelt, svartaks, geitsvingel, fjellhvitkurle, rynkevier, grønnburkne, taggbregne, rødsildre, fjelltjæreblom. I fuktige søkk finnes bl.a. store mengder ballblom, svarttopp, fjellfiol, fjellstarr, harerug, småengkall, brudespore, fjelltistel. Nederst, i rikmyrsparti, er også påvist stostarr, hårstarr, klubbstarr, fjellfrøstjerne, bjønnbrodd etc.

Over skoggrensa (dårlig undersøkt, kun så vidt gått i overkant av bjørkeskogen) er det rike reinroseheier, i veksling med

fattigere heivevegetasjon, snøleier etc. Terrenget er bratt, og i underkant av berghamre finnes flere steder rasmarkspartier som på avstand ble bedømt som potensielle for en interessant fjellflora.

Golleriida / Fagerbakken naturreservat beskrives på naturbase.no som svært frodig høgstaudebjørkeskog, preget av kalkrike sig fra fjellet bak. Store bregner og mye storklokke er karakteristisk. Liknende frodig bjørkeskog fortsetter også videre sørover, men blir etter hvert mer småvokst og glissen.

Skogstruktur og påvirkning

"Ennå i dag går det frasagn om den store skogsdrifta som foregikk i Sagvassdalen på slutten av forrige og begynnelsen av dette århundre. Storhogsten, som den kalles, sysselsatte størstedelen av dalens mannlige befolkning i en 20-års periode... Drifta starta visstnok for alvor i 1886, og ble gradvis intensivert utover på 1890-tallet og inn i det nye århundret..... Siste hogstsesongen oppe i dalen var vinteren 1905/06,....".

Dette står å lese på ei infotavle ved Sjuendevasshytta. Disse hogstene har satt et betydelig preg på furuskogen i dalføret, og har ført til at viktige nøkkelelementer som gamle trær er få, og død ved bare forekommer sparsomt. Skogen har imidlertid nå stått urørt i 100 år, og har derfor utviklet et brukbart naturskogspreg. Tresettingen er for det meste moderat åpen. Furskogen er fint sjiktet, med god aldersspredning, inkludert god foryngelse av ungfuru. Øvre trealder ligger i spennet 200-250(-300) år, og normal stammediameter rundt 25-35 cm. Eldre trær enn dette mangler nærmest totalt (slike trær ble tatt ut under hogstene). Sparsomt står det igjen litt gadd, trolig var dette trær som ble bedømt som uegnet som tømmer eller som var døde allerede under hogstene. Disse har gradvis falt overende siden og dannet enkelte læger. Selv om tettheten av død furu er lav, har dette utviklingsforløpet ført til at alle nedbrytningsstadier finnes, også pillrätne gamle stokker. Dette er en noe spesiell og relativt verdifull kvalitet, men den er begrenset til mindre arealer (først og fremst kjerne 1 og 3). En god del bjørk inngår i furskogen, særlig på litt høyere nivåer. Dette er ganske sannsynlig et suksesjonsfenomen, der gjennomhogstene har åpnet opp en tidligere mer kompakt furskog og gitt grunnlag for bjørka.

Retten bak Sjuendevassstua står det ei monumental furu, et gjenstående restelement som vitner om hvilken furskog som sto i disse traktene før Storhogsten. Det er ei høyvokst kjempefuru på rundt 80 cm diameter, med grov bark og vidstrakt krone. En stige er satt opp langs stammen.

Bjørkeskogene er for det meste av en relativt ordinær type mht. skogstrukturen. Mye av den er relativt glissen, særlig i fuktige skrånninger med frodig bregne- eller høgstaudevegetasjon. For det meste er trærne temmelig smådimensjonerte og det er lite død bjørk. Andre steder blir bjørkeskogen mer kompakt og stedvis også med litt kraftigere trær, særlig i og rundt eksisterende reservat. Flommarksskogen nede i innløpet til Sjuendvatnet er tettere og mer kompakt, men heller ikke her er trærne særlig grove eller med mye død ved. Antakelig har den blitt en del brukt til uttak av ved tidligere.

I regionen har det foregått omfattende treslagsskifte til gran på rikere mark. Dette er svært merkbart rett utenfor området. Innenfor grensene er det i liten grad plantet inn gran. Det begrenser seg til et lite felt ved Skuhccam og et enda mindre et nederst ved Daudmannselva.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Sagvassdalen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Slåttelva

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furskog
BMVERDI: C
Areal: 306,87daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 170-240 moh

Furudominert område med noe innslag av bjørk. Glissent tresatt og oppbrutt av store myrflater. God variasjon i dimensjoner og alder, men boniteten er lav slik at furua er stort sett småvokst og krokete. Det er spredt innslag av gadd og brukbart med læger. De fleste lægerne er i midlere nedbrytningsfaser. Sterkt nedbrutte læger er en mangelvare. Tidligere gjennomhogster er synlige i form av mange stubber gjennom hele området, samt tydelig brudd i død ved kontinuitet. Siste harde gjennomhogst skal visstnok være fra slutten av 1800 tallet (infoplakat ved vestenden av Sjøttvannet). Vegetasjonen er dominert av røsslyng-blokkebærfurskog og fattigmyrer. Langs enkelte bekkesig er det noe rikere med bl.a. fjelltistel. Lokaliteten ansees som viktig grunnet forekomst av gammel naturskog dominert av furu og innslag av en del nøkkelelementer. Verdien settes til lokalt viktig (C) grunnet tidligere påvirkning.

2 Slunkkajohka delta

Naturtype: Gråor-heggeskog - Flommarksskog
BMVERDI: B
Areal: 177,99daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 170-175 moh

Mosaikkpreget område i forbindelse med flere bekkemøter og innos ved østenden av Sjuendvatnet. Flommarksskog på grusavsetninger dominerer det meste av området med gråor og bjørk som vanligste treslag. Stedvis er det noe innslag av vier, rogn og selje. På de tørreste ryggene kommer det også inn et sjeldent innslag av furu. Skogen er stort sett småvokst, mye grunnet hogstpåvirkning i form av vedhogst. Enkelte steder står det rester etter gammel gråor og bjørk av grove dimensjoner og en del gadd. Variasjonen i hogstpåvirkning og fuktighetsforhold gir et mosaikkpreget område. Vegetasjonen er dominert av høgstaudedominert gråor-heggeskog og med en del partier med intermedjærrik sumpskog. Lobarionsamfunnet er middels godt utviklet, men de mer krevende artene ble ikke funnet. I partier er det mye skrubbenever, kystårenever, glattvrenge og grynvrøge, mest på gråor, men også på bjørk. Av karplanter dukker det opp kalkkrevende arter langs enkelte av bekkedragene i form av gulstarr, gulsildre og tranestarr. Høgstaudevegetasjonen innehar arter som mjødurot, vendelrot, turt, tyrihjel, hvitbladtistel og jåblom. Velutviklede flommarksskoger av denne størrelsen er en mangelvare i skoglandskapet og biotopen ansees som viktig å ta vare på. Verdien settes til viktig (C) grunnet forholdsvis stor størrelse og forekomst av en del nøkkelelementer.

3 Daudmannselva V

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: B
Areal: 219,41daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 171-210 moh

Lokaliteten ligger like sørøst for Sjuendvatnet, og består av furuskog på tjukke løsmasser. Det er ei flat furumo på finkornete breelvsedimenter med en noe fuktig utforming av produktiv bærlyngskog, dels slakt hellende terreng med mer røsslyng-blokkebærskog. Furuskogen er fint sjiktet og har god aldersspredning, inkludert god foryngelse av ungfuru. Øvre trealder ligger på rundt 250 (-300) år, med diameter rundt 25-35 cm som vanlig. Eldre trær mangler. Dødvod, både gadd og læger, forekommer sparsomt, men alle stadier er tilstede (også pillråtne gamle stokker, noe som er nokså spesielt). Skogen har vært gjennom en gjennomhogst trolig rundt 1890-1900, og har så stått i fred siden. Artsmangfoldet er relativt svakt, men enkelte signal- og rødlistearter inngår. En vil forvente et brukbart utvalg av jordboende sopp (sandfurusksorter), men denne gruppa var dårlig utviklet på inventeringstidspunktet.

Området har relativt viktige kvaliteter som følge av at det er en eldre furu-naturskog på finkornete breelvsedimenter, en kombinasjon som er sjelden, og vurderes derfor som viktig - verdi B.

4 Sildhopskardet

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: B
Areal: 1922,58daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 200-500 moh

Dette er ei 5 kilometer lang vestvendt lise med fjellbjørkeskog opp mot skoggrensa, grensende til Gollerida naturreservat i nord. Skogen er relativt glissen og småvokst. Vegetasjonen veksler etter berggrunnen, som består av glimmerskifer gjennomskjært av mindre marmorårer, og også stedvis tydelig preget av kalkrike sig fra fjellet bak. Dette gir en mosaikk mellom større arealer middelsrik relativt ordinær høgstaudeskog, mindre partier tydelig kalkpåvirkete høgstaudepartier, enkelte partier grunnlendt marmorpåvirket skog, og fuktige sigevannssøkk. Dels også en del fattigere småbregnehellinger. Kalkrik vegetasjon er ganske vanlig, med variasjon fra reinroseheier på grunnlendte rygger til rikmyrsarter i søkkene. Floraen er rik, særlig på de grunnlendte marmorryggene, med bl.a. rødflangre, lappøyentrøst, bergstarr, svartaks, taggbregne, fjellvitkurle. I søkkene finnes bl.a. fjellstarr, sotstarr, hårstarr, tranestarr, fjellfrøstjerne, fjellok, skogmarihånd og brudespore. I nord får en inn særlig store arealer frodig, kalkpåvirket høgstaudebjørkeskog med mye storklokke, av liknende type som innenfor reservatet. Ballblom er også vanlig.

Dette er stort område med mye rik og dels kalkpåvirket bjørkeskog, samt grunnlendte marmorstrøk med en rik fjellflora, og vurderes derfor som viktig - verdi B.

Artsmangfold

Artsutvalget i furuskogen bærer tydelig preg av de omfattende gjennomhogstene, som pga. sparsom tetthet av død ved er tydelig utarmet. En har likevel innslag av enkelte signal- og rødlistearter på stokkene som viser at det er bevart visse kvaliteter knyttet til vedlevende arter på furu, så som kjuka *Skeletocutis lenis* (på gamle læger), og skorpelavene blanknål og *Pyrrhospora elabens* (på gammel gadd). For øvrig ble også barksoppen *Phlebia cretacea* funnet, en art som tidligere var rødlistet men som har vist seg å være vanlig på furulæger i all slags skog i deler av landet. Den er ny for fylket, og ellers i Nord-Norge bare funnet i Øvre Pasvik, Dividalen (Soppdatabasen) og Reisadalen (Kristiansen et al. 2005) (men trolig ganske oversett).

Makrolavfloraen er dårlig utviklet. Potensielt kunne det vært innslag av interessante arter i flommarksskogen ved innløpet til Sjuendvatnet, men lobarionsamfunn er bare i liten grad tilstede, i form av sparsomme forekomster av arter som filthinne-lav, skrubbenever og kystårenever. Fattige lobarionsamfunn finnes også oppe i brattlia sør for reservatet, inkludert lungenever.

Karplantefloraen er til dels meget frodig i deler av bjørkeskogene. Høgstaudekogene er imidlertid ofte ikke spesielt artsrike selv om de er frodige. Et interessant sørlig innslag er storklokke. Derimot har en også ganske store partier som er tydelig kalkpåvirkete, og her kommer det inn et betydelig mer variert utvalg, særlig i våte sigpartier. Den rikeste og mest interessante floraen finnes på tørre rygger, skrenter og rasmarker knyttet til marmorårene i øverste del av bjørkeskogen og videre oppover den bratte vestvendte fjellsida. Her kan en forvente funn av til dels sjeldne fjellplanter ved nøyere undersøkelser, noe funn av arter som kalkfiol, fjellnøkleblom og rosekarse i lia opp for Rekvatnet viser (naturbase.no).

*Tabell: Artsfunn i Sagvassdalen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Orkidéfamilien	<i>Epipactis atrorubens</i>	Rødflangre		1	4 ₁
	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Brudespore	NT	3	4 ₃
Maskeblomstfamilien	<i>Euphrasia salisburgensis</i>	Lappøyentrøst		1	4 ₁
Busk- og bladlav	<i>Leptogium saturninum</i>	Filthinne-lav		3	4 ₃
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever		5	5
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever		3	2 ₃

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
	<i>Peltigera collina</i>	Kystårenever		5	2 ₂ 4 ₃
Skorpelav	<i>Calicium denigratum</i>	Blanknål		10	3 ₁₀
	<i>Pyrrhospora elabens</i>			10	3 ₁₀
Sopp vedboende	<i>Skeletocutis lenis</i>		NT	3	1 3 ₂

Avgrensing og arrondering

Området omfatter hele indre del av dalføret, fanger opp hele spennet fra vassdraget i dalbunnen til mellomalpin sone, og er således meget godt og naturlig avgrenset.

Andre inngrep

Området har et urørt preg. Foruten de nevnte granplantefeltene begrenser nyere tids inngrep seg til et fåtalls hytter ved inn- og utløp av Sjuendvatnet og Sjetvatnet, en del båter som ligger opplagt ved Sjuendevassoset, samt en lite markert sti på nordsiden av Sjuendvatnet.

Vurdering og verdisetting

Sagvassdalen er et meget velavgrenset, relativt stort og naturskjønt dalføre som er tilnærmet upåvirket av nyere inngrep. Området fanger således opp hele spennet fra dalbunnen til snau fjellet og har hele fire vegetasjonssoner fra mellomboreal til mellomalpin. Dalen er et typisk eksempel på skognaturen i regionen, med mange av de viktigste skogtypene som finnes i regionen vel representert. Særlig gjelder dette bjørkeskogene, men også furuskogen til en viss grad. Skogen har nå ligget urørt i rundt 100 år, slik at eldre skog dekker hele området. Det er dessuten et sparsomt innslag av død furu i alle stadier, noe som er relativt verdifullt. I tillegg kommer en kalkkrevende fjellflora (men dette har lite med skoglige kvaliteter å gjøre).

Mht. skogtyper er det grunn til å trekke fram furuskogen som står på sletta ved innløpet til Sjuendvatnet. Dette er en eldre skog på finkornete breelvsedimenter, en skogtype som kan ha et ganske spesielt utvalg av jordboende sopp, og som er svært mangelfullt fanget opp i norsk skogvern. Denne lokaliteten er nokså velutviklet, og selv om arealet begrenser seg til kanskje 100 daa tilfører dette en fin kvalitet til området.

På den annen side er furuskogen sterkt preget av de omfattende gjennomhogstene som ble utført omkring 1900, med mangel på gammel furu og lite død ved, og som også har ført til et utarmet artsmangfold av naturskogsarter. Dessuten er arealet med furuskog relativt begrenset (anslagsvis 2,5 km² med furudominert skog). Granplantefeltene ved Skuhccam og Daudmannselva utgjør også negativ påvirkning, men disse er av svært begrenset betydning. Det er likevel viktig at de fjernes så snart som mulig for å hindre videre spredning.

Området kan ikke sies å bidra i mer enn moderat grad til å dekke inn mangler ved skogvernet i Norge (Framstad et al. 2002, 2003). Dette gjelder skogtypen furuskog på breelvsedimenter og høgstaudeskog (bjørkeskogsutforminger).

På bakgrunn av å være et større, velavgrenset dalføre med eldre furuskog, innslag av furuskog på breelvsedimenter, og store arealer rike bjørkeskoger, vurderes området som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Sagvassdalen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bar-trær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Slättelva	**	**	*	**	*	-	*	*	*	*	-	-	*
2 Slunkajohka delta	**	**	**	*	**	-	**	**	**	**	-	-	**
3 Daudmannselva V	***	*	**	*	*	-	*	*	*	**	-	-	**
4 Silhopskardet	***	*	*	0	*	-	*	**	***	**	-	-	**
Totalt for Sagvassdalen	***	*	*	*	*	-	*	***	***	*	**	***	**

Referanser

Botanisk Museum 2007. Norsk SoppDatabase, internett.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

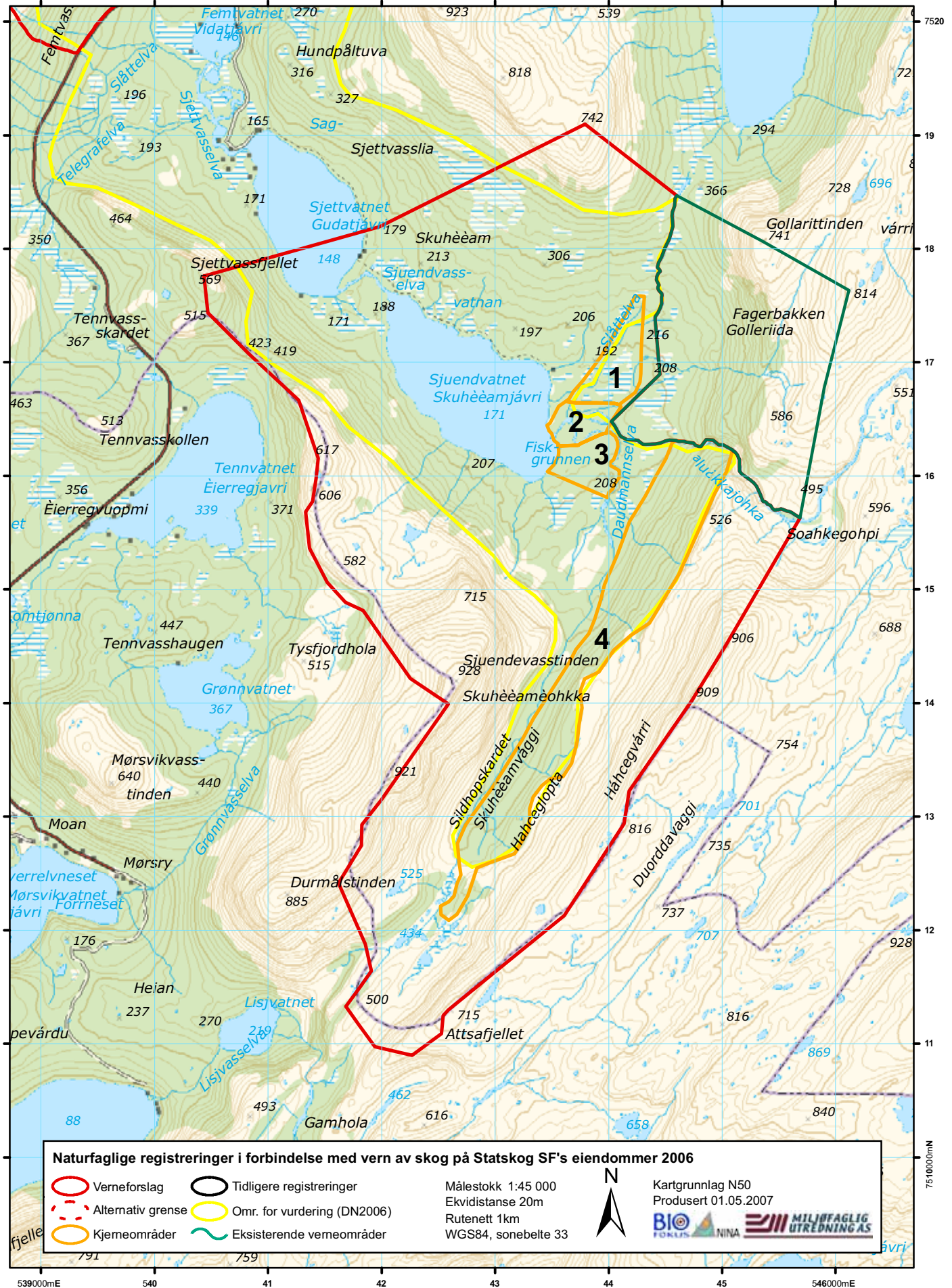
Kristiansen, G., Solheim, H. & Elvebakk, A. 2005. Sjeldne vedboende sopp i gammelskog i og utenfor Øvre Dividalen Nasjonalpark. I: Elvebakk, A. (red). 2005. Sjeldne arter hovudsakeleg knytta til gammelskog i og utafor Øvre Dividalen nasjonalpark. Rapport til Fylkesmannen i Troms 25. nov. 2005.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge - M 1: 1 million. Norges Geologiske Undersøkelse.

Sagvassdalen (Hamarøy/Sørfold, Nordland).

Areal 21.248daa, verdi **

Bilder fra området Sagvassdalen

Sagvassdalen er et vidt dalføre, her sett utover fra nedre deler av Sildhopskardet, med Kråkmotinden bak. Foto: Tom Hellik Hofton

Parti fra Sildhopskardet, med glissen bjørkeskog og kalkrike skreinter. Foto: Tom Hellik Hofton

Daudmannselvas utløp i Sjuendvatnet, der det står furuskog på breelvsedimenter og gråor-heggeskog. Foto: Tom Hellik Hofton

Store forekomster av storklokke finnes også utenfor Golleriida naturreservat. Foto: Kim Abel

Strindvatnet-Femtvasslia*

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Hamarøy
Kartblad: 2130 I
UTM: Ø:539208, N:7523971
H.o.h.: 46-646moh
Areal: 11968 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: JKL, JKL
Dato feltreg.: 08.08.2006-09-08-2006,
Areal: 11968 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Området ligger like på vestsiden av Strindvatnet, Sandnesvatnet og Kråkmovatnet sentralt i Hamarøy kommune. Berggrunnen er nesten uten unntak ensartet fattig og består av granittisk gneis. Unntak gjelder ryggen som når opp til Skogkollen mellom Strindvatnet og Sandnesvatnet, denne består av lettforvitrelig glimmerskifer. Furskogen står generelt på fattig mark. Løvskogen står på både rik og fattig mark. Treslagsblandingen er som regel variert i de rikeste partiene, mens fattig lyngmark i regelen kun har bjørk og evt furu i tresjiktet. Myrene er i all hovedsak av typen fattig fastmatte. Frodige storbregnevarianter med skogburkne samt ulike typer høystaudeskog opptrer jevnt til spredt i brattere lisider samt i tilknytning til små skrenter hvor det er et jevnt tilsig av mineralrikt grunnvann, særlig i høydelaget 260-300 moh. Langs ryggen av Skogkollen, også utenfor kjerneområdet, er det mye frodig storbregne- og staude-vegetasjon samt parti med rik lågurtvegetasjon.

Sett under ett er undersøkelsesområdet mye påvirket av ulike forstlige inngrep og tyngre tekniske inngrep (kraftgater). Likevel er det gjennom hele avgrensingsforslaget store areal med relativt gammel løv- og furudominert skog, særlig i øvre del av lisidene. Mengden død ved av furu, herunder gadd og læger, er generelt svært lav og forekomstene domineres av grove godt nedbrutte stokker fra hogstene fram til forrige århundreskifte. Enkelte parti i høyelaget 200-230 moh har likevel relativt god skogstruktur med trær i alle aldre (opp til 500 år) samt noe død ved i flere råtestadier. Foryngelsen er imidlertid i de fleste tilfeller dårlig. Innefor kjerneområdet "Skogkollen N" finnes grovvokst og særlig produktiv løvblandingsskog (se kjerneområdebeskrivelsen). Fire kjerneområder er utfigurert. Ett av disse er vurdert som nasjonalt viktig (A-lokalitet).

Artsmangfoldet er tilsynelatende lavt for de fleste undersøkte organismegrupper. Mest særegent ved området er store partier med frodige Lobarion-samfunn på rikbarkstrær (rogn, selje og osp) og de fleste påviste signalarter innenfor området tilhører gruppen epifyttiske makrolav. Kvaliteter knyttet til skoglig kontinuitet finnes for både furu- og løvskog, men verdien er begrenset ettersom kontinuiteten i gamle trær og død ved generelt er lav eller begrenset til små høytliggende areal.

Med tanke på skogstruktur, vegetasjonssamfunn og skogtypevariasjon faller nok det meste av arealet inn under hverdagslandskapet i regionen. Området har likevel spesielle kvaliteter knyttet til produktiv, epifyttisk løvskog og til små spredte parti med kontinuitetspreget skog. I den samlede vurderingen er de fleste "gammelskogs"-parameterene gitt lav verdi untatt kriteriet "gamle løvtrær". I forhold til mangelanalysen gjort i forbindelse med evalueringen av skogvernet i Norge bidrar området til en viss grad å dekke inn mangelpunktet i) "intakte forekomster av rike skogtyper". Av regionale mangler (Nord-Norge, mellom- og nordboreal sone) vil området til en viss grad bidra på punktene i) høystaudeskog og ii) urskogspreget furskog.

Området kan summeres opp som et ganske stort og forholdsvis variert skog, myr og fjell-landskap med meget heterogen påvirkningsgrad. Ganske store areal er kraftig og negativt påvirket av forstlige og tekniske inngrep. Likevel eksisterer også store areal med klare naturverdier som gjør at et stort avgrensingsforslag kan presenteres. Arronderingen blir ikke optimal som følge av alle inngrepene, men mye takket være områdets størrelse finnes også relativt store areal hvor gradienten fra fjell til innsjø er ivaretatt. Samlet vurderes derfor arronderingen som middels god.

Området vurderes som velegnet til å ivareta eksisterende naturverdier og med rimelig godt potensiale for å fange opp ytterligere mangfold av kontinuitetskrevede arter tilknyttet både løv- og furskog på sikt. Foreløpig er imidlertid kontinuitetselementet svakt utviklet og mye av arealet er direkte ungskog. Samlet vurderes derfor avgrensingsforslaget som lokalt verneverdig (*) (på grensen mot **).

Feltarbeid

Befaring ble foretatt av Jon T. Klepsland i løpet av 8. og 9. august 2006. Høyest undersøkelsesintensitet er lagt til de mest produktive og de eldste skogbestandene. Hele området er rimelig godt inndecket.

Tidspunkt og værrets betydning

Været var stort sett bra, dvs oppholdsvær og god sikt. Tidspunktet var gunstig med tanke på dokumentasjon av alle de organismegrupper som ble ettersøkt med unntak for jordboende sopp (litt tidlig).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for Naturforvaltning - DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet. Det opprinnelige undersøkelsesområdet "Strindvatnet-Sagvassdalen" er delt i to separate områdebeskrivelser. Området nord for europaveien som er omtalt her er kalt "Strindvatnet-Femtvasslia". Avgrensingsforslaget avviker lite i forhold til undersøkelsesområdet. Et større areal i området Lappneset-Kvannlifjellet-Kjerkfjellheia er likevel ekskludert ettersom dette er privateid. Kjerkfjellheia har naturfaglige kvaliteter som gjør dette aktuelt som et eventuelt fremtidig supplement.

Tidligere undersøkelser

Naturtypekartlegging er foretatt i det aktuelle området (DN-Naturbase 2006). Innenfor det arealet som er omtalt her er det registrert én naturtypelokalitet i 2002, som i følge DNS naturbase skal være "bjørkeskog med høystauder" av regional verdi B (viktig).

Eventuelt andre naturfaglige undersøkelser i området er for registranten ukjent.

Beliggenhet

Området ligger like på vestsiden av Strindvatnet, Sandnesvatnet og Kråkmovatnet sentralt i Hamarøy kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Agrensingsforslaget omfatter i hovedsak de skogkledde, nedre lisdene under Vestrefjellan. Den overordnede eksposisjonen er derfor østlig og nordlig. Store areal er preget av flate myrer og slake skogslier, men alle helningsvinkler er godt representert inkludert steile bergvegger og flåg.

Geologi

Berggrunnen er nesten uten unntak ensartet fattig og består av granittisk gneis. Ryggen som skiller Strindvatnet og Sandnesvatnet og som når opp til Skogkollen består av lettforvitrelig glimmerskifer (Sigmond et al. 1984).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: mellomboreal 30% (ca 3590daa) nordboreal 50% (ca 5980daa) alpin 20% (ca 2390daa) .

I følge Moen (1998) strekker området seg fra mellomboreal (Mb) via nordboreal (Nb) til alpin (A) vegetasjonssone. Området ligger for øvrig i svakt oseanisk seksjon (O1).

Økologisk variasjon

Innenfor avgrensingsforslaget er det overvekt av fattige vegetasjonstyper, men spesielt rike vegetasjonstyper finnes i tilknytning til ryggen med glimmerskifer samt at det langs et utall sigevannspåvirkete terrengforsenkninger og sig er storbregne- eller staudevegetasjon. Bjørkeskog dominerer mye av skogbildet, særlig over 200-250 moh. Under dette høydelaget er det i tillegg store areal med furudominert skog. Osp er et viktig treslag i partier. Stedvis er også andre boreale treslag som rogn og selje viktig. Området er rimelig topografisk variert men mangler sørlige og vestlige eksposisjoner. Den ensidige eksposisjonen mot nord og øst og mangel på termofile vegetasjonssamfunn som ellers finnes i dette høydelaget i regionen gjør at den økologiske variasjonen vurderes som middels høy (**).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Furuskogen står generelt på fattig mark. Løvsbogen står på både rik og fattig mark. Treslagsblandingen er som regel variert i de rikeste partiene mens fattig lyngmark kun har bjørk.

Myrene er i all hovedsak av typen fattig fastmatte. Her inngår typisk molte, duskull, hvitlyng, bjønnskjegg, svelstarr, stjernestarr, flekkmarihånd og dvergbjørk. Ofte er det også lyng på ombrotrofe forhøyninger. Våtere parti har gjerne flaskestarr, bukkeblad, blåtopp og trådstarr. Overgangsformer mellom myrvegetasjon og røsslyng-blokkebær vegetasjon eller også blåbær-krekling vegetasjon er svært utbredt.

Furuskogen veksler mellom myrskogsparti og tørrere rygger med lyngfuruskog. Avhengig av fuktigheten domineres felt-sjiktet av røsslyng, krekling, blokkebær, tyttebær, bjønnskjegg, torvmyrull, rome og molte. Sjeldnere står det også furu på mer næringsrikt substrat med blåbær-smyle eller blåbær-skrubbær vegetasjon. I moserike parti inngår til tider knerot og småtveblad. Furuskogen er som regel sterkt oppblandet med boreale løvtrær, særlig bjørk. Rene furubestand er i alminnelighet begrenset til skrinne grunnlendte rygger og knauser og spesielt i nordre halvdel er mye av furuskogen nettopp knausskog (etter Fremstad 1997).

Vegetasjonen veksler mer innenfor løvskogsarealene. Fattigere parti består av blåbær-smyle-skrubbær vegetasjon som veksler med småbregnevegetasjon (fugletelg). I hellende terreng og særlig langs forsengkninger og renner er det god dekning storbregneskog. Typisk er det en fattig variant med sauetelg, hengveing og gullris i feltsjiktet, og ikke sjelden inngår et busksjikt med einer. Frodigere storbregnevarianter med skogburkne samt ulike typer høystaudeskog opptrer jevnt til spredt i brattere lisdier samt i tilknytning til små skrenter hvor det er et jevnt tilsig av mineralrikt grunnvann, særlig i høydelaget 260-300 moh. Vanlige urter er skogburkne, turt, tyrihjelmskjede og skogrørkvein. Særlig rik staudevegetasjon finnes innefor kjerneområdet "Skogkollen N" (se denne). Langs ryggen av Skogkollen, også utenfor kjerneområdet, er det mye rik urtevegetasjon og storbregne-staudeveg. Her inngår et større parti med lågurtvariant av høystaudeveg og rike sig med bl.a. jåblom, harerug, gulstarr, slirestarr, særbustarr, klubbstarr, hårstarr, skogmarihånd, grønkurle, teiebær, skogstorkenebb, svarttopp, fjelltistel, fjellfiol, fjellfrøstjerne, dverggjamne, mjødukt, ballblom, sumphaukeskjegg, sløke, enghumleblom, hvitbladtistel, kranskonvall og firblad. Treslagsblandingen er generelt rimelig variert i de rike partiene, særlig er rogn vanlig og i partier også osp. Selje og gråor forekommer mer spredt.

Skogstruktur og påvirkning

Sett under ett er undersøkelsesområdet mye påvirket av ulike forstlige inngrep og tyngre tekniske inngrep (kraftgater). Likevel er det gjennom hele avgrensingsforslaget store areal med relativt gammel løv- og furudominert skog, særlig i øvre del av lisdene.

Furuskogen helt nord i området (Rokvikfjellet-Strindnesfjellet) er gjennomgående småvokst og ofte glissen, noe som har sammenheng med det meget skrinne naturgrunnlaget (knausskog). Sjøtningen er rimelig god og også aldersspredningen opp til ca 150 år. Enkelte eldre trær opp til 250-350 forekommer spredt i øvre del av barskogen. Særlig under Strindfjellet er det flekkvis mer produktive parti med blandet løvskog av bjørk, osp, rogn og selje. Trærne er relativt småvokste, men skogstrukturen er velutviklet og noe død ved forekommer, spesielt av osp. Innefor kjerneområdet "Skogkollen N" er det meget grovvokst og særlig produktiv løvblandingsskog (se kjerneområdebeskrivelsen).

På strekningen Femtvassella nordover til Kjerkfjellheia er skogen under ca 160-200 moh mye påvirket av det moderne skogbruket, men utnyttelsesintensiteten og bruksmåten varierer også mye. Store areal har derfor på tross av høy utnyttelsesgrad fremdeles naturverdier i behold som overgår det gjennomsnittlige skoglandskapet. De aller mest intensivt utnyttete arealene er holdt utenfor avgrensingsforslaget. Dette gjelder bl.a. et stykke av lia helt sør langs Kråkmovatnet/Fjerdvatnet opp til ca 150 moh hvor det er flere små granplantasjer og ellers ung løvblandet furuskog etter kraftig gjenomhogst. Store ungskogsparti er likevel inkludert i forslaget. Dette gjelder spesielt storbukta-området hvor skogen veksler mellom tette ungskogsparti i h.kl. 2-3 etter småflatehogst og gjennomhogde parti hvor det fremdeles står igjen en del eldre furutrær og skogstrukturen er rimelig god også pga god foryngelse og tilvekst. Det som gjør området interessant er en generelt høy løvandelen, ganske høy produktivitet og rike epifyttsamfunn av Lobarion-arter på rikbarkstrær. Treslagsblandingen er generelt høy med ganske mye rogn, osp og selje foruten bjørk og furu. Rundt Krokelta er det også relativt produktive løvblandete furuskogsparti som bare er forsiktig plukkhogget og derfor framstår som virkesrike skogparti i sen optimal til tidlig aldersfase. Enkelte furutrær i 150 års alderen er meget grove, mellom 50 og 60 cm dbh.

Like nord for Nattnålsvella og i området Kvannlifjellet-Rapelta er skogen lite påvirket av nyere hogst, eller andre forstlige inngrep. Furuskogen nederst mot Sørbukta samt langs Nattnålsvella er i tidlig aldersfase, middels godt sjiktet med god aldersspredning til 150 år, men uten død ved av betydning. Løvskogen er til dels storvokst og i tidlig til full aldersfase med begynnende dødved dannelse. Skogen er generelt eldre og mer strukturrik ovenfor ca 200 moh. Løvskogspartiene er godt sjiktet og har ofte godt innslag av tydelig gamle løvtrær samt noe død ved. Siste hogstpåvirkningen i furuskogen ligger forholdsvis langt tilbake i tid. Men, hele området opp til øvre barskogsgrense er hardt gjennomhogd for ca 100 år siden. Spredt plukkhogst er også foretatt senere i store deler av området slik at bare spredte gamle trær nå er tilbake. Mengden død ved av furu, herunder gadd og læger, er generelt svært lav og forekomstene domineres av grove godt nedbrutte stokker fra hogstene fram til forrige århundreskifte. Enkelte parti i høyelaget 200-230 moh har god skogstruktur med trær i alle aldre (opp til 500 år) samt noe død ved i flere råtestadier. Foryngelsen er imidlertid dårlig øverst i barskogssonen særlig i mer produktive parti, noe som trolig kan tilskrives endret brannregime.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Strindvatnet-Femtvassella. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Skogkollen N

Naturtype: Gammel lauvskog - Gamelt ospesholt
BMVERDI: A
Areal: 201,03daa

UTM: Ø:537500, N:7527000
Hoh: 80-220 moh

Kjerneområdet omfatter en meget frodig storbregne-staude løvskog med mye osp. Grunnlaget for produktiviteten og vegetasjonsrikheten er utvilsomt tilsiget av baserikt vann fra glimmerskifer ryggen som strekker seg langs ryggen fra Strindneset til Skogkollen. Løvskogen grenser brått til glissen, grunnlendt og fattig furuskog mot nord. Storbregneskog i ulike varianter dominerer vegetasjonsbildet. Særlig utbredt er meterhøye tepper med skogburkne og strutseving. På litt skrinne parti er det sauetelg, hengeving og gullris i feltsjiktet. Spesielt storvokst staudevegetasjon finnes i ospesuksesjonen nederst i biotopen. Her inngår foruten skogburkne og strutseving også mjørdurt, tyrihjel, turt, skogrørkvein, myskgras, bringebær, vendelrot, skogstjerneblom, fjellfiol, gjøksyre, firblad og teiebær. Langs små bekkesig opptrer sumphaukeskjegg, marikåpe coll., turt og fagermoser. Grovvokst osp dominerer tresjiktet sørøst i biotopen og minker i frekens utover. Bjørk dominerer ellers tresjiktet, men partier med mye rogn finnes. Selje opptrer sparsomt men oppnår grove dimensjoner. Litt gråor, svartvier og hegg finnes langs bekkesig i nedre del av biotopen sammen med osp og einer. Skogen er grovvokst, høyrest og ganske kompakt. Ospa når ofte dimensjoner på 50-60 cm dbh, bjørka når 40-50 cm dbh og en selje er 50 cm dbh. Dødved mengden er foreløpig lav og skyldes ganske sikkert uttak av tømmer fra gammelt av. Enkelte ferske ospelæger finnes likevel og det er ganske mye høystubber av bjørk. Bestanden har rike Lobarion-forekomster, først og fremst på rogn og osp i øvre halvdel. I nedre halvdel er det særlig rike Collema-samfunn på osp, herunder mer enn fem trær med den meget sjeldne skorpeglye-varianten Collema occultatum var. populinum. Den meget sjeldne og rødlistete arten fossenever Lobaria hallii (V-art) er påvist fra ett rognetre i øvre del. På ospelåg er rødlistearten ospeskjue Ceriporiopsis anerina påvist, og på bjørkegadd er langnål Chaenotheca gracilima påvist.

Lokaliteten har en rekke sterke naturkvaliteter, herunder rik bakkevegetasjon, høy produktivitet, mange gamle og grove løvtrær, rik epifytisk lavflora inkludert rødlistearter og begynnende dødved dannelse. I tillegg er lokaliteten rimelig stor og velavgrenset mot omgivelsene. Et minus er at lokaliteten gjennomskjæres av en bred kraftgate i det frodigste partiet. Lokaliteten vurderes som nasjonalt viktig (A).

2 Kvannlifjellet N

Naturtype: Gammel lauvskog - Gammel bjørkesuksesjon
BMVERDI: C
Areal: 224,36daa

UTM: Ø:539400, N:7526300
Hoh: 130-200 moh

Lokaliteten omfatter en spesielt storvokst og produktiv bjørkedominert storbregneskog mellom bratthenget under Littindene og kraftgaten.

Foruten bjørk er det mindre holt med storvokst osp som når 40-50 cm dbh, og en del rogn. Lokaliteten har tydelig vært gjenstand for tømmeruttak tidligere, men påvirkningen ligger ganske langt tilbake i tid. Skogstrukturen er noe tett og mindre godt sjiktet og aldersspredningen er også svak. Skogen begynner imidlertid å bli ganske gammel og grovvokst. På rogn og osp er det ganske rikt Lobarion-samfunn, og på bjørk er det mye skrukkelav. Storbregnevegetasjon med sauetelg, skogbukkne og teiebær dominerer, men staudevegetasjon inngår også, bl.a. med vendelrot, firblad og skogstorkenebb. Lokaliteten vurderes på bakgrunn av høy produktivitet og rimelig sent suksjesjonsstadium, men pga mindre god skogstruktur som lokalt viktig (C).

3 Harmodalen

Naturtype: Gammel lauvskog - Gammel bjørkesuksesjon
BMVERDI: B
Areal: 76,72daa

UTM: Ø:540400, N:7524100
Hoh: 110-180 moh

Lokaliteten skiller seg ut som et restfragment av gammel løvblandingsskog som ikke er påvirket av hogst på meget lang tid. Vegetasjonen domineres av storbregne og noe blåbær-smyle. Trærne oppnår grove dimensjoner, bjørk og rogn inntil 40 cm dbh, selje inntil 35 cm og osp inntil 45 cm dbh. I kanten av biotopen inngår enkelte eldgamle meget grove høystubber av furu fra en helt annet generasjon (mer enn 100 år gammel gadd), diameter inntil 80 cm dbh uten bark. Skogen er godt sjiktet og med god aldersspredning. Noe død ved av ulike løvtrær inngår. Lobarion-samfunnet er rikt utviklet her på linje med den noe yngre skogen lenger sør. Lokaliteten spiller trolig en nøkkelrolle for kontinuitetskrevede arter i løvskog i området. Restfragmentet er rimelig stort i utstrekning og er godt utviklet og vurderes derfor som regionalt viktig (B).

3 Harmodalen

Naturtype: Gammel lauvskog - Gammel bjørkesuksesjon
BMVERDI: B
Areal: 76,72daa

UTM: Ø:540400, N:7524100
Hoh: 110-180 moh

Lokaliteten skiller seg ut som et restfragment av gammel løvblandingsskog som ikke er påvirket av hogst på meget lang tid. Vegetasjonen domineres av storbregne og noe blåbær-smyle. Trærne oppnår grove dimensjoner, bjørk og rogn inntil 40 cm dbh, selje inntil 35 cm og osp inntil 45 cm dbh. I kanten av biotopen inngår enkelte eldgamle meget grove høystubber av furu fra en helt annet generasjon (mer enn 100 år gammel gadd), diameter inntil 80 cm dbh uten bark. Skogen er godt sjiktet og med god aldersspredning. Noe død ved av ulike løvtrær inngår. Lobarion-samfunnet er rikt utviklet her på linje med den noe yngre skogen lenger sør. Lokaliteten spiller trolig en nøkkelrolle for kontinuitetskrevede arter i løvskog i området. Restfragmentet er rimelig stort i utstrekning og er godt utviklet og vurderes derfor som regionalt viktig (B).

4 Nattmåselva NV

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: B
Areal: 130,27daa

UTM: Ø:539900, N:7523000
Hoh: 200-230 moh

Lokaliteten omfatter et areal med konsentrasjon av viktige furuelement. Biotopen ligger i øvre del av barskogssonen og er derfor sterkt bjørkeblandet. Deler av biotopen er tørr røsslyng-skog med åpen skogstruktur, mens storparten av arealet er fuktigere blåbær-krekling-skrukkelav skog med tettere tresjikt. Gjennom biotopen løper en liten bekk som i sør omslutes av fuktigere blåbær-smyle vegetasjon og blåtopp-fukteng. Bekken tilfører lokaliteten en mer stabil luftfuktighet enn normalen for furuskogen i området. Terranget stiger opp mot et par slake rygger mot øst og vest slik at furuskogen rundt bekken har en lun beliggenhet. Lokaliteten er som området for øvrig påvirket av både gamle gjennomhogster (mer enn 100 år siden) og yngre plukkhogster, men intensiteten har vært lavere enn ellers. Furu er representert med alle alderstrinn, men aldersfordelingen er likevel klart forskjøvet mot unge trær i god foryngelse. Innenfor avgrensingen er det ca 10 grove gamle levende furutrær på mer enn 300 år, de eldste er anslagsvis 500-600 år. Enkelte gadd og minst 3 grove middels til godt nedbrutte furulæger inngår. Selv om lokaliteten er liten er det her representert alle stadier av furua sitt omløp. En kontinuitetskrevede lavart (*Pyrrhospora elabens*) og en råtvedsopp (*Skeletocutis lenis*) er påvist. Lokaliteten har en uvanlig ansamling av viktige furuelement og meget god spredning av furu på ulike livsstadier slik at bestanden får preg av urskog (tross mange synlige plukkhogstuttak). Lokaliteten vurderes på grunn av kontinuiteten som regionalt viktig (B).

Artsmangfold

Artsmangfoldet er tilsynelatende lavt for de fleste undersøkte organismegrupper. Mest særegent ved området er store partier med frodige Lobarion-samfunn på rikbarkstrær og de fleste påviste signalarter innenfor området tilhører gruppen epifyttiske makrolav. Kvaliteter knyttet til skoglig kontinuitet finnes for både furu- og løvskog, men verdien er begrenset ettersom kontinuiteten i gamle trær og død ved er generelt lav eller begrenset til små høytliggende areal. I alt er tre rødlistearter innen lav og to innen sopp påvist.

Karplantefloraen er trolig gjennomsnittlig for regionen i dette høydelaget og på denne typen substrat (basefattig grunnfjell). Særlig rike vegetasjonstyper forekommer, men er begrenset til stripen med glimmerskifer mellom Strindneset og Skogkollen. Selv om karplantefloraen er variert og artsrik så er ikke vegetasjonen uvanlig i regional sammenheng, og heller ingen spesielle eller uvanlige arter er påvist.

Mosefloraen er dårlig undersøkt. Enkelte fuktighetskrevede arter finnes trolig jamført med den ganske frodige lavfloraen i området. Tilknyttet grov blokkmark på østsiden av Kjerkfjellheia er det frodig og variert moseflora med bl.a. storstylte *Bazania trilobata*.

Lavfloraen er rimelig variert og det fuktighetskrevede elementet er godt utviklet. I lavereliggende boreale løvblandingsskoger er det meget frodige lungeneversamfunn med totalt mange hundre trær med lungenever, skrubbenever og kystårenever. På osp inngår også filthinnelav, ulike glyearter, kystvrenge og sjeldent også vanlig blåfittlav. Særlig rik flora av glye-arter, *Collema* spp. finnes innenfor kjerneområdet "Skogkollen N". Ett individ av den sårbare arten fossenever *Lobaria hallii* er også dokumentert derfra. Av fuktighetskrevede skorpelev er langnål påvist tre ganger.

Soppfloraen er tilsynelatende mindre godt utviklet. Tidspunktet var ikke det beste for dokumentasjon av jordboende sopp

men soppfloren er trolig triviell over det meste av arealet ettersom jordsmonnet i stor grad er fuktig og surt. Enkelte baksekrevende mindre vanlige mykorrhiza-arter kan finnes i tilknytning til glimmerskifer ryggen. Av kontinuitetskrevende arter tilknyttet furu er kun én rødlistekandidat påvist. På osp er én hensynskrevende art påvist innenfor "Skogkollen N".

Området er trolig viktig for en del arealkrevende vilt. Blant annet er det ved befaringsobservert flere storfugl.

Tabell: Artsfunn i Strindvatnet-Femtvasslia. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Busk- og bladlav	Collema furfuraceum	Fløyelsglye		15	₁₀ 1 ₃ 2 ₂
	Collema nigrescens	Brun blæreglye		21	₅ 1 ₁₆
	Collema occultatum	Skorpeglye	VU	5	1 ₅
	Collema subnigrescens	Ospeblæreglye		3	3
	Degelia plumbea	Vanlig blåfittlav		1	1
	Leptogium saturninum	Filthinnelav		29	₁₆ 1 ₈ 2 ₅
	Lobaria hallii	Fossenever	VU	1	1 ₁
	Lobaria pulmonaria	Lungenever		111	₈₅ 1 ₆ 3 ₂₀
	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		207	₁₆₀ 1 ₆ 2 ₁ 3 ₄₀
	Nephroma laevigatum	Kystvrenge		5	5
Skorpelav	Peltigera collina	Kystårenever		58	₃₅ 1 ₃ 3 ₂₀
	Chaenotheca gracillima	Langnål	NT	3	1 ₁ 2 ₂
	Pyrrhospora elabens			2	1 ₁ 4 ₁
Sopp vedboende	Ceriporiopsis aneirina	Ospekjuke		1	1 ₁
	Skeletocutis lenis		NT	2	1 ₁ 4 ₁

Avgrensning og arrondering

Det opprinnelige undersøkelsesområdet "Strindvatnet-Sagvassdalen" er delt i to separate områdebeskrivelser. Området nord for europaveien som er omtalt her er kalt "Strindvatnet-Femtvasslia".

Avgrensningsforslaget avviker i grunnen lite fra grensene for undersøkelsesområdet. Men, et par større areal med meget kraftig utnyttet skog som inkluderer flere unge og middelaldrede granplantefelt er holdt utenfor. Dette gjelder lisen fra Femtvasselva og nord til Natmåselva opp til ca 150 moh, og det gjelder et stort rektangulært felt vest for Hofmannselva som er generelt meget intensivt utnyttet og som i tillegg krysses av to kraftgater. Halve dette sistnevnte arealet var heller ikke en del av undersøkelsesområdet. Videre nordvest er den nedre forslagsgrensen lagt langs kraftgatetraséen fram til like før Rapelva. Dette er gjort fordi selve kraftgatetraséen opptar svært mye areal som aldri vil kunne utvikle store naturkvaliteter og skogarealet nedenfor traséen er mindre produktivt og generelt mer påvirket av menneskelig aktivitet enn ovenfor traséen. Eventuelt kan også Kjerkfjellheia inkluderes i et verneareal (privateid). Kjerkfjellheia består i hovedsak av relativt bra sjiktet røsslyng-blokkebær-furuskog i tidlig aldersfase med trær til ca 150-200 år. Dimensjonene er ganske små (sjelden over 35-40 cm dbh). I brattskrenten ut mot Sandnesvatnet er det grov blokkmark med bjørkedominert boreal løvskog og en del fuktighetskrevende kryptogamer, spesielt moser og lav på berg.

Nord for Rapelva er både øvre og nedre grenseforslag lagt nedenfor kraftgaten ettersom arealet ovenfor består av i skogvern-sammenheng uinteressant fattig svaberg nesten uten vegetasjon. Deretter ligger ryggen med glimmerskifer som er skogkledd helt opp til Skogkollen. Denne glimmerskifer-forekomsten bidrar positivt til en rekke verdikriterier for totalområdet og er derfor en meget viktig komponent i helhetsvurderingen.

Kraftgatene og flere store areal med sterkt utnyttet skog har påvirket valget for hvor forslagsgrensene er trukket. Ettersom disse tekniske og forstlige inngrepene er såpass store er de funnet ikke forenelige med kravet til urørthet i "Lov om naturvern". Den naturlige gradienten fra fjell til innsjø er derfor i mange tilfeller ikke ivaretatt. Likevel finnes også ganske store parti hvor hele gradienten er sikret i avgrensningsforslaget. Totalt vurderes derfor arronderingen som svakt middels god (**).

Andre inngrep

Tyngre tekniske inngrep i form av brede kraftgater preger mye av undersøkelsesområdet. Fra Kvannlifjellet til Rokkvikfjellet går det to parallelle kraftgater som samlet opptar en bredde på minst 30 meter. Nord for Kjerkfjellheia ligger den fraflytta garden Kjerkfjell samt et lite antall hytter, men dette arealet er utelatt fra avgrensningsforslaget.

Vurdering og verdisetting

Med tanke på skogstruktur, vegetasjonssamfunn og skogtypevariasjon faller nok det meste av arealet inn under hverdagslandskapet i regionen. Området har likevel spesielle kvaliteter knyttet til ganske store areal med produktiv og epifyttrik løvskog, og ikke minst til kjerneområdene som representerer sjeldent produktive og/ eller kontinuitetspregete skogbestand.

Fire kjerneområder er skilt ut. Naturtypen fra 2002 er ikke videreført som kjerneområde siden lokaliteten hvor denne er tegnet inn ikke har naturtypekvaliteter, men består av svaberg i øvre del og ordinær middelaldret løvblandet barskog i nedre del med kun en smal stripe ospesuksesjon aller nederst.

I den samlede vurderingen er de fleste "gammelskogs"-parameterene gitt lav verdi untatt kriteriet "gamle løvtrær". Dette begrunnes i lav dekning av tydelig kontinuitetspreget skog og sjeldent annet enn spredte furuelementer øverst i barskogsosonen. Løvsbogen har raskere omløp enn furuskogen og tydelig gamle løvtrær finne spredt til ganske vanlig i mye av området over ca 100-150 moh. Mengden og kontinuiteten i død ved er likevel stort sett lav. Treslagsfordeling, variasjon og rikhet er gitt to stjerner bl.a. på bakgrunn av stor treslagsvariasjon inkludert relativt mye osp og rogn, god dekning frodig storbregneskog og mye rik vegetasjon tilknyttet glimmerskiferhyggen ved Strindneset. Øvrige valg av kriterieverdier er begrunnet andre steder.

I forhold til mangelanalysen gjort i forbindelse med evalueringen av skogvernet i Norge (Framstad et al. 2002) bidrar området til en viss grad å dekke inn mangelpunktet i) "intakte forekomster av rike skogtyper". Det er i all vesentlighet kjerneområdet "Skogkollen N" som tilhører denne kategorien og det samlede arealet avgrensingsforslaget eventuelt vil yte bidrag med er derfor ikke stort. Av regionale mangler (Nord-Norge, mellom- og nordboreal sone (Framstad et al. 2003)) vil området til en viss grad bidra på punktene i) høystaudeskog og ii) urskogspreget furuskog. Mangelen "høystaudeskog" er i likhet med den generelle mangelen "rike skogtyper" lite utbredt og godt utviklet og artsrik staudeskog finnes kun langs glimmerskiferhyggen mellom Strindneset og Skogkollen. Urskogspreget furuskog er begrenset til ett kjerneområde, nemlig Nattmålselva NV. Utenfor kjerneområdet er det i beste fall bare spredte gamle furuskogselementer i bjørkeskog.

Området kan summeres opp som et ganske stort og forholdsvis variert skog, myr og fjell-landskap med meget heterogen påvirkningsgrad. Ganske store areal er kraftig og negativt påvirket av forstlige og tekniske inngrep. Likevel eksisterer også store areal med klare naturverdier som gjør at et stort avgrensingsforslag kan presenteres. Arronderingen blir ikke optimal som følge av alle inngrepene, men mye takket være områdets størrelse finnes også relativt store areal hvor gradienten fra fjell til innsjø er ivaretatt. Samlet vurderes derfor arronderingen som middels god. Området vurderes som velegnet til å ivareta eksisterende naturverdier og med rimelig godt potensiale for å fange opp ytterligere mangfold av kontinuitetskrevede arter tilknyttet både løv- og furuskog på sikt. Vurderingen bygger på områdets størrelse, relativt høye andel (høy)produktiv løvskog og ganske store areal eldre furuskog med spredte kontinuitetselement. Foreløpig er imidlertid kontinuitetselementet svakt utviklet og mye av arealet er direkte ungskog. Noe suboptimal arrondering og mange tekniske inngrep trekker også ned. Samlet vurderes derfor avgrensingsforslaget som lokalt verneverdig (*) (på grensen mot **).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Strindvatnet-Femtvasslia. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapitlet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødvemengde	Dødvkont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Skogkollen N	**	*	*	0	***	-	***	**	***	**	-	-	***
2 Kvannlifjellet N	**	*	*	0	**	-	**	*	*	*	-	-	*
3 Harmodalen	***	**	**	0	**	-	**	*	*	*	-	-	**
4 Nattmålselva NV	***	**	**	***	0	-	*	**	*	*	-	-	**
3 Harmodalen	***	**	**	0	**	-	**	*	*	*	-	-	**
Totalt for Strindvatnet-Femtvasslia	*	*	*	*	**	-	**	**	**	*	**	**	*

Referanser

Direktoratet for naturforvaltning - Naturbase 2006: <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. - NINA Temahefte 12: 1-279.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge - M 1: 1 million. Norges Geologiske Undersøkelse.

Strindvatnet-Femtvasassia (Hamarøy, Nordland).

Areal 11.968daa, verdi *

Bilder fra området Strindvatnet-Femtvasslia

Utsikt sørøstover fra Rokkvikfjellet. Den doble kraftgaten legger beslag på en god del areal og deler opp området på langs. Foto: Jon T. Klepsland

Grove godt nedbrutte furulæger ligger spredt i øvre deler av barskogssonen sør i området. Den stående skogen er relativt ung og bare helt unntaksvis finnes slike dimensjoner på stående trær. Foto: Jon T. Klepsland

Bilde tatt mot nord. Et grønt belte med frodig blandingsskog strekker seg fra Strindneset og opp til Skogkollen. Foto: Jon T. Klepsland

Høyproduktiv storbregne-løvkog med osp i kjerneområde nr 2, Kvannlifjellet N. Foto: Jon T. Klepsland

Norddalen**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Narvik
Kartblad: 1431 III, Skjomdalen
UTM: Ø:608952, N:7563285
H.o.h.: 102-709moh
Areal: 9391 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: AST, EBE
Dato feltreg.: 02.09.2006-04.09.2006,
Areal: 9391 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Norddalen danner den nordligste av to indre daler som går sammen til Skjomdalen, som ender i fjorden Skjomen med munning mot nord i Ofotfjorden vest for Narvik by. Dalføret har bratte lier og elv som delvis går i juv med bratte bergvegger. Bergarten er grunnfjell, og området ligger dels i mellomboreal, dels i nordboreal sone.

Furu og bjørk er dominerende treslag. Området utmerker seg særlig ved den uvanlig dødvedrike furuskogen i kjerneområde 1, mesteparten på nordsida av elva, med stor tetthet i gadd og læger; det siste imidlertid i stor grad forårsaket av en tidligere hogst der tømmeret aldri ble fraktet bort. Trærne er grovvokste og av antatt høy alder. I tillegg finnes et større, mer påvirket furuskogsparti i den vestligste delen, sør for elva. Også dette er en berg- og grunnlendt utforming, som for øvrig utmerker seg ved utpreget småvokste, men antatt relativt gamle trær, som gir området et helt spesielt preg.

Bjørkeskogen har stor variasjon langs fattig-rikgradienten. En sone med bl.a glimmerskifer, som dekker den øvre (østre) delen av den nordvendte lisida, gir et synlig utslag på vegetasjonen og gir en svært frodig høgstaudebjørkeskog og delvis åpne felt med tette gråvierkratt. Her inngår blant annet overdådige turt- og ballblomenger, og kildepartier opptre hyppig.

Den nordvendte sida vest for glimmerskiferen er fattigere, men jevn sigeffekt gir store partier med småbregnebjørkeskog. Ren blåbærbjørkeskog er også vanlig, og denne typen i veksling med tørrere, kreklingsominert bjørkeskog dominerer mesteparten av dalens nordside, hvor også god soleksponering gir en uttørrende effekt. I elvekanten (grus-, steinbredd) til tverrgående elv fra fjellet på sørsida i øst ble det funnet et større antall fjellplanter/ nordlige arter.

Det er flere åpninger både ovenfor og nedenfor bilveien på sørsida av elva, som neppe er naturlig åpne høgstaudeenger, men hvor bjørka trolig er tatt ut til ved. Innerst i området har bjørk blitt tatt ut også de siste åra, inkludert helt nylig. Her er større åpninger nettopp i det delområdet som synes å ha høyest bonitet og trestørrelse.

Det er funnet 4 rødlistede arter (vedboende sopp, NT) i området, alle i kjerneområdet med gammel furuskog.

Nevnte kjerneområde er klart trestjerners og kan med sin størrelse i seg selv utgjøre et eget reservatforslag. I forhold til mangelanalysen representerer det et svært dødvedrikt furuskogsområde, noe som i seg selv forekommer svært sjelden i Norge etter mange års aktiv skogsdrift i denne svært sentvoksende skogtypen. Dessuten inngår svært rike høgstaudeutforminger. Dette området har således svært høy verneverdi.

Totalt sett klassifiseres hele området til **. Det har en god avgrensning ved å dekke storparten av en hel dal, har svært rike bjørkeskogstyper med mye kildevegetasjon representert og ellers stor økologisk variasjon og høyt arts mangfold, inkludert flere rødlistearter.

Feltarbeid

Furuskogområdet K1 (stort sett) på nordsida av elva, som klart utkrystalliserte seg som mest interessant, ble sterkest prioritert, med en grundig registrering av furulæger (AST og EB) på en stor del av kjerneområdet 2/9. Resten av området ble vurdert av EB 4/9, med feltarbeid over en stor del av det nordlig eksponerte arealet på sørsida av elva, og med kikkert-/fjernobservasjon av øvrige arealer på nordsida.

Tidspunkt og værets betydning

Det var fint vær under hele feltarbeidet og fortsatt god sesong for registrering av karplanter. På grunn av tørr sommer og lite regn også de siste ukene var soppesongen relativt dårlig med hensyn til kjøttfulle skogbunnsarter, mens vedboende sopp (kjuker, barksopper) allerede var godt utviklet. .

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensener for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF.

Arealet omfatter nesten hele den skogklede Norddalen, som sammen med Sørtdalen munner ut i indre del av Skjomdalen. (De indre mer glisne og høyere liggende delene nær skoggrensa er utelatt.)

Tidligere undersøkelser

Det er foretatt naturtypekartlegging i Narvik kommune (sammenstilt 1998), som dekker området. Én naturtypelokalitet er skilt ut innenfor området; som her er utvidet til et større kjerneområde.

Beliggenhet

Norddalen (med Nordelva) danner den nordligste av to daler som går sammen til Skjomdalen (med elva Skjoma), som ender i fjorden Skjomen med munning mot nord i Ofotfjorden 8-10 km vest for Narvik by.

Naturgrunnlag

Topografi

Området utgjør mesteparten av den boreale delen av Norddalen, som har retning V(SV)-Ø(NØ) og har til dels bratte lier og elv som delvis går i juv med bratte bergvegger.

Geologi

Bergarten er grunnfjell (granitt og granodioritt) av prekambrisk alder (Gustavson 1974).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonsone: mellomboreal 30% (ca 2820daa) nordboreal 50% (ca 4700daa) alpin 20% (ca 1880daa) .

Området er hovedsakelig nordborealt, men de lavereliggende delene av den sørvendte lia med kjerneområde 1 (gammel furuskog med innslag av blant annet noen større, gamle seljer) må klassifiseres som mellomboreal.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen er stor og gir seg spesielt utslag langs fattig-rikgradienten i bjørkeskogdelen; fra fattige/skrinne typer til svært frodige høgstaudentformer. Området har dessuten to hovedelementer; furu- og bjørkeskog.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Furu og bjørk er de helt dominerende treslagene i området, som er fritt for granplantefelt. Furuskoen danner delvis et større parti på nordsida, mesteparten utfigurert som kjerneområde 1 med grov og gammel, svært dødvedrik skog (se dette). I tillegg finnes et større parti i den vestligste delen, sør for elva og nord for bilveien. Også dette er en berg- og grunnlendt utforming, som for øvrig utmerker seg ved utpreget småvokste, men antatt relativt gamle trær, som gir området et helt spesielt preg. Det er observert relativt mange stubber, og dødvedmengden er liten. Det finnes imidlertid spredt gadd. Dette området har jevnt over et tørrere preg enn K1, der ekstremtørr type (xeric) utgjør mye areal. Vegetasjonen er ofte sparsom med spredt lav- og mosevekst; saltlav (*Stereocaulon* sp.), lys reinlav (*Cladonia arbuscula*), frynsemose (*Ptilidium ciliare*), einerbjørnemose (*Polytrichum juniperinum*) og rabbebjørnemose (*P. piliferum*), samt innimellom storvrenge (*Nephroma arcticum*). Krekling og tyttebær er ofte vanlige som spredte skudd. Krekling vokser også karakteristisk som tette puter eller større sirkler i skogbunnen. I partier med mer stabilt jorddekke (middels tørr type/subxeric) vokser også røsslyng, blåbær og blokkbær, samt etasjemose (*Hylocomium splendens*). Også på denne sida er det tilløp til forsumpningspreg og med små fattigmyrer innimellom.

Bjørkeskoen har stor variasjon langs fattig-rikgradienten. En sone med glimmerskifer(/glimmergneis), som jf Gustavson (1974) dekker den øvre (østre) delen av den nordvendte lisida, gir et svært synlig utslag på vegetasjonen i form av en svært frodig høgstaudebjørkeskog og delvis åpne felt med tette gråvierkratt. Her inngår blant annet overdådige turt- og ballblomenger og med arter som vendelrot, skogstorkenebb, kvitbladistel, skogrørkvein, skogstjerneblom, hundekjeks, sølvbunke og hegg, samt rikelig med bregner. Store- og små kildepartier opptrer hyppig, med blant annet fjellkvann, setermjølke, marikåpe, åkersnelle, fjellfiol, stjernesildre, fjellsyre, rosenrot og dvergsoleie, og i bunnsjikt blant annert tvebladmoser (*Scapania* sp.), og *Dicranella* sp.

Den nordvendte sida vest for glimmerskiferen er fattigere, men jevn sigeffekt gir store partier med småbregnebjørkeskog og helt dominans av fugletelg og med innslag av sauetelg (coll.). Blåbær er vanlig, fulgt av skrubær. I mer konsentrerte sigpartier overtar hengeving, eller på det fuktigste, rene storbregneenger dominert av skogburkne. Mange steder har det skjedd en forsumpning, indikert av arter som molte, skogsnelle og *Sphagnum* spp., og forekomst av små gråorholt. Ren blåbærbjørkeskog er også vanlig, og denne typen i veksling med tørrere, kreklingdominert bjørkeskog dominerer mesteparten av dalens nordside, hvor også god soleksponering gir en uttørrende effekt.

I elvekanten (grus-, steinbreidd) til tverrgående elv fra fjellet på sørsida i øst ble det funnet et større antall fjellplanter/ nordlige arter; fjellkattfot, fjellsmelle, rosenrot, stjernesildre, trefingerurt, fjellkvann, fjellskrinneblom, fjellrapp, geitsvingel, fjellveronika, fjellarve, setermjelt, svarttopp, aksfrytle, musøre, fjellmarikåpe, fjellfiol og knoppsildre. Elvebredden ble også studert innenfor K1: Den er preget av grus og setin med pionerpreget elvørvegetasjon med stor dekning av sandgråmose (*Racomitrium canescens*). Flere steder vokser fjellarten setermjelt, og fjellsyre og fjellarve ble observert. Det er også mye småbjørk og kantkratt med svartvier.

Det finnes ett større flatmyrparti like sør for veien i søndre del. Det er en stor bløtmyr med mykmattevegetasjon dominert av flaskestarr og broddtorvmose (*Sphagnum fallax* coll.) og noe tuevegetasjon i indre del (molte, krekling, dvergbjørk, rusttorvmose (*S. fuscum*)).

Skogstruktur og påvirkning

Området utmerker seg særlig ved den uvanlig dødvedrike furuskoen, mesteparten på nordsida av elva, med stor tetthet i gadd og læger; det siste imidlertid i stor grad forårsaket av en tidligere hogst der tømmeret aldri ble fraktet bort. Trærne her er grovvokste og av antatt høy alder (se for øvrig beskr. under K1). Øvrig furuskog (sørsida) er grunnlendt med svært

småvokste, men trolig gamle trær, hvor det imidlertid er mye stubber og sparsomt med død ved.

Bjørkeskogen varierer fra beskjeden til lokalt moderat dødvedmengde (blant annet en del lokalt i nordvendt liseide, vestre del). Det er flere åpninger både ovenfor og nedenfor bilveien på sørsida av elva som neppe er naturlig åpne høgstaudeenger, men hvor bjørka trolig er tatt ut til ved. Innerst i dalen på sørsida, like vest for brua innerst i området, har bjørk blitt tatt ut også de siste åra, inkludert helt nylig. Her er større åpninger i et av partiene med høyest bonitet og trestørrelse i hele området. Relativt grovstammet bjørk finnes også i det næringsrike partiet; nordvendt side, østre del.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Norddalen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Norddalens nordside

Naturtype: Gammel barskog - Gammel furuskog
BMVERDI: A
Areal: 1308,19daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 150-430 moh

Området utgjør et berglendt område der slakt skrånende konvekse partier brytes av enkelte søkk. De skrinne delene har dominans av furu og med vekslende innslag av bjørk. Kjerneområdet grenser noen steder mot bergvegger og steinurer. Et mindre parti er også inkludert på sørsida av elva.

Middels tørr (subxeric) furuskog preget av krekling og delvis røsslyng med innslag av blant annet skrubbe dominerer. På de mest utsatte rabbeartiene er det innslag av ekstremtørr type (xeric) med dominans av reinlavarter. I mer konkave partier tar blåbærtypen over med økt mengde av skrubbe og med etasjemose (*Hylocomium splendens*) som viktigste art i bunnsjiktet, fulgt av kråkefotmose (*Rhytidiadelphus loreus*), som indikerer den suboseaniske beliggenheten. Selv de skrinne områdene med tynt jorddekke har ofte et lett forsumpningspreg, med molte som vanlig art. I søkkene kommer det inn en del bregner, blant annet i form av storebregneenger, men denne delen av området framstår som fattig, og det er høyst tilløp til mer høgstaudepreget vegetasjon, med foruten fjellburkne og strutseving; turt, vendelrot, skogstorkenebb og kranskonvall. Det finnes spredte store, gamle seljer og mer tynnstammete rogn med *Lobarion*-arter. Det er også noen ospeholt og enkelte gråorholt i sigpartier.

Furutrærne er grovokste med variert alderssammensetning; mange antas å være av høy alder. Dødvedmengden er uvanlig stor i norsk furuskogssammenheng; både i form av gadd og læger, men en stor andel av det siste skyldes et stort antall nedsagde trær (anslag 50 år siden) som bare har blitt liggende av ukjent grunn. Det ble imidlertid også observert sterkt nedbrutte stokker, delvis overvokst av lyng og mose. Dette, samt artssammensetningen, tyder på en viss kontinuitet i dødved også uavhengig av hogsten. En del av dødveden er for øvrig gaddlæger som ligger med sprikende, grove røtter. Det er også mye grovt hogstavfall fra dette inngrepet.

De vestlige delene er ikke befart, men kikkertobservasjon fra sørsida forteller at også denne delen har de samme økologiske forhold med stor dødvedtetthet.

Det ble konstatert stor tetthet av vedboende sopp, særlig kjuker, på den grove furudødveden, inkludert 4 rødlistearter (*Antrodia albobrunnea*, *Skeletocutis lenis*, *Phellinus nigrolimitatus*, *Chaetoderma luna*, se artskapittel med liste over funne arter),

Artsmangfold

Den gamle furuskogen på nordsida (K1) har stor tetthet av kjuker, hvorav tre rødlistearter, brun hvitkjuke (*Antrodia albobrunnea*, NT), *Skeletocutis lenis* (NT) og svartonekjuke (*Phellinus nigrolimitatus*, NT). Videre ble det gjort flere funn av barksoppen furuplett (*Chaetoderma luna*, NT). Det er ellers fortsatt i dette høydelaget enkelte elementer av gamle selje (+ yngre rogn) med *Lobarion*-arter. Artsmangfoldet i den rike høgstaudebjørkeskogen og tilhørende kilder er høy.

*Tabell: Artsfunn i Norddalen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	<i>Leptogium saturninum</i>	Filthinnelav		4	1 ₄
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbenever		4	1 ₄
Sopp vedboende	<i>Antrodia albobrunnea</i>	Brun hvitkjuke	NT	5	1 ₅
	<i>Chaetoderma luna</i>	Furuplett	NT	4	1 ₄
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartonekjuke	NT	1	1 ₁
	<i>Pholiota heteroclita</i>	Bjørkeskjellsopp		1	1
	<i>Skeletocutis lenis</i>		NT	1	1 ₁

Avgrensning og arrondering

Undersøkellesområdet dekker mesteparten av den sammenhengende og brede skogdelen av Norddalen, fra like innenfor elvesletta mot møte med Sør-dalen og øst til omkring der bilveien krysser tverrelv fra sør- og skogen videre innover blir mye smalere og mer lavtvoksende. Bortsett fra rent praktiske tilpasninger mot lavalpin sone er det gjort noen mindre justeringer av grensa helt i øst (se vurdering, verdisseting).

Andre inngrep

Bilvei (grus) og nærliggende kraftlinje skjærer gjennom og langsetter området på sørsida. Vassdraget er regulert (Skjomenverkene).

Vurdering og verdisetting

Kjerneområdet (K1) på nordsida er et klart trestjerners område og kan med sin størrelse i seg selv utgjøre et eget reservatforslag. I forhold til mangelanalysen representerer den et svært dødvedrikt furuskogsområde, noe som i seg selv forekommer svært sjelden i Norge etter mange års aktiv skogsdrift i denne svært sentvoksende skogtypen. Videre forekommer svært rike høgstaudeutforminger og kilder i den østlige, nordvendte delen av dalen. Norddalen har således svært høy verneverdi. Den økologiske variasjonen er stor og artsmangfoldet høyt.

Totalt sett klassifiseres hele området til **. Det har en god avgrensning ved å dekke storparten av en hel dal,

Bortsett fra rent arronderingsmessige justeringer langs langsiden i sør og nord er det gjort en liten justering i øst, der sideelv med mange fjellplanter fra sør (se kap. vegetasjon) er tatt med i sin helhet. I opprinnelig undersøkelsesområde følger grensa elvestrengen, mens grensa vi her foreslår er flyttet til en liten rygg et kort stykke øst for sideelva.

Ved å rette ut grensa mot øst fås også med et lite ekstraparti mellom veien og Nordelva, som riktignok kommer utenfor det næringsrike siget fra den rike berggrunnen i den nordvendte lia, men som likevel har produktiv, ganske storvokst bjørkeskog dominert av småbregner.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Norddalen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

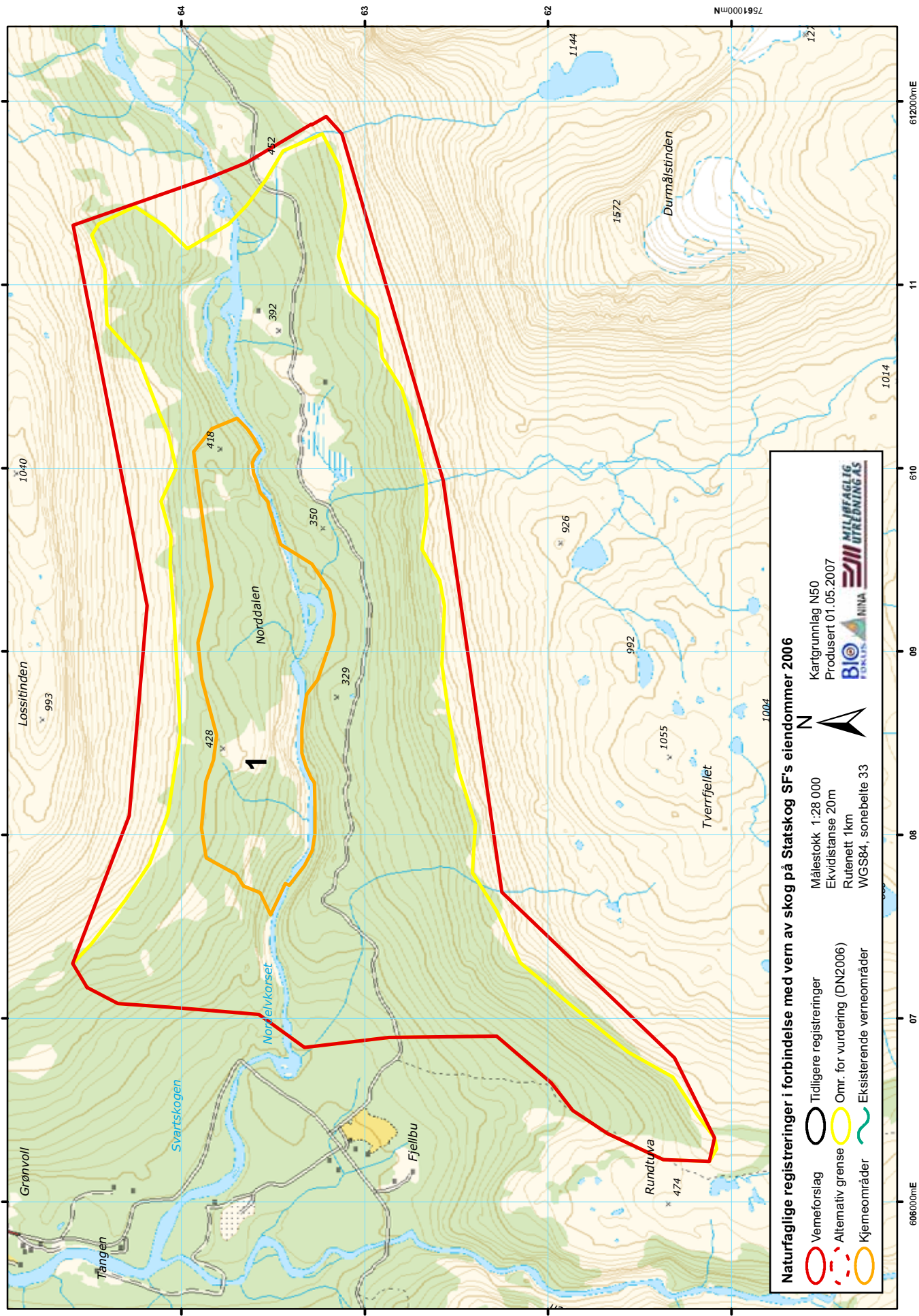
Kjerneområde	Urørthet	Dødvedmengde	Dødvedkont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Norddalens nordside	***	***	**	***	*	-	**	**	*	**	-	-	***
Totalt for Norddalen	**	**	**	***	**	-	**	**	**	**	***	***	**

Referanser

Geologisk kart over Norge. Narvik. Berggrunnskart 1 : 250.000. Norges geologiske undersøkelse, Trondheim.

Norddalen (Narvik, Nordland).

Areal 9.391daa, verdi **

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

Målestokk 1:28 000
Ekvivalens 20m
Rutenett 1km
WGS84, sonebelle 33

Verneforslag
Tidligere registreringer
Alternativ grense
Omr. for vurdering (DN2006)
Kjemeområder
Eksisterende verneområder

Kartgrunnlag N50
Produisert 01.05.2007

BIO FORNÅR NINA MILJØFAGLIG UTREDNING AS

Bilder fra området Norddalen

Området inneholdt tildels betydelige mengder død furuved. Bildet er tatt i kjerneområdet, sør for elva. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Bjørkeskog i den nordvendte hellinga sør for veien. Foto: Egil Bendiksen

Utsikt over elva mot kjerneområdet. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Deler av kjerneområdet er glissent tresatt, men har spredte forekomster av furugadd og -læger. Foto: Anne Sverdrup-Thygeson

Bakken -

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Saltdal
Kartblad:
UTM: Ø:524000, N:7410000
H.o.h.: 230-320moh
Areal: 230 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: GGA, GGA
Dato feltreg.: 30-07-2006
Areal: 230 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Undersøkellesområdet er en MiS-figur der det var oppgitt konsentrasjoner av død ved. Den er lokalisert til den nordøstvendte lia i Junkerdalen, ikke langt fra svenskegrensa, og ligger i et relativt kontinentalt miljø. Furuskog av bærlyngtype dominerer, og skogen er jevnt preget av både eldre og nyere hogst, og er uten kontinuitet i dødt trevirke, trolig også i gamle levende trær. Ingen rødlistearter er påvist, og potensialet for slike er dårlig. I vernesammenheng er lokaliteten relativt liten. Samtidig er den fattig, høytliggende, lite variert og ganske sterkt påvirket. Den oppfyller ingen av kravene stilt til verneområder i mangelanalysen for skogvernet (Fremstad m.fl. 2002, 2003). Det vurderes derfor å være uten særlig verneverdi, hverken som potensielt reservatobjekt eller i en lokal forvaltningssammenheng som MiS-miljø eller naturtypelokalitet.

Feltarbeid

Det ble foretatt en rundtur i området med utgangspunkt fra riksveg 77. Området er såpass lite at det var mulig å få et rimelig godt totalinntrykk, og det ble spesielt lagt vekt på å fange opp eventuelle kvaliteter i ytterkanten av området.

Tidspunkt og værrets betydning

Feltarbeidet ble gjennomført i løpet av en formiddag under gode forhold i pent, vindstille vær.

Tidligere undersøkelser

Lokaliteten er avgrenset som en MiS-figur med mye død ved.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger i Junkerdalen, bare ca 1,5 mil vest for svenskegrensa, i den nordøstvendte dalsida.

Naturgrunnlag

Topografi

Det er snakk om ei ganske slak og jevn li i nedre deler, som gradvis går over i den flate elvesletta.

Geologi

Det er fattig berggrunn (ikke nærmere sjekket hvilken type) i området.

Økologisk variasjon

Området er gjennomgående lite variert, om enn med en viss endring fra den bratte og noe mer grunnlendte lia, ned til mer løssmasserik og flatere partier ned mot veien.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Området er skogkledd og dominert av furu. I tillegg finnes noe bjørk, samt enkelttrær av rogn og silkeselje. Gråor finnes ellers i dalføret, og kanskje kan det være enkelte busker også innenfor området. Det meste av arealet vurderes å være bærlyngskog, med mye tyttebær, blokkebær, krekling, røsslyng og blåbær. I tillegg opptrer knerot hist og her i skogtypen. Flere steder er det overgang mot blåbærskog, samt at fuktigere partier viser overgang mot den mer humide røsslyngfuruskoen. På de flatere partiene er det flere små fuktdrag med fattig myrvegetasjon (tendenser til fattig, skogkledd myr). De rikeste (relativt sett) miljøene ligger i sør og ned mot vegen, mens det blir gradvis fattigere oppover i lia og mot nord.

Skogstruktur og påvirkning

Området er jevnt preget av skogsdrift, både historisk og i moderne tid. Det er ingen kontinuitet i død ved. Det er lokalt en del læger av furu forekommer, men disse var omtrent utelukkende av nyere dato, trolig en stormfelling for noen år siden. Disse er samtidig av ganske små til middels dimensjoner. Noen sparsomme funn av eldre trevirke ble gjort, men disse var bare gamle avkapp og rester etter tidligere hogst. Noen spredte gadd forekommer også, men da i hovedsak nord for avgrenset undersøkelsesområde. Enkelte lauvrelæger forekommer i tillegg. Det er mulig det er kontinuitet i gamle lauvtrær, men usikkert. For furu kan det være svak kontinuitet i gamle trær opp mot snauffellet, der slike står spredt. I den mer sluttede furuskoen i nedre deler er det derimot neppe slik kontinuitet. Den søndre delen av området har som helhet ganske ung

skog, mens det er litt eldre furuskog i nordre deler.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Bakken

Artsmangfold

Som nevnt under punkt "vegetasjon" ble det bl.a. funnet litt knerot i skogen. Ellers er det bare svake indikasjoner på litt rikere forhold, med sparsomme funn av tranestarr og fjelltistel. I tillegg ble det gjort ett funn av den noe uvanlige arten nubbestarr, men da muligens like utenfor undersøkelsesområde (WQ 2386 1035).

Det var litt sopp i skogen, men det ble bare observert ulike kremler, og ingen indikasjoner på f.eks. mineralkrevende arter. Det ble bare observert vanlige og lite kravfulle arter av lav og moser, f.eks. ingen indikasjoner på interessante knappenålslav, råtevedmoser eller lungenever-samfunn.

Av fugl ble det sett en del spurvefugl, særlig trost (gråtrost, rødvingetrost). For øvrig kan nevnes arter som svart-hvit fluesnapper og ringdue. Av pattedyr er det bl.a. noe elg i området.

Tabell: Artsfunn i Bakken. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Starrfamilien	Carex loliacea	Nubbestarr		2	1 1

Avgrensning og arrondering

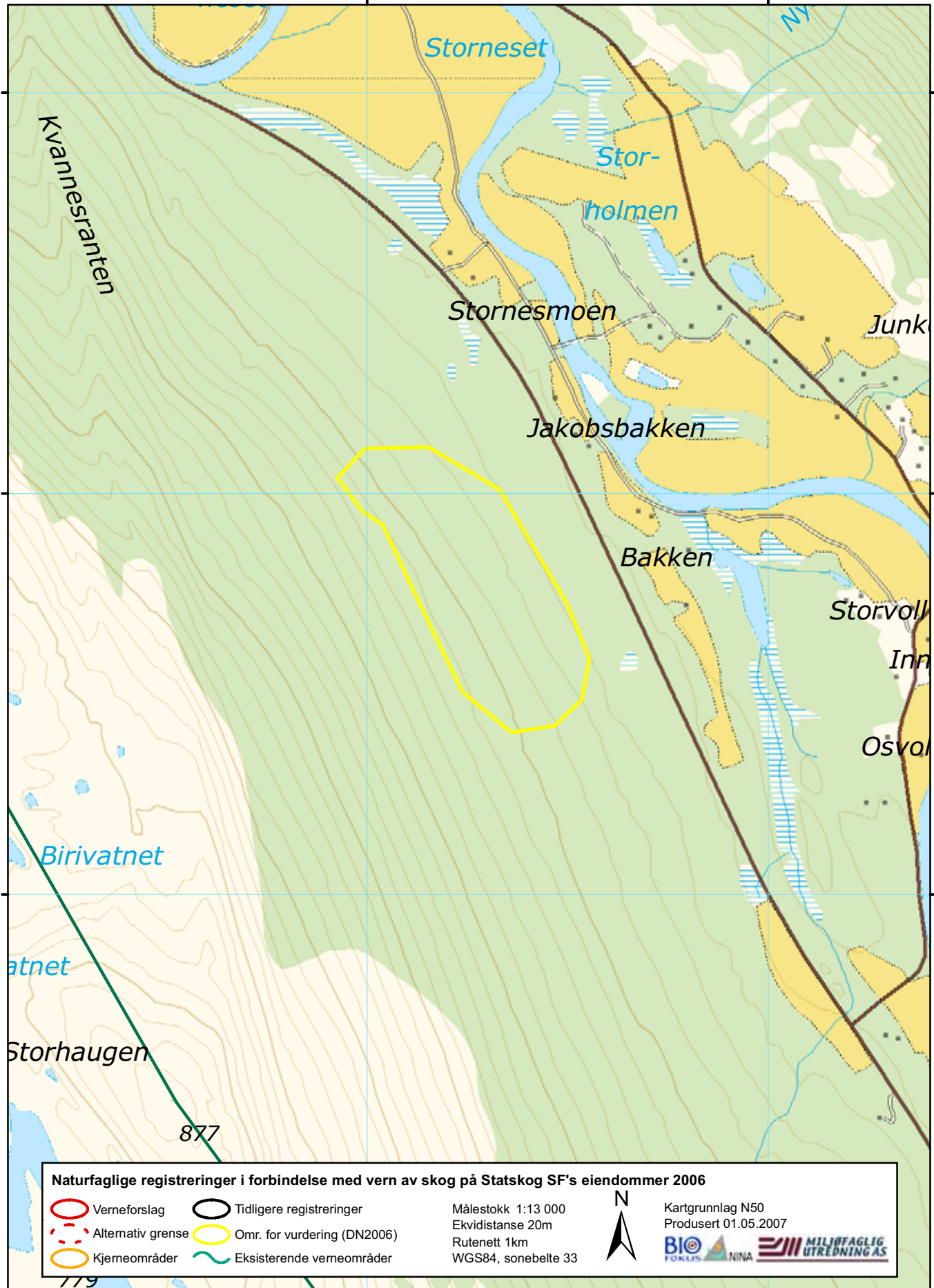
Lokaliteten grenser mot riksveg 77 i nedkant og mot snauffjellet i overkant. Furuskog med varierende påvirkningsgrad, men gjennomgående ganske hogstpreget strekker seg videre i lia i begge retninger, og fører til at det i liten grad vil være naturlige grenser for et eventuelt reservat i lia.

Vurdering og verdisseting

Lokaliteten er liten, fattig, høytliggende, ganske sterkt påvirket, lite variert og med lavt potensiale for rødlistearter. Det oppfyller ingen av kravene stilt til verneområder i mangelanalysen for skogvernet (Fremstad m.fl. 2002, 2003). Det vurderes derfor å være uten særlig verneverdi, hverken som potensielt reservatobjekt eller i en lokal forvaltningssammenheng som MiS-miljø eller naturtyperlokalitet.

Tabell: Kriterier og verdisseting for kjerneområder og totalt for Bakken. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisseting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødvved mengde	Dødvved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
Totalt for Bakken	**	*	0	*	*	-	*	*	*	0	*	**	-

Bilder fra området Bakken

Typisk skoginteriør ned mot riksvegen. Det er dels hogstflatepreg med spredte unge til middelaldrende furutrær. Foto: Geir Gaarder

Middelaldrende furuskog i lia med enkelte furutrær som trolig har blitt stormfelt for noen år siden. Foto: Geir Gaarder

Litt eldre, svakt naturskogspreget, men samtidig svært glissen furuskog opp mot fjellet i øvre deler av undersøkelsesområdet. Foto: Geir Gaarder

Storvatnet**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Steigen
Kartblad: 2130 IV
UTM: Ø:526520, N:7527607
H.o.h.: 56-1061moh
Areal: 30405 daa

Prosjekttilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: DSV, DSV
Dato feltreg.: 01-08-2006
Areal: 30405 daa
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Storvatnet ligger i den østre del av Steigen kommune nær grensa til Hamarøy kommune. Det avsidesliggende vannet er en stor og dyp fjordsjø omgitt av høye fjell som når opptil 1180 moh. Berggrunnen i området utgjøres av harde og tungt nedbrytbare bergarter og jordsmonnet varierer fra dype moreavsetninger innerst ved fjordbotnene, til tynt og usammenhengende morenedekke mange steder. I de bratte liene er det skredjordspartier samt også en del ur og ustabil rasmark. Lokaltiteten har et meget stort spenn i ulike skog- og vegetasjonstyper. Dette skyldes de varierte jordbunnsforholdene og at alle eksposisjonsretninger er representert.

Løvskog dekker størst areal og varierer fra nesten ren bjørkeskog i nordlig eksponerte liområder, til mer sammensatt treslagsfordeling i de sydeksponerte partiene. Her er det også innslag av ren, til dels meget grov ospeskog. Sydlig eksponerte skredjordspartier har meget frodig høystaudeskog med innslag av åpne høystaude-enger på rasutsatte partier. Vegetasjonen er her stedvis opptil mannshøy og har i tillegg til de vanlige artene knyttet til høystaudevegetasjon, innslag av en del sydlige, varmekrevende arter hvorav enkelte her befinner seg nær nordgrensa av sitt utbredelsesområde. I tørrere deler av sydskråningene finnes det også innslag av lågurtskog.

Nordlig eksponert bjørkeskog utgjøres hovedsakelig av veksling mellom småbregne-, storbregne- og blåbærskog- skrubærskog, avhengig av bl.a. jorddybde, terrengform og hellingsgrad.

Furuskogen inntar i hovedsak de mest grunnlendte og skrinneste partiene og er for det meste glissen, kortvokst og småfallen. Unntaket er lokale innslag med bærlyngfuruskog på dyp morenejord i søreksponerte partier hvor skogen til dels er relativt grovvokst. Furuskogen utgjøres ellers i hovedsak av en veksling mellom knausfuruskog, lavfuruskog og røsslyng-blokkébærfuruskog, stedvis også i en viss mosaikk med furumyrskog og små fattigmyrer.

Furuskogen langs de midtre deler av fjordområdet er svært lite påvirket og preges av relativt mye dødved, mest i form av gadd. Til tross for relativt beskjedne dimensjoner ble det registrert til dels meget høy alder på en del trær, eksempelvis viste borprøver av to trær aldre på henholdsvis 415 og 368 år. I nærheten av de to fraflyttede boplassene ved nord- og sydenden av vannet er skogen noe preget av plukkhogster og har stedvis overvekt av yngre trær.

Det ganske betydelige innslaget av granplantinger reduserer verneverdien av området noe og uten at grana fjernes må det regnes med at grana etterhvert vil innta store deler av de friskere vegetasjonstypene i området.

Området ansees alt i alt som regionalt verdifullt (**), muligens opp mot nasjonalt verneverdig (***). Områdets størrelse og stor økologisk variasjon på grunn av ulike eksposisjonsretninger rundt vannet er her viktige kriterier. Viktig er også innslagene med urørt og til dels meget gammel furuskog samt innslagene med meget frodig høystaudeskog. Skogen inngår dessuten som del av et helhetlig stort landskapsrom med helt nedbørfelt som er fritt for tekniske inngrep.

Delområdet Storvasseidet N, noen områder langs Storvasselvas Ø-side, ble registrert separat 1 aug. 2006. Området inneholder stort sett fattige til middels rike skogtyper som er svært vanlige i regionen og kan ikke sies å tilføre området noen vesentlige tilleggsv verdier.

Feltarbeid

Det ble brukt 3 lange arbeidsdager på registreringsarbeidet av hovedområdet, dvs. arealene omkring selve Storvatnet. Den 1/8 ble det også registrert noen tilleggsarealer langs Storvasselva nedstrøms Storvatnet.

Storvatnet ligger avsides og tungt tilgjengelig. For å komme frem ble det brukt båt (egen gummibåt) fra Straumsfjorden ved rv. 814 og inn den lille fjordarmen nedre- og øvre Småhavet og derfra inn den ca 6 km lange brakkvannsjøen Straumsfjordvatnet. Tidevanns-strømmen mellom Småhavet og Straumsfjordvatnet kan bare forseres med motorbåt på høyeste flo sjø en gang i døgn. Fra Botnen innerst i Straumsfjordvatnet er det ca 1,5 km å gå frem til utløpet av Storvatnet. Herfra ble det brukt båt utleid av Steigen Jeger og Fiskerforbund.

Storvasseidet N: Etter anmodning fra fylkesmannen ble det den 1/8 registrert noen tilleggsarealer langs Storvasselvas østside.

Beliggenhet

Storvatnet ligger i den østlige delen av Steigen kommune, nær grensa til Hamarøy kommune. Vannet har avløp mot vest via Lommervatnet til fjordarmen Balkjosen innerst i Nordfolda.

Delområdet Storvasseidet N ligger langs Storvasselvas Ø-side.

Naturgrunnlag

Topografi

Det ca 9 km lange Storvatnet er en typisk fjordsjø (Gjessing 1995) som ligger i en dypt nedskåret, trang U-dal som strekker seg hovedsakelig i nordøst-sydvestretningen. Storvika er en forgrening av vannet i øst-sørøstlig retning. Vannet er omgitt av mektige fjellpartier med en rekke spisse tinder med Storvasstinden på 1180m som høyeste fjelltopp. Nedenfor Sagdalstindan er det flere mindre isbreer. På grunn av den bratte topografien rundt vannet er det stedvis bare et smalt skogkledd belte på skredjord nedenfor de steile fjellsidene. Terrenget langs vannets nordvest-side er spesielt bratt og vanskelig tilgjengelig.

Delområdet Storvasseidet N: Området her utgjøres hovedsakelig av bratte elveskråninger på dype finsorterte breelv-avsetninger med overgang til grunnlende og en del fjell i dagen helt øverst. Elveskråningene har et bølget terrengrelieff som skyldes erosjon av løsmasse-avsetningene.

Geologi

Berggrunnen i området utgjøres av relativt harde og tungt nedbrytbare bergarter som glimmerskifer og glimmergneis av prekambrisk alder. Overdekket av løsmasser består dels av tynn og usammenhengende bunnmorene med mye bart fjell imellom. Spesielt partiene langs den ytre delen av Storvatnet fra Rypvikodden og mot utløpet er svært avskrapet med mye bart fjell. Innerst ved fjordbunnene er det derimot for en stor del dype løsmasseavsetninger, hovedsakelig morene samt noe elveavsatt materiale. Brattliene rundt Storvannet har ellers mye skredjord og partier med ur og rasmark. Fra utløpet av Storvatn og nedover langs Storvasselva er det dype breelv-avsetninger med stedvis terrassedannelse (NGU)

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonsone: mellomboreal 10% (ca 3040daa) nordboreal 40% (ca 12160daa) alpin 50% (ca 15200daa) .

skogdekket areal ligger i nordboreal, øvre deler av avgrenset område ligger i alpin sone

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen rundt vannet er svært variert beroende på de vekslende jordbunnsforholdene og den skiftende topografien der alle eksposisjonsretninger er representert. Forskjellige typer av løvskog utgjør størst areal mens det også finnes betydelige innslag med furuskog eller furudominert blandingskog. Området har dessuten en god del innslag med plantet granskog.

Nordvendte lipartier preges for en stor del av homogen bjørkeskog med humid preg. Avhengig bl.a. av terrengform og hellingsgrad er det her veksling mellom blåbærskrubbebjørkeskog, småbregne- og storbregnebjørkeskog med overgang mot høystaude-bjørkeskog en del steder. Sistnevnte har foruten mye skogbukne, hengeving og fugletelg også en del turt, vendelrot og skogstorkenebb i feltsjiktet. Sauetelg er også nokså konstant mengdeart i de bregnerike utformingene. Bjørkeskogen har en del spredte innslag av rogn som lokalt på lune steder har rik lavflora med bl.a. skrubbenever og brun korallav.

I soleksponerte, bratte skredjordspartier med friskt jordvannsig er det flere steder meget rik høystaudekog med innslag av lågurtskog i tørrere partier. Grovvokst bjørk med innslag av en del osp og noe rogn utgjør for det meste tresjiktet. Det er stedvis også storvokst, ren ospeskog. På ustabil skredjord og rasmark er det også helt åpne høystaude-enger. Rike vegetasjonstyper som dette finnes i et belte av varierende bredde i de sørøst-vendte brattliene langs vannet nedenfor Sagdalstindan, i sydvendt li innerst i Storvika samt i øvre deler av det vestvendte liområdet nedenfor Stordalstindan.

Den stedvis bortimot mannshøye vegetasjonen domineres av de vanlige staudene som bl.a. vendelrot, turt, kranskonvall, kvitbladtistel, skogstorkenebb, ormetelg og strutseving, samt grasene skogrørkvein og myskegras. I tillegg inngår en del mer varmekrevende arter som bl.a. skogsvinerot, brunrot, bringebær og trollbær. Myskemaure er funnet fåtallig og spredt her og der. Av typiske og mer lavvokste arter ellers inngår bl.a. en del firblad, fjellfiol, marikåper og teiebær. Som mer sjeldent er det også sett trollurt noen steder. Tørrere, lågurtpreget vegetasjon har bl.a. mye lifiol, legeveronika, hengeaks, markjordbær, jonsokkoll, engmarimjelle og bleikstarr.

På hyller i brattbergene ovenfor skogen vokser bl.a. bergfrue, blårapp og gulsildre.

I slakt lende langs elver og bekker nær innløpene i vannet finnes ellers litt flommarkskog og sumpskog med gråor og bjørk. Av arter her kan nevnes høyvokst blåtopp og skogrørkvein, skogsnelle, myrfiol og litt molte.

Furuskogen inntar for en stor del de skinneste og mest grunnlendte deler av terrenget men finnes lokalt også på godt drenerte morenerygger o.l. Knausfuruskog i veksling med lavfuruskog og røsslyngblokkebær-furuskog dekker størst areal og finnes ofte i mosaikk med små fattigmyrer og tresatt myr. Knausfuruskogen er svært glissent tresatt med store åpne flater med eksponert berg dekket av kystgråmose med innslag av lys og grå reinlav.

Langs sydlig eksponerte morenerygger er det også innslag av bærlyngfuruskog med feltsjikt dominert av tyttebær, blåbær og krekling. Mest av denne typen finnes i den sydeksponerte lia i Storvassbotnen ved nordenden av Storvatnet samt stedvis i liområdene nær Rypvikodden.

I grunnlendte, bratte sørskråninger er det stedvis blandingskog hvor spredt furu inngår sammen med en del osp og bjørk. Det er stort sett en mager skogtype med mye røsslyng og krekling.

De største myrarealene befinner seg nærmest innenfor fjordendene ved Storvassbotnen og Storvika hvor dalbunnen stiger forholdsvis slakt innover. Det er hovedsakelig fattige, minerogene bakkemyrer dominert bl.a. av duskull, rome, kvitlyng,

sveltstarr, bjønnskjegg, tepperot, kvitlyng, blåtopp og flekkmarihand. Ellers er det lokalt mindre innslag av mellommyr med bl.a. myrfiol, frynsestarr, slirestarr, fjelltistel og dvergjamne. I flate myrpartier er det også innslag av ombrotrofe tuemyrer.

Delområdet Storvasseidet N: Med unntak av en del mindre bakkemyrer i det slakere lendet helt nede nærmest langs elva, dreier det seg hovedsakelig om veksling mellom tørre lyngdominerte vegetasjonstyper (bærlýngskog) i opplendte partier og blåbær- og småbregneskog langs forsinkingene. Bjørk og osp med innslag av småfuru og spredt rogn utgjør for det meste tresjiktet. Einer utgjør stedvis et velutviklet busksjikt. På grunnlandet helt øverst er det glissen, småvokst furuskog (knausfurusog) i veksling med små fattigmyrer.

Skogstruktur og påvirkning

Det meste av furuskogen i området er glissent tresatt med lavvokst og uensaldret furu der eldre trær har en kraftig forgrenet og vridd vekstform. I knausfurusog er furu nesten enerådende mens røsslyngblokkebær-furusog ofte er mer sjiktet med noe småvokst bjørk i mellomsjiktet, gjerne også med spredt busksjikt av einer. De mer begrensede arealene med bærlýngfurusog er til dels godt sjiktet med en del bjørk og stedvis osp i mellomsjiktet samt godt utviklet busksjikt med einer og småbjørk.

En stor del av furuskogen i området har et urørt preg med en del tydelig gamle trær og en god del dødved i form av stående døde trær (gadd) innimellom. Furu er de fleste steder tydelig svært sentvoksende og er kortvokst med høyder omkring 6 -11 meter. Selv trær med alle kjennetegn på å være gamle har sjelden diameter i brysthøyde over 30 cm. Unntaksvis ble det målt to enkelttrær med dbh. på henholdsvis 35 og 40 cm. Borprøve av sistnevnte viste alder på 415 år og en del borprøver av andre tydelig gamle trær i området viste eksempelvis alder på henholdsvis 368, 365, 362 og 260 år. De mer begrensede arealene med bærlýngfurusog har til dels pent utviklede trær med stammediameter i brysthøyde omkring 30 - 35 cm og med enkelte slengere oppi 45 og 50 cm og trehøyden ble to steder målt til henholdsvis 14 og 16 meter.

Blåbærskrubbe- og småbregnebjørkeskogen har de fleste steder et jevnt og godt sluttet tresjikt med trehøyder omkring 8 - 10 meter. Høystaude- og storbregneskogen er derimot ofte mer glissen og lysåpen. Dette skyldes det mer ustabile jordsmonnet og den sterkere konkurransen fra den aggressive staudevegetasjonen. Skogen er derimot mer grovvokst her. De bratte liene langs nordvestsiden av vannet har innslag av grov ospeskog med stammediameteren i brysthøyde omkring 30-35 cm og enkelte opp til vel 40 cm og trehøyder omkring 15-16 m. Her er også en del grov både gadd og læger av osp.

De minst påvirkete deler av furuskogen befinner seg langs sydsiden av Storvatnet fra Storvikodden og inn mot Stordalen samt enkelte partier på sydsiden av Storvika. I nærheten av de gamle fraflyttede boplassene ved Tomasjorda innerst i Storvatnet og ved Storvasseidet nær utløpet av vannet, er skogen derimot noe påvirket av plukkhogster og har et større innslag av yngre trær.

Det finnes en god del granplantefelt rundt vannet, bl.a. er Stordalen preget av mye granskog og det er relativt store granplantefelt i lia langs nordsiden av Storvika og i lia ovenfor Tomasjorda. Granplantingene synes å ha pågått over en nokså lang tidsperiode og enkelte borprøver tyder på at det ble plantet gran her allerede sent på 30-tallet og ellers fra midten av 40-åra og utover. Dette er til dels skog som nå nærmer seg hogstmodenhetsalder. Det ble stedvis registrert en god del naturlig forynget gran til dels et godt stykke utenfor de plantete granbestandene som viser at grana er i ferd med å spre seg og innta nye områder.

Delområdet Storvasseidet N: Området inneholder stort sett fattige til middels rike skogtyper som er svært vanlige i regionen og kan ikke sies å tilføre området noen vesentlige tilleggsværdier.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Storvatnet. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 NV-siden av Storvatnet

Naturtype: Bjørkeskog med høgstaude -
BMVERDI: B
Areal: 554,6daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 56-180 moh

Belte med rik løvskog på næringsrik skredjord med til dels grovvokst bjørk- og ospeskog. Innskutte åpne ur og rasmarkspartier. Artsrik høystaude, lågurt- og storbregneskog med innslag av en del varmekrevende arter som skogsvinerot, myskekreure, brunrot, markjordbær, bringebær og trollbær. Trollurt finnes spredt. Typiske karplanter innen lokaliteten er ellers turt, kranskonvall, myskegras, vendelrot, kvit-bladtistel, sumphaukeskjegg, skogstorkenebb, rips, ormetelg, skogburkne, lifiol, firblad, jonsokkoll, hengeaks, klubbestarr og bleikstarr. Langs våte sig er det stedvis mye gulsildre og noe kvann og på berghyller ovenfor skogbeltet vokser bergfrue.

Tresjiktet består av til dels grovvokst bjørk og osp dessuten noe rogn, gråor, hegg og selje. Hegg finnes ellers mye som krypende på åpen ur- og rasmark. Partier med storvokst ospeskog med vanlig brysthøydiameter rundt 30 - 35 cm og enkelttrær opptil vel 40 cm dbh. Trehøyder opptil 17 meter. Området bærer ikke preg av virkesuttak og mengden dødved er rimelig høy og spesielt ospeskogen har stedvis en del grov gadd og læger. Lokalt er det også mye dødved som følge av snøskred.

2 S-vendt brattli Storvika

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: C
Areal: 292,0daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 70-180 moh

Rik høystaudeli med innslag av lågurtskog på tørre, solåpne steder. Vegetasjon og artsinventar mye likt foregående med innslag av en del varmekrevende arter i tillegg til de vanlige høystaude- og lågurtartene. Tresjikt mest bjørk og litt rogn, i nedre del av lia også en del gråor. Osp bare som få enkelttrær.

Artsmangfold

Skogområdene rundt Storvatnet har et meget stort spenn i ulike skogtyper fra meget rik høystaudeskog til helt fattige furuskogstyper.

De rikeste vegetasjonstypene er knyttet til bratte skredjordspartier med sørlig eksposisjon. Skredjordspartier i sydeksponerte brattskrånninger har meget frodig og rik karplanteflora

Ingen arter er registrert under feltarbeidet.

Vurdering og verdisetting

Det undersøkte skogområdet rundt Storvatnet utgjør et stort areal og den økologiske variasjonen er meget god grunnet svært varierte forhold både mht. eksposisjon, topografi og jordbunnsforhold. Området scorer derfor høyt på kriteriene arrondering, variasjon, areal samt i en viss grad også rikhet og urørthet. Skogområdet er dessuten unikt ved å inngå i i et landskapsmessig helhetlig, urørt og storslått landskap med Storvatnet sentralt og omgitt av mektige fjellområder på alle kanter.

I negativ retning er innføring av den ikke stedegne grana et problem og treslaget vil på sikt antakelig endre de naturlige skogtypene mye ved å innta en stor del av særlig de middels rike skogtypene og etterhvert utkonkurrere stedegne treslag. Som restaureringsobjekt vil området være krevende da det helt sikkert ikke vil være mulig å drive ut gran lønnsomt fra denne avsidesliggende fjelldalen.

Området bidrar til å dekke enkelte av manglene ved dagens skogvern påpekt i mangelanalysen (Framstad 2002, 2003) som "større forekomst av gammel skog med preg av urskog" og "intakt forekomst av rike skogtyper" der innslagene av meget rik høystaudeskog her er et viktig bidrag.

Området vurderes totalt sett som regionalt verneverdig (**) og det er først og fremst innslagene med plantet gran som hindrer at området scorer enda høyere.

Delområdet Storvasseidet N

Området inneholder stort sett fattige til middels rike skogtyper som er svært vanlige i regionen og kan ikke sies å tilføre området noen vesentlige tilleggsverdier.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Storvatnet. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 NV-siden av Storvatnet	***	**	**	-	**	-	**	**	***	**	-	-	**
2 S-vendt brattli Storvika	***	**	**	-	*	-	*	*	***	**	-	-	*
Totalt for Storvatnet	**	**	**	***	**	-	***	***	**	**	***	***	**

Storvatnet (Steigen, Nordland).

Areal 30.405daa, verdi **

Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SF's eiendommer 2006

Verneforslag	Tidligere registreringer	Målestokk 1:55 000 Ekvidistanse 20m Rutennett 1km WGS84, sonebelle 33	Kartgrunnlag N50 Produsert 01.05.2007
Alternativ grense	Omr. for vurdering (DN2006)		
Kjerneområder	Eksisterende verneområder		

521000mE 22 23 24 25 26 27 28 29 530000mE 7521000mN 7530000mN

Bilder fra området Storvatnet

Foto: Dag Svalastog

Høgstaude-bjørkeskog i kjerneområde 1 Foto: Dag Svalastog

Granplantefelt ved Stovika Foto: Dag Svalastog

Småbregne-bjørkeskog ved utløpet av Malåelva Foto: Dag Svalastog

Straumfjordvatnet**

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Steigen
Kartblad: 2130 IV
UTM: Ø:522531, N:7529986
H.o.h.: 0-697moh
Areal: 7064 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: DSV, DSV
Dato feltreg.: 03.07.2006-07.07.2006,
Areal: 7064 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Det undersøkte skogområdet befinner seg langs østsiden av den ca 6 km lange brakkvannsjøen Straumfjordvatnet i Steigen kommune. Området utgjøres for en stor del av bratte, vestvendte lier nedenfor de høye fjellmassivene Malåtinden og Sagdalstindan. I tillegg inngår en liten hengende dal i den nordøstligste del av området med fjellbjørkeskog rundt Malåvatnet.

Berggrunnen i området utgjøres av tungt nedbrytbare bergarter som glimmergneis og glimmerskifer men relativt store partier med næringsrik skredjord gir grunnlag for meget frodig og artsrik høystaude-skog flere steder langs liene.

Foruten høystaude-bjørkeskog inngår det en del storbregne-, småbregne-, og blåbær-skrubbær-bjørkeskog i området. En del innslag av mer tørre og magre skogtyper finnes særlig i den midtre del av området som gjennomgående er mer grunnlendt. Det dreier seg her dels om bærlyngskog med tresjikt av bjørk og osp samt også noe furuskog langs de mest grunnlendte åsryggene.

Området vurderes som regionalt verneverdig (**) først og fremst på grunn av den relativt store andelen av rik høystaude-skog og området oppfyller med det et av kriteriene påpekt i mangelanalysen av skogvernet.

Feltarbeid

Det ble brukt to og en halv dag på feltregistreringen av området under relativt gunstige værforhold. Bruk av båt lettet adkomsten til de ellers tungt tilgjengelige liene langs Straumfjordvatnet og det ble tatt rekognoseringsrunder fra forskjellige utgangspunkter langs Ø-siden av vannet. Feltregistreringene ble til dels kombinert med turene til og fra Storvatn-området.

Beliggenhet

Straumfjordvatnet som er en stor brakkvannsjø, ligger i den nordøstre delen av Steigen kommune. Vannet er forbundet med fjordområdene utenfor gjennom en ca 100 meter lang tidevannselv. Ved flo sjø ligger Straumfjordvatnet i samme nivå som fjordområdene utenfor og er da lett tilgjengelig med småbåter.

Naturgrunnlag

Topografi

De undersøkte områdene utgjøres i hovedsak av bratte vestvendte liområder langs det ca 6 km lange Straumfjordvatnet. I tillegg kommer arealene rundt Malåvatnet som ligger i en hengende dal i den nordøstligste del av undersøkelsesområdet. De skogklede arealene rundt Malåvatnet befinner seg i høydenivået mellom 194 og ca 350 moh.

Geologi

Berggrunnen utgjøres i sin helhet av relativt tungt nedbrytbar glimmerskifer og glimmergneis av prekambrisk alder. Overdekket av løsmasser varierer og består dels av skredjord med innslag av blokkmark og rasmak langs store deler av de jevnt bratte liområdene langs Straumfjordvatnet. Ellers er det for det meste tynt og til dels usammenhengende overdekke av bunnmorene med lokalt dypere morene langs smådaler og forsengkninger.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Rik høystaude- og storbregneskog er nokså vanlig i brattliene langs vannet der det er næringsrik skredjord og jevnt jordvannsig. Det kraftige feltsjiktet her domineres av storkvekster som bl.a. vendelrot, turt, kranskonvall, geitrams, mjødukt, skogstorkenebb, skogrørkvein, kvitbladtistel, sumphaukeskjegg og fuglevikke. Som kvantitativt viktige inngår også mye av grasene skogrørkvein og myskegras. Av bregner dominerer skogburkne, ormetelg og stedvis strutseving samt småbregne-hengeving og fugletelg. Et par steder ble det også sett smørtelg. Mer sjeldent inngår relativt varmekrevende arter som skogsvinerot, bringebær og myskemaure. Ellers inngår en del lavvokste urter som bl.a. teiebær, fjellfiol, firblad, marikåper og mer sjeldent trollurt. Vanlige skogtyper i skrånende terreng er ellers blåbærskrubbe- og småbregneskog, sistnevnte har i tillegg til fugletelg og hengeving gjerne en del sauetelg, smyle, gullris, engmarimjelle og småtveblad.

De midtre delene av liområdene litt syd for Storvikodden domineres av skrinne åsrygger og generelt magrere skogtyper. Bærlyngskog, de fleste steder med krekling som dominant er her mest vanlig med lokalt innslag av blåbær-skrubbærskog der det er noe avsatt morenejord. Tresjiktet er for det meste bjørk med innslag av litt osp og spredte furutrær. Fremstikende, avskrapte åsrygger har derimot furu som dominerende treslag og skogtypen er her dels røsslyngblokkebærfuru-skog og dels en humid utforming av knausfuruskog. Sistnevnte er ofte svært glissent tresatt og preges av store flater med

kystgråmose med innslag av lys og grå reinlav og ellers flekkevis litt røsslyng, krekling og rypebær.

Langs våte sig og bekkedrag finnes det ellers i området begrensede arealer med sumpskog hvor det bl.a. inngår mye sumphaukeskjegg, molte, skogsnelle, flekkmarihånd og slirestarr. Fragmenter av furumyrskog finnes stedvis i tilknytning til fattige bakkemyrer. Sistnevnte finnes stort sett som innskutte småarealer i de mer slakt hellende deler av terrenget. Typiske arter er her bl.a. torvull, rome, bjønnskjegg, kvitlyng, sveltstarr og stedvis flekkmarihånd.

På beskyttede steder langs små bekkedaler er det to steder funnet lungenever på selje og rogn.

Liskogen på nordsida av den lille hengende dalen ved Malåvatnet består av nokså kompakt fjellbjørkeskog mens skogen på sørsida av vannet er mer glissen og oppbrutt av småmyrer og fremstikkende bergknauser. Med unntak av noe spredt rogn og enkelte spredte furukrager på grunnlendemarka et stykke oppe i lia på nordsida av vannet, er det en ren bjørkeskog hovedsakelig av blåbær-skrubbær- og småbregnetypen. I tillegg er det litt storbregneskog langs et par av bekkedalene på sørsida av vannet.

Skogstruktur og påvirkning

De rike høystaudebjørkeliene har innslag av en del rogn og ellers en del spredt selje og hegg. Langs bekkekanter og våte sig er det ellers litt gråor ofte med buskjikt av sølvvier og setervier. Osp forekommer holtvis i tørre sørskrånninger eller inngår også som mer spredt i tresjiktet i bærlyngbjørkeskog enkelte steder.

Høystaude- og storbregneskogen er ofte noe glissent tresatt men kan bestå av nokså grove trær med stammediameter i brysthøyde på opptil 30-35

cm. Bjørkeskogen er ellers mange steder homogen og jevnt sluttet med brysthøydiameter omkring 15-20 cm og trehøyder rundt 13-14 meter.

Furudominerte partier langs åsrygger og lignende er for en stor del preget av uensaldrethet med hovedvekt på yngre trær som resultat av en plukkhogst gjennom tidene. Tydelig gamle og grove furuer finnes stedvis som gjenstående enkeltvis eller gruppevis. Stammediameteren i brysthøyde på 4 slike trær ble målt til henholdsvis 34, 37, 41 og 47cm og en borprøve av det sistnevnte viste en alder på 325 år. Furu er overalt kortvokst og kraftig forgrenet og når høyder på maks 9-10 meter.

Dødved finnes bare i beskjedne mengder i området og av furu er det bare snakk om få og spredte gadd her og der. Det er få spor etter uttak av virke fra nyere tid i området, men derimot finnes en del granplantefelt hovedsakelig i nokså strandnære partier langs søndre del av vannet. Det er mest skog i Hkl. IV og som nærmer seg hogstmodenhetsalder.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjerneområdene i området Straumfjordvatnet. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Malåga S

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: B
Areal:

UTM: Ø:, N:
Hoh: 0-200 moh

Bratt vestvendt liområde hvor næringsrik skredjord kombinert med rikelig sigevann gir grunnlag for produktiv og artsrik høystaudevegetasjon. Typiske karplanter innen lokaliteten er vendelrot, mjødurt, skogstorkenebb, skogstjerneblom, turt, geitrams, kranskonvall, kvitblad-tistel, fuglevikke, kvann, sumphaukeskjegg, rød jonsokblom, strutseving, skogburkne, ormetelg, hengeving, teiebær, bringebær, villrips, krattmjølke, klubbstarr, bleikstarr, rosenrot, fjellfiol og firblad samt grasene skogrørkvein og myskegras. Mer sjeldent er det sett myske-maure, smørtelg, trollurt og skogsvinerot.

Det er funnet lungenever på grov rogn et par steder.

Tresjiktet består for det meste av bjørk med en del innslag av rogn, selje, hegg og stedvis gråor. Setervier og grønnvier inngår stedvis. For en stor del relativt glissent tresjikt men en del relativt grove trær med diameter i brysthøyde opptil 30- 35cm.

2 Storvikodden NØ

Naturtype: Bjørkeskog med høgstauder -
BMVERDI: B
Areal:

UTM: Ø:, N:
Hoh: moh

Bratt vestvendt liområde med rik høystaudeskog. Produktivt og artsrikt feltsjikt med stort sett samme arts-sammensetning som kjerneområde 1 med unntak av smørtelg som ikke ble funnet her.

Relativt glissent tresjikt av til dels grovvokst bjørk, rogn og selje. Stedvis også en del gråor og hegg. Funn av lungenever på grov rogn.

Artsmangfold

Lokaliteten inneholder et nokså vidt spenn av vegetasjonstyper fra helt fattige til rike typer, sistnevnte mest som meget produktiv høystaudebjørkeskog og denne typen utgjør arealmessig en betydelig del av området.

Ingen arter er registrert under feltarbeidet.

Vurdering og verdisetting

Lokaliteten består hovedsakelig av et bratt, vestvendt liområde med en relativt stor andel av rik høystaude- og storbregnebjørkeskog og oppfyller med dette et av kriteriene som er påpekt i mangelanalysen av det norske skogvernet (Framstad et. al, 2002, 2003) men området bidrar ellers i liten grad til andre av mangelpunktene. Den viktigste delen av området er i så måte liområdene fra Malåga i nord, sørover til bukta like nord for Storvikodden. Brattliene helt i sør har også en del rik høystaudeskog. Området er ellers også greit arrondert.

Skogen som omgir Malåvatnet utgjøres av middels rike og fattige skogtyper som er meget vanlige i landsdelen og har ikke noen spesiell verneverdi.

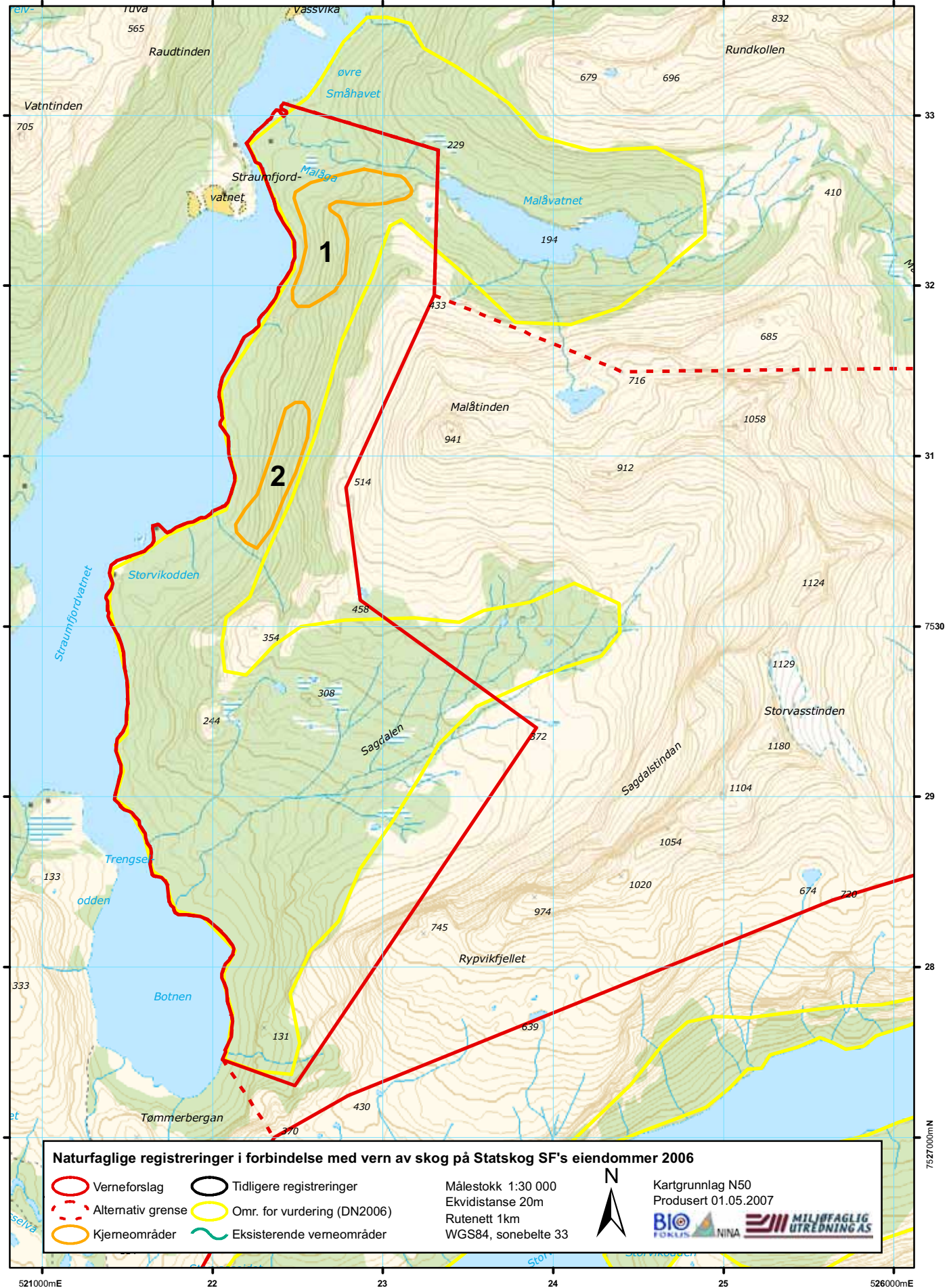
Området vurderes (under en viss tvil) samlet sett som regionalt verneverdig (**)

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Straumfjordvatnet. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Malåga S	***	**	**	*	**	-	**	*	***	**	-	-	**
2 Storvikodden NØ	***	**	**	-	**	-	**	*	***	**	-	-	**
Totalt for Straumfjordvatnet	**	*	*	*	**	-	**	**	**	**	***	**	**

Straumfjordvatnet (Steigen, Nordland).

Areal 7.064daa, verdi **

Bilder fra området Straumfjordvatnet

Lungewever på gråor nederst i Sagdalen Foto: Dag Svalastog

Sotbregne-bjørkeskog, kjerneområde 2 Foto: Dag Svalastog

Grove furuer på rygg ved Storvikodden Foto: Dag Svalastog

Gjerfallmoen-

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Sørfold
Kartblad: 2130 II
UTM: Ø:, N:
H.o.h.: 60-154mmoh
Areal: 1041 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: DSV, DSV
Dato feltreg.: 19.09.04,
Areal: 1041 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Lokaliteten Gjerfallmoen i Sørfold kommune befinner seg på østsiden av Gjerdalselva ca 3 km nord for Gjerelvmoen ved Kobbvatnet. Berggrunnen i området utgjøres av tungt nedbrytbar granittisk gneis og løsmassedekket er for en stor del tynn og usammenhengende morenejord og med innslag av dypere breelavsetninger i søndre del av området.

Fattige furuskogstyper dominerer og hoveddelen utgjøres av kreklingfuruskog med innslag av tyttebærfuruskog, lavfuruskog, røsslyngblokkebærfuruskog og knausfuruskog avhengig av bl.a. jorddybde og eksposisjonsretning. I lihellene er det stedvis blandingskog med furu, bjørk og osp og overgang til rene løvskogspartier i nedre deler med hovedsakelig bjørk, osp og litt selje. Litt gråor er det også i fuktige partier langs forsengkninger i terrenget. I lisdene er det innslag av blåbærskog, stedvis med mye skrubber og partier med småbregneskog i nedre deler.

Myrene er hovedsakelig fattige fastmattemyrer med lokalt bløtbunn og dystrofe småtjern. Helt lokalt er det også fragmenter med mellomrik myr.

Furuskogen er mye påvirket av plukkhogster og har gjennomgående et uensaldret preg med hovedvekt på yngre trær. Av eldre trær finnes det noen få spredte gjenstående, tydelig meget gamle furutrær som ikke lar seg aldersbestemme på grunn av råte. Av dødved finnes noen få, spredte furugadd i de skrinne partiene og av læger er det svært lite men det ble funnet enkelte forholdsvis langt nedbrutte furulæger.

Artsmangfoldet er ganske sparsomt og det ble bare funnet arter som en kan forvente å finne i skogstyper som dette og ingen spesielle signalarter eller rødlistearter ble funnet. Områdeavgrensningen synes til dels å være noe uklar og utflytende og med en del plantet granskog langs syd- og østavgrensningen. En del frøforynget smågran fra de nærliggende granplantefeltene viser at grana er i ferd med å innta de friskere vegetasjonstypene i området.

Området scorer alt i alt lavt på så å si alle kriterier knyttet til arts mangfold, rikhet og skogtilstand og området oppfyller i svært liten grad manglene ved dagens skogvern (Framstad 2002, 2003). Arronderingen er heller ikke den beste og området er dessuten arealmessig lite. Området vurderes ut fra dette til ikke å ha noen spesielle naturverdier.(-)

Feltarbeid

Det ble brukt en arbeidsdag på registreringen av området inkludert reise fra Straumfjord i Steigen. Det var gunstige værforhold under registreringsarbeidet.

Beliggenhet

Lokaliteten befinner seg på østsiden av Gjerdalselva ca 3 km nord for Gjerelvmoen ved Kobbvatnet i Sørfold kommune.

Naturgrunnlag

Geologi

Berggrunnen i området består av grovkornet til middelskornet granittisk gneis og løsmassedekket utgjøres for det meste av tynn og usammenhengende morenejord og med lokalt dype terrasseformede breelavsetninger i søndre del. (NGU 2007)

Vegetasjon og treslagsfordeling

Fattige og tørre furuskogstyper dekker det meste av området. De mest grunnlendte partiene langs toppområdene har knausfuruskog i veksling med røsslyngblokkebærfuruskog og lavfuruskog. På dypere og mer sammenhengende morenejord dominerer bærlyngfuruskog, med krekling og tyttebær som alternerende dominanter de fleste steder avhengig av eksposisjonsretningen. Solrike og tørre løsmasseskråninger mot elva har for eksempel mye tyttebær i feltsjiktet mens slakere terreng har dominans av krekling. Det er for det meste en ren furuskog med bare litt spredt småbjørk.

I brattere hellinger er det overgang til blandingskog med økende innslag av bjørk, osp og litt selje avhengig av bl.a. jordvannsig og det er lokalt tilnærmet ren løvskog i bratthellinger og langs fuktige drog. I de fuktigste partiene er det her også innslag av litt gråor. Vegetasjonsgradienten i hellingene følger stort sett klassisk mønster med overgang fra blåbærdominert bærlyngskog øverst, gjerne med innslag av en del skrubber i nordhellinger, til ren blåbærskog og etter hvert med økende innslag av småbregner nedover i hellingene. Lokalt langs forsengkninger og i nedre del av hellinger er det ren småbregneskog med mye hengeving, fugletelg og sauetelg i feltsjiktet. I tillegg inngår bl.a. en del gullris, skrubber, smyle og strikråkefot.

Myrene i området er for det meste fattige fastmattemyrer med bl.a. bjønnskjøgg, kvitlyng, tepperot, rome, flaskestarr, sveltestarr, rundstarr og bukkeblad. Flatmyr med lokalt bløtbunn og dystrofe småputter finnes lokalt i flate topp-partier med bl.a. dystarr, torvull, rund- og smalsoldogg. Lokalt i hellinger finnes også mindre innslag av intermediær myr med bl.a. arter som myrflol, molte, stjernestarr, engkvein, blåtopp, flekkmarhånd, teiebær og sløke.

Skogstruktur og påvirkning

Furuskogen preges av å ha vært plukkhogd i flere omganger og er derfor stort sett uensaldret og med hovedvekt på yngre trær. Enkeltstående, forholdsvis grove og tydelig gamle trær finnes som spredte overstandere. Det har ellers relativt nylig gått overende en del trær som følge av vindfellinger og mesteparten av disse er fjernet og nyttiggjort.

På grunn av hogstpåvirkning og et uensaldret preg er det vanskelig å henføre furuskogen til noen bestemt utviklingsfase men det er gjennomgående forholdsvis ung skog i optimalfase og der det finnes innslag av en del eldre overstandere kan det også være tale om hogstindusert bleedningsfase. I de skrinne partiene langs toppområdene finnes det lokalt også skog i aldersfase.

Måling av 4 av de gamle overstanderene viste brysthøydiameterer på henholdsvis 41, 42, 44 og 49cm og trehøyden var omkring 15-16 meter. Boring i 3 av disse viste aldre på 178, 240 og 268 år. Enkelte få trær er utvilsomt mye eldre men disse kunne ikke aldersbestemmes på grunn av råte. Et representativt tre i et bestand i optimalfase ble målt med brysthøydiameter på 22cm, høyde 15meter og alder 52 år.

Det finnes forholdsvis lite dødved i området men det ble sett noen få tydelig meget gamle, grove og forholdsvis langt nedbrutte læger av furu og i toppområdene finnes også litt spredt furugadd.

Det er ellers sett en god del frøspredde småplanter av gran et godt stykke inne i området og dette viser at grana er ferd med å spre seg fra de nærliggende plantefeltene og grana vil utvilsomt i stor grad etterhvert innta særlig de friskere vegetasjonstypene i området.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Gjerfallmoen

Artsmangfold

Vegetasjonen i området er gjennomgående fattig og triviell og inneholder stort sett arter som kan forventes å finnes i skogtyper som dette. Ingen spesielle signalarter eller rødlistearter ble funnet.

Ingen arter er registrert under feltarbeidet.

Avgrensning og arrondering

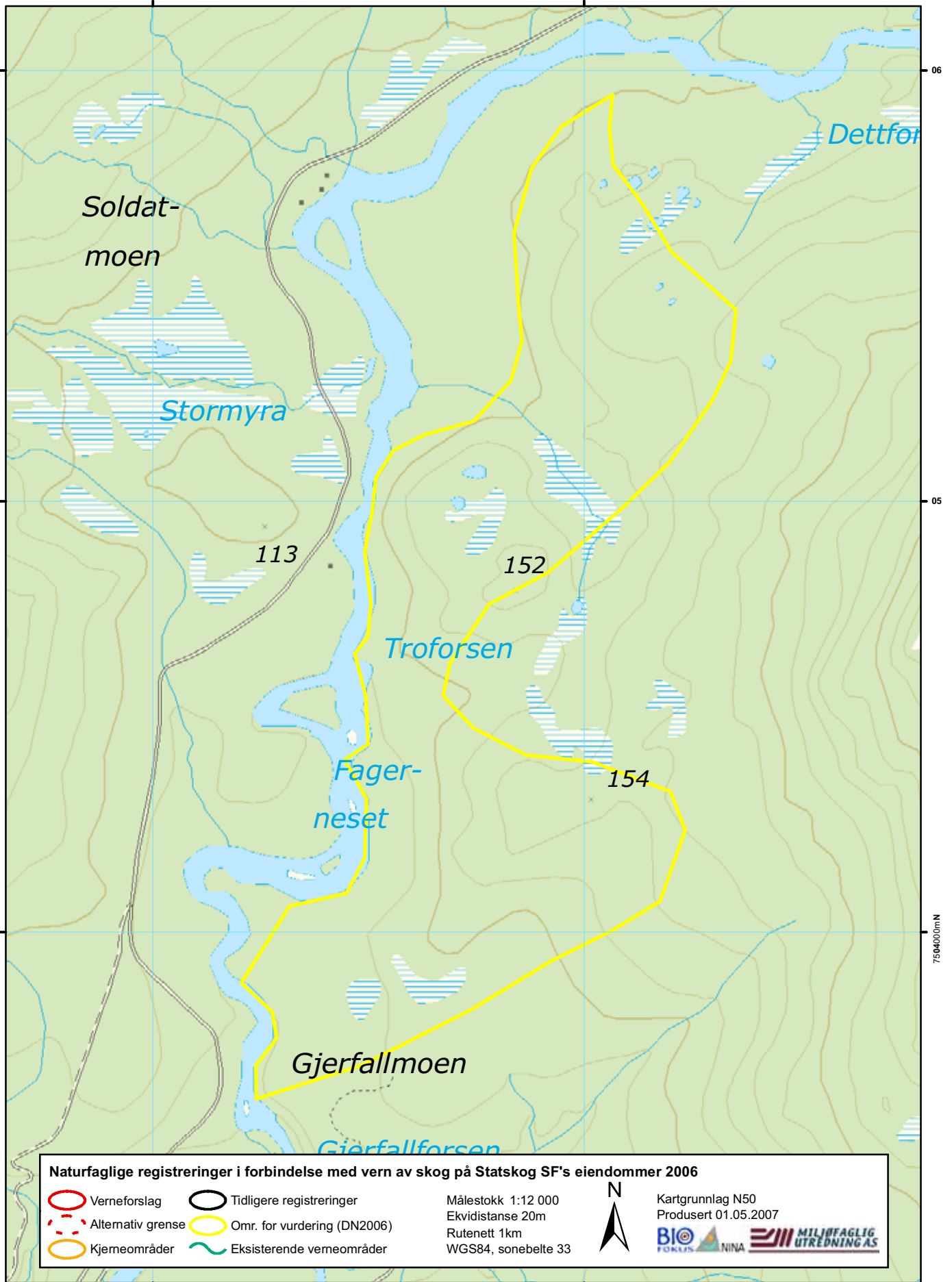
Området avgrenses i sør av store granplantingsfelt og nordover langs østavgrensningen er det også mye granplantinger. Området avgrenses mot vest av Gjerdalselva med unntak av den nordligste delen av området.

Vurdering og verdisetting

Verneverdien i dette området vurderes som lav dels på grunn av forholdsvis lav økologisk variasjon med hovedsakelig fattige vegetasjonstyper uten funn av verken signal- eller rødlistearter. Området bidrar heller ikke til mangeloppfyllelse ved dagens skogvern (Framstad et al. 2002, 2003). Skogen er relativt mye hogstpåvirket og inneholder lite dødved. Arealet er dessuten forholdsvis lite og arronderingen noe uklar og utflytende mot øst og syd men avgrensningen går delvis mot granplantefelt. Grana vil dersom den ikke snarlig fjernes, etterhvert i stor grad innta de friskere vegetasjonstypene i området. På bakgrunn av dette vurderes området til ikke å ha noen spesielle naturverdier som skulle tilsi vern. (-)

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Gjerfallmoen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bar-trær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
Totalt for Gjerfallmoen	*	*	*	*	0	0	*	*	*	*	*	*	-

Bilder fra området Gjerfallmoen

En av få gamle furuer i vestvendt li N for Troforsen Foto: Dag Svalastog

Krekling-furuskog, N i området Foto: Dag Svalastog

Rago (utvidelse)*

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Sørfold
Kartblad: 2129 I
UTM: Ø:535489, N:7480684
H.o.h.: 52-690moh
Areal: 4622 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2006, DP2 Nord
Inventør: KAB, THH
Dato feltreg.: 09-08-2006
Areal: 4622 daa
Vegetasjonsone: Nordboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Undersøkelsesområdet grenser inn mot de vestre deler av Rago nasjonalpark som igjen ligger ca 6 mil øst-nordøst for Bodø. Nærmere bestemt utgjør området de ytre deler av Storskogdalen i Sørfold kommune. Topografien er preget av relativt flate breelvvasetninger i bunn av dalen, og med stedvis bratte lisider oppover mot fjell på alle kanter. Geologien består av næringsfattig gneis i de østre halvdelene av avgrensingsforslaget, mens rikere varianter med kvartsrisk og grafittholdig glimmerskifer dominerer i vest. I bunn av dalen er det breelvvasetninger som stedvis er meget tykke. Hele det skogdekte området ligger i den nordboreale vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonseksjon, og mindre deler ligger i den alpine vegetasjonssone.

Området er naturlig avgrenset i sør, øst og i nordøst der Rago nasjonalpark og fjell danner en naturlig avslutning på området. I nord og i vest følger grensa en delvis kunstig linje mot private arealer. Arealet vest og nord for avgrensingsforslaget innehar kvaliteter som ville vært naturlig og hatt med innenfor avgrensingsområdet. Arronderingen av området er stort sett meget god da store deler av dalføret med tilhørende nedbørsfelt er inkludert i avgrensingsforslaget.

På elveslettene og i lisidene rundt Nordskardfjellet er vegetasjonen dominert av nøysomme typer som blåbærfuruskog og røsslyng-blokkbærfuruskog. Flere store felter på elvesletta har vært plantet til med gran, men det mest av grana ble blåst over ende i en storm for bare noen få år siden. Rundt Tjuvkollen er det stort sett bjørk som dominerer, men stedvis også en del innslag av gråor. Stedvis er kalkpåvirkningen synlig i form av mer krevende vegetasjon.

Den eldste skogen er konsentrert til partiene øst for Nordskardfjellet med glissen, småvokst furuskog med et godt innslag av gamle furutrær og noe innslag av død. Alderen på skogen synker nedover lia mot elva i sør. På elvesletta er skogen dårlig sjiktet, ung og med stedvis dominans av bjørk. Skogen i liene vest i området er dominert av forholdsvis småvokst bjørk med noe spredt innslag av gråor.

Artsgruppen som viste størst variasjon i artsmangfold var karplanter med innslag av en del kalkkrevende arter i partiene lengst sørvest i området. Artsutvalget begrenset seg dog til de mer karakteristiske artene knyttet til disse vegetasjonstypene.

De skoglige kvalitetene knyttet til gammel skog innen avgrensingsforslaget er av begrenset verdi, men området fanger opp andre verdier som vurderes som viktige å få med innen et verneforslag. Området tilfører enkelte verdier som i liten eller ingen grad finnes i Rago nasjonalpark fra før. I forhold til mangelanalysen vil området kun i liten grad bidra til å dekke inn den generelle mangelen knyttet til rike skogtyper som kalkskog og høgstaudeskog. Det samme vil gjelde for den regionale mangelen knyttet til høgstaudeskog. Det viktigste bidraget knytter seg til den regionale mangelen av furuskog på breelvsedimenter hvor elveslettene i dalbunnen utgjør et meget godt eksempel (Nord-Norge, MB). En av vegetasjonstypene i området er oppført som rødlistet og det er kalkskog, bjørkeutforming. Til tross for en hard utnyttelse av skogressursene i området vurderes verdiene innenfor avgrensingsforslaget som viktige tillegg til et allerede eksisterende verneområde. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (*).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført av to personer den 9. august 2006. Stor elv og bratt terreng i kantene førte til at det var vanskelig å få undersøkt alle deler av området. Dette gjelder spesielt på sør- og vestsiden av elva. Imidlertid var det lett å få oversikt over mye av området via kikkert slik at området vurderes til å være brukbart undersøkt i store deler av området, mens partiene rundt spesielt Tjuvkollen er dårlig undersøkt.

Tidspunkt og værets betydning

Tiden på året og været var ingen hindring for registreringen av det biologiske mangfoldet.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut av Fylkesmannen i Nordland, Direktoratet for Naturforvaltning - DN og Statskog SF i forbindelse med opptrappingen av skogvernet på statsgrunn. Verneforslaget utgjør en del av undersøkelsesområdet som opprinnelig ble kalt Storskogdalen.

Tidligere undersøkelser

Det er ikke kjent tidligere publiserte undersøkelser fra området, men området er sparsomt nevnt i flere av beskrivelsene av Rago nasjonalpark som området grenser inn til. For eksempel boka "Norges nasjonalparker" utgitt av Leif Ryvarden i 2005.

Beliggenhet

Undersøkelsesområdet grenser inn mot de vestre deler av Rago nasjonalpark som igjen ligger ca 6 mil øst-nordøst for Bodø. Nærmere bestemt utgjør området de ytre deler av Storskogdalen i Sørfold kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Topografien er preget av relativt flate breelvvavsetninger i bunn av dalen hvor elva stedvis har gravd seg dypt ned i sedimentene. Dette gjelder spesielt de østre deler av området. Fra elvesletta stiger terrenget stedvis bratt oppover mot fjell på alle kanter.

Geologi

Geologien består av diorittisk til granittisk gneis i de østre halvdelene av avgrensningsforslaget. I den vestre delen er det kvartsrik glimmerskifer med kvartsittlag som dominerer. Midt mellom disse er det en smal sone med glimmerskifer, stedvis grafittholdig og for det meste kvartsrik (NGU 2007a). Løsmassene består av mye bart fjell i sidene med stedvis et meget tynt dekke av humus/torv. I sør er det en del skredmateriale i bunn av lisdene. Vestover fra Tjuvkollen er det forvitningsmateriale som dominerer, og i bunn av dalen er det breelvvavsetninger som stedvis er meget tykke (NGU 2007b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: nordboreal 90% (ca 4160daa) alpin 10% (ca 460daa) .

Hele det skogdekte området ligger i den nordboreale vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonseksjon, og mindre deler ligger i den alpine vegetasjonssone (Moen 1998).

Klima

Det er forholdsvis liten variasjon i lokalklimatiske forhold. Den nordvendte og stedvis meget bratte lisdene er de fuktigste områdene. Langs elva og i resten av området er det såpass åpent slik at skogen skaper lite beskyttelse for sol og vind.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen i områder er vurdert til å være middels stor grunnet en variert topografi med mange ulike eksposisjonsretninger, brukbart spenn i gradientene fuktig-tørrt og rikt-fattig, samt noe variasjon i skog- og vegetasjonstyper.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen i området har en relativt tydelig soneinndeling hvor de flate elveslettene er dominert av glissen furuskog med et stort innslag av bjørk. Flere store felter har også vært plantet til med gran, men de fleste av disse granplantefeltene er nå blåst overende i en storm for bare noen få år siden. Vegetasjonstypen er dominert av blåbærskog og med overganger til fattig høgstaudekog i enkelte av kantene. Et sparsomt innslag av bærlyngskog er også forekommende på elveslettene. Lisdene rundt Nordskardfjellet er mange steder dominert av bart fjell, men store lisdene er glissent tresatt med furu og sparsomt med bjørk. Vegetasjonstypen er dominert av røsslyng-blokkebærfuruskog. På noe mer småkuperte arealer kommer det inn en del mindre fattig- intermedierike myrer i forsøkninger. De intermedierike utgavene er først og fremst konsentrert til Nordskardet. I de tresatte lisdene vest i området rundt Tjuvkollen er det stort sett bjørk som dominerer, men stedvis også en del innslag av gråor. Gråora forekommer også på noen småøyer i elva mot vest. Vegetasjonstypene i dette området er ikke undersøkt da mye av dette arealet er kun sett på fra avstand. Den øvre delen av denne lia er derimot undersøkt og der er det en del blåbærskog med innslag av en del middels rik høgstaudebjørkeskog. Stedvis er kalkpåvirkningen synlig i form av mer krevende vegetasjon. Dette er mer utbredt like utenfor avgrensningsforslaget rundt Gjelhalsen.

Skogstruktur og påvirkning

Den eldste skogen er konsentrert til partiene øst for Nordskardfjellet. Her er furuskogen glissen, forholdsvis småvokst, men med et godt innslag av gamle furutrær og noe innslag av død ved i form av middels nedbrutte læger og gadd. Sterkt nedbrutte er fåtallig representert. Det er god spredning i både dimensjoner og alder på furua i dette området, men de eldste trærne over 400 år er mangelvare. Alderen på skogen synker nedover lia mot elva i sør. På elvesletta er skogen dårlig sjiktet og med stedvis dominans av bjørk. Gjennom hele området er det et stort innslag av stubber etter flatehogst. Dimensjoner ligger rundt 20 cm i brysthøydiameter og alder trolig rundt 50-80 år. Død ved av furu er sjeldent forekommende i dette området. Flere store felter med innplantet gran dominerer også deler av dalbunnen. Storparten av disse feltene er imidlertid blåst overende for noen år siden. Ved et eventuelt vern er det å anbefale å hogge resten av granskogen i dalen for å ta vare på den naturlige vegetasjonen i området. Skogen i liene vest i området er dominert av forholdsvis småvokst bjørk med noe spredt innslag av gråor.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Rago (utvidelse)

Artsmangfold

Det ble ikke registrert noen interessante arter knyttet til verken sopp eller lav i området. Det ble imidlertid ikke brukt mye tid på artsleting innen disse gruppene da egnet substrat var generelt en mangelvare. Mosefloraen og insektsfaunaen er ikke undersøkt. Artsgruppen som viste størst variasjon var karplanter med innslag av en del kalkkrevende arter i partiene lengst sørvest i området. Artsutvalget begrenset seg dog til de mer karakteristiske artene knyttet til disse vegetasjonstypene. Her var det flere mindre rikmyrer, samt enkelte innslag av kalkbjørkeskog. Partiene rundt Gjelahalsen rett utenfor avgrensningsforslaget hadde større innslag av de nærings- og kalkrike vegetasjonstypene.

Tabell: Artsfunn i Rago (utvidelse). Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Orkidéfamilien	Gymnadenia conopsea	Brudespore	NT	0	0

Avgrensning og arrondering

Området er naturlig avgrenset i sør, øst og i nordøst der Rago nasjonalpark og fjell danner en naturlig avslutning på området. I nord følger grensa bekken gjennom Nordskaret, og elva gjennom Storskogdalen. En mer naturlig grense ville vært å følge åsryggen vestover, men da er en inne på private arealer. Rett øst for Klubbhalsen svinger grensa sørover i en buktet linje mot nasjonalparken. Denne grensa mot vest markerer også en grense mot privateid areal. Arealet vest og nord for avgrensningsforslaget innehar kvaliteter som ville vært naturlig og hatt med innenfor avgrensningsområdet, men dette er privat areal og er derfor ikke inkludert. Arronderingen av området er stort sett meget god da store deler av dalføret med tilhørende nedbørsfelt er inkludert i avgrensningsforslaget. Unntaket er den sørvendte lisen i nord som ikke er inkludert.

Andre inngrep

Bortsett fra to hytter beliggende i dalbunnen er det ingen tekniske inngrep i området.

Vurdering og verdisetting

De skoglige kvalitetene knyttet til gammel skog innen avgrensningsforslaget er av begrenset verdi, men området fanger opp andre verdier som vurderes som viktige å få med innen et verneforslag. Området tilfører enkelte verdier som i liten eller ingen grad finnes i Rago nasjonalpark fra før. Rike bergarter forekommer sør i nasjonalparken, men da kun i alpine områder. Kalkbjørkeskogen, høgstaudebjørkeskoger og rikmyrer vil i så måte kunne bidra til et større økologisk spenn innenfor det eksisterende vernede arealet. Det forekommer heller ingen nyere inngrep innen området slik at restaureringspotensialet er godt.

På den negative siden slår sterk hogstpåvirkning dårlig ut på verdiskalaen samt innslag av granplantefelt. Granplantefeltene er imidlertid enklere å få fjernet nå i og med at mesteparten allerede har blåst overende.

I forhold til mangelanalysen (Framstad 2002, 2003) vil området kun i liten grad bidra til å dekke inn den generelle mangelen knyttet til rike skogtyper som kalkskog og høgstaudeskog. Det samme vil gjelde for den regionale mangelen knyttet til høgstaudeskog. Det viktigste bidraget knytter seg til den regionale mangelen av furuskog på brelvsedimenter hvor elveslettene i dalbunnen utgjør et meget godt eksempel (Nord-Norge, MB).

En av vegetasjonstypene i området er oppført som rødlistet (Fremstad og Moen 2001) og det er kalkskog, bjørkeutformingen.

Til tross for en hard utnyttelse av skogressursene i området vurderes verdiene innenfor avgrensningsforslaget som viktige tillegg til et allerede eksisterende verneområde. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (*).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Rago (utvidelse). Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
Totalt for Rago (utvidelse)	**	*	*	*	*	-	*	**	*	*	**	**	*

Referanser

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. - NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

NGU 2007a. Berggrunnen i Norge N250: www.ngu.no/kart/bg250/

NGU 2007b. NGU 2007b. Kvartærgeologiske kart: www.ngu.no/kart/losmasse/

Bilder fra området Rago (utvidelse)

På elvesletta står det en glissen og ung furuskog med stedvis mye bjørkeinnslag. Foto: Kim Abel

Oversiktsbilde fra Nordskaret og mot Tjuvkollen. Lisisider med bjørk og noe gråor dominerer disse lisisidene. Foto: Kim Abel

Oversiktsbilde over de sentrale deler av avgrensningsforslaget. Store felter med granplantasjer er blåst overende. Foto: Kim Abel

Oversiktsbilde av de østre deler av avgrensningsforslaget mot Rago nasjonalpark. Elva har her gravd seg dypt ned i sedimentene. Foto: Kim Abel